

การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียน
เพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

โดย

นายธนิษฐ์ ฤกษ์ฉันทซ์ ศิริวิศาลสุวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลด
เวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE DEVELOPMENT OF THE THAI LANGUAGE LEARNING ACTIVITIES MODEL IN
THE “MODERATE CLASS MORE KNOWLEDGE” ACTIVITIES FOR ELEMENTARY
SCHOOL STUDENTS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education (EDUCATIONAL RESEARCH METHODOLOGY)

Department of Education Foundations

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2018

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียน
ระดับประถมศึกษา

โดย ธนินท์รัฐ กฤษณ์ฉันทช์ ศิริวิศาลสุวรรณ
สาขาวิชา วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ปริญญา
มหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรรณวีร์ บุญคุ้ม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. พิทักษ์ สุพรรณโณภาพ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรรณวีร์ บุญคุ้ม)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร. รัชฎาพร เกตานนท์ แนวแห่งธรรม)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ อมรสิริพงษ์)

57264301 : วิจัยวิทยการวิจัยทางการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ปริญญาหาบัณฑิต

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย, กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

นาย ธนินท์รัฐ กฤษภักดิ์นัทซท์ ศิริวิศาลสุวรรณ: การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรณวีร์ บุญคุ้ม

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา 2) สร้างและพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลพระสมุทระเจติย์ จำนวน 38 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดสนทนากลุ่มในเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน พ.ศ. 2561 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ ประเด็นการสนทนากลุ่ม คู่มือการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบทดสอบความสามารถทางภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และแบบสอบถามความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทีแบบไม่อิสระ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา พบว่า วิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและตอบสนองกับการเรียนการสอนใน Thailand Education 4.0 หรือตอบสนองให้เข้ากับทักษะในศตวรรษที่ 21 ผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนเทคนิควิธีการสอน ปรับเปลี่ยนมุมมองและความคิดใหม่ โดยอาจศึกษาจากตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ประสบผลสำเร็จจากโรงเรียนต่าง ๆ มีการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ฝึกการใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและมีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มากขึ้น มีการสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อฝึกกระบวนการคิด การแก้ปัญหา ใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายปรับเปลี่ยนหมุนเวียนกันตามความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา มีการจัดเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริง การจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ได้นั้นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพราะทักษะกระบวนการคิดจะเกิดขึ้นได้ด้วยวิธีการฝึกคิดและปฏิบัติอย่างซ้ำ ๆ ดังนั้นผู้สอนต้องร่วมมือกันเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างจริงจังเพราะเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับการเตรียมผู้เรียนสู่การใช้ชีวิตจริง

2. รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีชื่อว่า “ITDR model” ประกอบด้วย 4 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 Inspiring: I (ผู้สอนสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน) ชั้นที่ 2 Thinking: T (ผู้สอนกระตุ้นด้วยคำถามให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์) ชั้นที่ 3 Doing: D (การลงมือปฏิบัติแบบร่วมมือของผู้เรียน) และชั้นที่ 4 Reflecting: R (ผู้เรียนสะท้อนสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้) รูปแบบดังกล่าวผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผ่านการรับรองจากการสนทนากลุ่มแล้ว โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก พบว่า ผลการใช้รูปแบบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีความสามารถทางภาษาไทย เรื่อง คำ 7 ชนิด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผู้เรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

57264301 : Major (EDUCATIONAL RESEARCH METHODOLOGY)

Keyword : THAI LANGUAGE LEARNING ACTIVITIES MODEL, MODERATE CLASS MORE KNOWLEDGE ACTIVITIES

MR. THANINRAT KRITCHANTHAT SIRIVISALSUWAN : THE DEVELOPMENT OF THE THAI LANGUAGE LEARNING ACTIVITIES MODEL IN THE “MODERATE CLASS MORE KNOWLEDGE” ACTIVITIES FOR ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS THESIS ADVISOR : WANNAWEE BOONKOU

The objectives of this research were to: 1) study needs of the Thai Language Learning activities in the “Moderate Class More Knowledge” activities for elementary school students 2) create and develop of the Thai Language Learning activities in the “Moderate Class More Knowledge” activities for elementary school students. The sample consisted of 38 students in grade 6 at Anuban Prasamutjadee school. Data were collected by in-depth interviews and focus group discussion during May – June 2018. The instruments used in this study were interview schedules, user guide plan to organize learning activities model, a questionnaire. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test dependent and content analysis.

The research findings were as follows:

1. The need of the Thai Language Learning activities in the “Moderate Class More Knowledge” activities for elementary school students indicate as follows: Regarding a teaching method that was quality and responsive to schooling in Thailand Education 4.0 or skills in the 21st century, teachers were required to modify their teaching techniques, viewpoints and ideas by studying from case studies of successful learning activity arrangements of various schools, using information technology media to organize learning activities, practicing the uses of questions to encourage thinking and activity participation of students increasingly, simulating situations to practice thinking process and problem solving, using various teaching methods rotationally as appropriate to subject matters, preparing proper learning management plans, media, equipment and learning resources as well as conducting measurements and assessments according to actual conditions. Organizing learning activities that can promote analytical skills must be carried out continuously. This was because thinking skills can be achieved by gradual practices of thinking and performing. Therefore, teachers must collaborate practically to develop students as it was crucial to prepare students for the real world.

2. The Thai Language Learning activities in the “Moderate Class More Knowledge” activities for elementary school students developed by the researcher was called "ITDR" consisting of 4 steps: Step 1 - Inspiring: I (Teachers must create an learning inspiration for students), Step 2 - Thinking: T (Teachers must motivate students with questions to enhance their analytical processing skills), Step 3 - Doing: D (Cooperative actions of students) and Step 4 - Reflecting: R (Students reflect on what they have learned). The learning activity model was assessed by experts and certified by a group discussion. The assessment results were at a high level of appropriateness. In addition, the results of pre-learning and post-learning of the Thai Language Learning activities in the “Moderate Class More Knowledge” activities for elementary school students had different Thai language proficiency in the topic of 7 different word types with a statistical significance level of .05. The post-learning results were higher than pre-learning results. And the students had the highest level of opinions.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความเมตตาอย่างยิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวีร์ บุญคุ้ม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.รัชฎาพร เกตานนท์ แนวแห่งธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ให้ความรู้ ให้แนวคิด ให้แนะนำ ตลอดจนตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างมากและขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.พิทักษ์ สุพรรณโณภาพ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ อมรสิริพงษ์ ผู้ทรงคุณวุฒิในกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำชี้แนะ ตรวจทาน และแก้ไขวิทยานิพนธ์เล่มนี้อันเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ หม่อมหลวงอัจฉริมา เกิดผล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กวิสรา รัตนการ อาจารย์ ดร. ฐาปนัฐ อุดมศรี อาจารย์ ดร. สลิตา ธรรมบุตร อาจารย์พิรุณเทพ เพชรบุรี ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัยทุกท่านที่กรุณาตรวจแก้ไข ให้คำแนะนำ ทำให้เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำสาขาวิชาวิธีการวิจัยทางการศึกษา คณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่ถ่ายทอดความรู้ ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ อีกทั้งขอขอบคุณพี่แก้ว ของภาควิชาพื้นฐานการศึกษาที่ดูแลอำนวยความสะดวก และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีในด้านเอกสารต่าง ๆ

ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ และผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่มเป็นอย่างสูง ที่เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูลสำคัญอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ คณะครูทุกท่านในโรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ และขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคน ที่สนับสนุน และให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ สาขาวิชาวิธีการวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร รุ่นที่ 1 พี่ลิ้ น้องปาล์ม พี่เอก พี่ก๊อฟ พี่น้อยหน้า และพี่พัช ที่ได้ร่วมศึกษาเรียนรู้ด้วยกันมา ให้กำลังใจ ส่งมอบความปรารถนาดี เป็นกำลังใจที่ดีที่สุด ให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือในการเรียน และการทำวิทยานิพนธ์เสมอมา

ความสำเร็จในทุกประการของผู้วิจัยจะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าไม่ได้รับกำลังใจจากครอบครัว ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ คุณพ่อ พี่น้ำหวาน น้องน้ำหอม และ ดร. พิก้อง ผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของผู้วิจัยเสมอมา

ประโยชน์และคุณค่าจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเบื้องแห่งความกตัญญูแก่แต่ครอบครัว บุรพคณาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอนผู้วิจัยตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัยถึงระดับชั้นอุดมศึกษา และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ธนินท์รัฐ กฤษณ์ฉันทัทท์ ศิริวิศาลสุวรรณ

สารบัญ

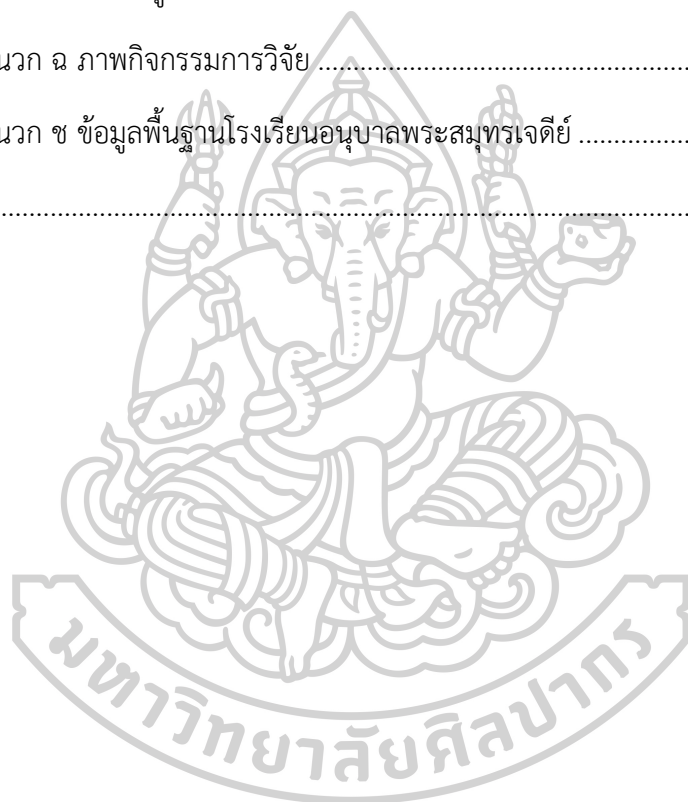
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภาพ.....	ท
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
คำถามการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
1. แนวคิดการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน.....	9
1.1 การออกแบบการเรียนการสอน.....	9
1.2 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน.....	10
1.3 ระบบการเรียนการสอน.....	12
1.4 แบบจำลองสำหรับการออกแบบการสอน (The Model for Instructional Design)...	12
1.5 ขั้นตอนต่าง ๆ ของการออกแบบจำลองในการสอนโดยทั่วไป.....	13
1.6 รูปแบบการเรียนการสอน.....	16

1.7 การนำเสนอรูปแบบการสอน	18
1.8 การประเมินรูปแบบการเรียนการสอน	19
2. แนวคิดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของประเทศไทย.....	21
2.1 การดำเนินนโยบายกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้.....	21
2.2 การจัดการเวลาเรียนของกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้.....	23
2.3 โครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	26
2.4 การปรับโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา.....	28
2.5 เงื่อนไขการจัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้.....	30
2.6 การออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้.....	31
2.7 การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้.....	32
2.8 กรอบความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมลดเวลาเรียนและกิจกรรมเพิ่มเวลารู้.....	32
2.9 หลักการสำคัญของการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้.....	33
3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับพัฒนาการทางสติปัญญา.....	34
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์.....	37
4.2 ลักษณะของการคิดวิเคราะห์.....	40
4.3 องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์.....	42
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือ.....	46
5.1 หลักการของการเรียนแบบร่วมมือ.....	47
5.2 รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ.....	49
6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา.....	50
6.1 ความหมายของการวิจัยและพัฒนา.....	50
6.2 ความสำคัญของการวิจัยและพัฒนา.....	51
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54
7.1 งานวิจัยในประเทศ.....	54

7.2 งานวิจัยในต่างประเทศ	57
8. กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	60
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	62
รายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	64
ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	64
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) เป็นการออกแบบและรับรองรูปแบบ	71
ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) เป็นการนำไปใช้.....	81
ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) เป็นการประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบ	84
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	86
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการ	
เรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา	87
1.1 ผลการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	87
1.2 ผลการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ตามหลักสูตร	
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2561)	
.....	88
1.3 ผลการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดกิจกรรม	
การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับ	
นักเรียนระดับประถมศึกษา.....	89
1.4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	
ศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้	
ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติดีต้นแบบ (Best	
Practice).....	91
1.5 ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูกลุ่มงานบริหาร	
วิชาการ และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง	94
ตอนที่ 2 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียน	
เพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา.....	98

2.1	ร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา	98
2.2	จัดทำเครื่องมือประกอบรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 1) คู่มือ 2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบความสามารถทางภาษาไทย และ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นหลังจากการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา	106
2.3	ดำเนินการทดลองเครื่องมือประกอบรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา กับกลุ่มตัวอย่าง.....	110
2.4	การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา.....	112
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	114
	สรุปผลการวิจัย.....	115
	1. ผลการศึกษาสภาพความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา.....	115
	2. ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา	116
	อภิปรายผล.....	116
	ข้อเสนอแนะ	121
	1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้	121
	2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	122
	รายการอ้างอิง	123
	ภาคผนวก.....	129

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา	130
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	133
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม	135
ภาคผนวก จ ประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึก ประเด็นการสนทนากลุ่ม แบบประเมินความ เหมาะสมของรูปแบบ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน	147
ภาคผนวก ฉ ภาพกิจกรรมการวิจัย	157
ภาคผนวก ช ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์	166
ประวัติผู้เขียน	184

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 วิเคราะห์รูปแบบการออกแบบการสอน.....	17
ตารางที่ 2 ความหมายของกิจกรรมพัฒนา 4H ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้.....	25
ตารางที่ 3 กรอบโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	27
ตารางที่ 4 แนวทางการปรับโครงสร้างเวลาเรียน ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้.....	29
ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละ ของผู้ให้สัมภาษณ์และผู้สนทนากลุ่ม	66
ตารางที่ 6 แสดงจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบ	72
ตารางที่ 7 สรุปรูปแบบโครงสร้างของเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ	79
ตารางที่ 8 ขั้นตอนการสร้างและพัฒนา และตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ.....	80
ตารางที่ 9 ขั้นตอนการทดลองใช้รูปแบบ	83
ตารางที่ 10 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	99
ตารางที่ 11 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบ	100
ตารางที่ 12 ขั้นตอนกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	102
ตารางที่ 13 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อคู่มือการใช้รูปแบบ	107
ตารางที่ 14 ผลการประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	108
ตารางที่ 15 ผลการประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบภาษาไทย	109
ตารางที่ 16 ผลการประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความคิดเห็น	110
ตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน.....	111
ตารางที่ 18 ความคิดเห็นของผู้เรียนหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ	111
ตารางที่ 19 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของประเด็นการสัมภาษณ์ครู และศึกษานิเทศก์.....	139
ตารางที่ 20 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของประเด็นการสนทนากลุ่ม.....	140
ตารางที่ 21 ค่าดัชนีความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	141

ตารางที่ 22 ค่าดัชนีความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้..... 142

ตารางที่ 23 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้..... 143

ตารางที่ 24 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบภาษาไทย 144

ตารางที่ 25 ค่าดัชนีความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ 145

ตารางที่ 26 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความคิดเห็น 146

ตารางที่ 27 แสดงแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน..... 169

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 ส่วนประกอบและลักษณะของระบบ	12
แผนภาพที่ 2 การออกแบบจำลองในการสอนของ Branch	14
แผนภาพที่ 3 การออกแบบจำลองในการสอนของ Clark	14
แผนภาพที่ 4 ระบบการเรียนการสอนของ Glaser	15
แผนภาพที่ 5 องค์ประกอบของกิจกรรมพัฒนา 4 H	26
แผนภาพที่ 6 กรอบความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมลดเวลาเรียนและเพิ่มเวลารู้	33
แผนภาพที่ 7 กรอบแนวคิดในการวิจัย	61
แผนภาพที่ 8 กรอบแสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	63
แผนภาพที่ 9 การพัฒนา (Development: D ₂) เป็นการประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบ	85
แผนภาพที่ 10 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ “ITDR model”	103

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“...การจัดการศึกษาต้องดูภาพรวมทั้งประเทศเพราะทุกวันนี้ การศึกษาค่อนข้างอ่อนแอและมุ่งเน้นการเรียนการสอนเนื้อหาบางเรื่องมากเกินไป การนำองค์ 4 แห่งการศึกษา คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา ทัศนศึกษา และพลศึกษา และหัวใจนักปราชญ์ คือ สุ จิ ปุ ลิ หมายถึง การฟัง การคิด การถาม และการเขียน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญ ของนักปราชญ์และบัณฑิตอีกทั้งยังจะเป็นเทคนิคในการช่วยให้ผู้เรียน มีทักษะการเรียนรู้เก่งมาก...”

พระราชดำรัสในเรื่องการศึกษาของ
สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

จากพระราชดำรัสของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ดังกล่าว รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการได้จัดการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูป การศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมนโยบายหนึ่งของรัฐบาล คือ กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยการลด เวลาเรียนภาควิชาการลงแต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่เด็ก ๆ ควรเรียนรู้ซึ่งหมายความว่า ครูต้องใช้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ให้นักเรียนได้สาระที่ต้องรู้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จากนโยบายการลดเวลาเรียนดังกล่าว จึงนำมาสู่การปฏิบัติโดยกำหนดให้โรงเรียนเรียนภาค วิชาการถึงเวลาบ่ายสองโมงครึ่งเป็นต้นไป แต่เวลาที่โรงเรียนเลิกยังคงเหมือนปกติตามกำหนดของแต่ละโรงเรียน ซึ่งมักจะเป็นช่วงเวลาบ่ายสี่โมง ดังนั้นช่วงระยะเวลาระหว่างหลังเลิกเรียนจนกว่า นักเรียนจะกลับบ้านซึ่งนักเรียนยังคงอยู่ที่โรงเรียน โรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ ให้ นักเรียนปฏิบัติและควรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม และที่สำคัญควรมีกิจกรรมกระตุ้นให้เด็กได้ค้นหาศักยภาพ และความชอบของตนเอง ซึ่งเชื่อว่าเด็กทุกคนมีความพิเศษมีความสามารถในการจัด กิจกรรมไม่จำเป็นต้องเปิดให้เฉพาะห้องเดียวกัน หรือระดับชั้นเดียวกันบางกิจกรรมสามารถศึกษา หรือทำร่วมกันหลายระดับชั้นได้เพื่อให้เด็ก ๆ รู้จักปรับตัวการช่วยเหลือดูแลกันการมีปฏิสัมพันธ์กับ คนหลายช่วงวัยโดยเป็นการจำลองสภาพจริงในสังคมให้เด็กได้เรียนรู้ซึ่งจะยิ่งช่วยเพิ่มทักษะในการ แก้ปัญหาให้กับเด็กไทยต่อไป

กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เป็นนโยบายหนึ่งของรัฐบาลที่ใช้เป็นแนวทางการปฏิรูป การศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมเข้าสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งครูต้องใช้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในการ คิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา รู้จักการทำงานเป็นทีม รู้จักการปรับตัวมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น มีความรู้ ความสามารถตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และที่สำคัญต้อง พัฒนาผู้เรียนให้ค้นหาศักยภาพ ความชอบของตนเอง สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ ใหม่ ๆ ได้ สามารถเรียนรู้และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

ปัจจุบันประเทศไทยได้นำกรอบแนวคิดการพัฒนาการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มาจัดทำ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564) ซึ่งเสนอคณะรัฐมนตรี วันที่ 13 กันยายน 2559 โดยมุ่งเน้น การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์มีเป้าหมายเพื่อ ปรับเปลี่ยนให้คนในสังคมไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม และเตรียมคนในสังคมไทยให้มี ทักษะการดำรงชีวิต เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้ ได้มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพคนให้มี ทักษะความรู้ และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า รวมถึงปรับกระบวนการเรียนรู้ที่ ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงสอดคล้องกับพัฒนาการสมองแต่ละช่วงวัย ซึ่งสอดคล้องกับ การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พุทธศักราช 2552–2561) เน้นการปฏิรูปการศึกษาและการ เรียนรู้อย่างเป็นระบบ การจัดการศึกษาต้องเน้นการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เด็กทุก คนบรรลุศักยภาพสูงสุดของตน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) ครูผู้สอนจึงต้องปรับ วิธีการจัดการเรียนรู้ และผู้เรียนต้องเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของตนเอง โดยครูและผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึง แหล่งเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ในชีวิตประจำวันโดยไม่จำกัดขอบเขต สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองทุกที่ ทุกเวลาตามความสนใจ ความพร้อม และความสามารถของผู้เรียน (Richardson, 2016) นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้ควรเน้นการนำความรู้และสามารถถ่ายโยงความรู้ไปประยุกต์ใช้ในบริบทอื่น ๆ ได้ซึ่ง กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จะช่วยให้ผู้เรียนนำ ตนเองและฝึกฝนทักษะของตน การเรียนรู้จึงมีความหมายเชื่อมโยงกับบริบทภายนอกที่เป็นปัจจุบัน และอนาคต ช่วยเพิ่มพูนทักษะซึ่งเป็นฐานของทักษะอื่น ๆ ขยายประสบการณ์และพัฒนาความเข้าใจ สิ่งที่ทำให้ลุ่มลึกขึ้น (Winthrop, 2017)

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาได้น้อมนำพระราชดำรัสของสมเด็จพระกนิษฐาธิราช เจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการบริหาร จัดการเวลาเรียนกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เข้าสู่การปฏิบัติในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ครูผู้สอนมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเอง มากขึ้น นักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและมีความสุขในการเรียนรู้อย่างแท้จริง (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) โดยสถานศึกษาตระหนักในการขับเคลื่อนนโยบายลด

เวลาเรียนเพิ่มเวลารู้มีการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง (Learning by Doing) โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการปฏิบัติ (Action Learning) โดยผสมผสานวิถีการดำเนินชีวิต หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา การจัดประสบการณ์จากปัญหาจริง (Real Problem) การจัดการปัญหาด้วยโครงการ (Project - Based Learning) เป็นต้น นอกจากนี้ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความสุขสร้างความรักความศรัทธาให้กับผู้เรียน ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ จัดการเรียนรู้ให้มีความสมดุล บรรยากาศ และสภาพแวดล้อม ให้ผู้เรียนได้สนุกสนานกับกิจกรรมการเรียน และเสริมสร้างประสบการณ์ที่สร้างสรรค์ ให้ผู้เรียนมีความสุขจากการช่วยเหลือ เอื้ออาทรและร่วมมือร่วมใจกัน การเรียนรู้ที่มีความสุขนับเป็นรากฐานสำคัญของการทำให้ผู้เรียนคิดเป็นพึงพอใจในการเรียนรู้ และสามารถนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ต้องปรับเปลี่ยนความเชื่อทั้งของตนเอง บุคลากร และผู้เรียนไปสู่การเจริญงอกงามทางความคิด (Growth Mindset) โดยทั้งครูและนักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ไปพร้อม ๆ กันครูเรียนรู้วิธี “ลดเวลาเรียน” ของผู้เรียนในฐานะผู้รับความรู้ และหาวิธี “เพิ่มเวลารู้” ให้นักเรียนลงมือคิด ลงมือทำ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรมจริยธรรม จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย กลุ่มเล็กและยืดหยุ่นทั้งวิธีการเรียน การใช้แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน และการทำให้การเรียนรู้มีความหมายต่อการดำเนินชีวิต การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เกิดปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน ส่งเสริมนักเรียนให้ใช้ความสามารถที่แตกต่างในการทำงาน สร้างโอกาสพัฒนาต่อยอดความสามารถให้ประสบความสำเร็จ เกิดความภาคภูมิใจ รับรู้คุณค่าของตนเอง และสร้างแรงจูงใจพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

ทั้งนี้ จากผลการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรและผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ตลอดจนผลการประเมินคุณภาพการศึกษาต่าง ๆ พบว่า ประเด็นที่หนึ่ง ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดทั้งผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ผลการสอบ PISA ทั้ง ๆ ที่โรงเรียนใช้เวลาจัดการเรียนการสอนมากขึ้นเป็นเวลาเจ็ดหรือแปดชั่วโมงต่อวัน ประเด็นที่สอง เด็กคิดไม่เป็นวิเคราะห์ไม่ได้ขาดทักษะชีวิตอัดแน่นเนื้อหาวิชาการมากกว่าให้เรียนรู้ด้วยตนเอง ประเด็นที่สาม เด็กนักเรียนมีภาระงานการบ้านมากเกินไปหรือต้องนำการบ้านไปทำที่บ้านและประเด็นที่สี่ เด็กเครียดและต้องเรียนพิเศษมาก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

การจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา นั้นตามข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการได้ กำหนดกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้งสิ้น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โดยผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งเห็นความสำคัญและตระหนักถึงการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านภาษาไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ เป็นภาษา ที่ใช้ติดต่อสื่อสารของคนในชาติ เป็นพื้นฐานใช้ศึกษาในรายวิชาอื่น ๆ เป็นเครื่องมือในการแสวงหา ความรู้ และประสบการณ์จากสื่อสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด ค่านิยม ให้สามารถปรับตัวเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม และดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างสงบสุข นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์และธำรงรักษาให้อยู่คู่ชาติ ตลอดไป ภาษาไทยเป็นวิชาหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จากความสำคัญของภาษาไทยและการใช้ภาษาไทยดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับแก่นในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับชั้น ซึ่งได้กำหนดจุดมุ่งหมายของวิชาภาษาไทยโดยมุ่งเน้นพัฒนาทักษะทั้งสิ้น คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับวัยในการ ติดต่อกับสื่อสาร ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ปลูกฝังให้รักการอ่าน คิดวิเคราะห์ เห็นคุณค่าของวรรณคดี และวัฒนธรรมทางภาษา มีเจตคติที่ถูกต้องต่อการเรียนภาษาไทยและวรรณคดี ตลอดจนใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์ได้ ดังนั้นกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลด เวลาเรียนเพิ่มเวลารู้จึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งยวดสำหรับนักเรียนประถมศึกษาที่จะช่วยพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับผู้เรียน เห็นได้จากรายงานการดำเนินกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ปีการศึกษา 2558 มีผลการเปรียบเทียบ คะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนไม่เข้าร่วมกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2559)

จากข้อมูลและสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ส่งผลให้ผู้เรียนมี ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สูงขึ้นและเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม และที่สำคัญควรมีกิจกรรมกระตุ้นให้เด็กได้ค้นหาศักยภาพ และความชอบของตนเอง ประกอบกับการวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปี การศึกษา 2560 โรงเรียนอนุบาลพระสมุทระเจติย์ มีคะแนนการทดสอบต่ำกว่าระดับชาติ ผู้วิจัยจึง

สนใจที่จะศึกษาเรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา” เพื่อเสนอการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในรูปแบบใหม่ขึ้น เพราะจากการศึกษาค้นคว้าผลการวิจัยที่ผ่านมา ยังไม่พบว่ามี การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ซึ่งหากมีการวิจัยและพัฒนา รูปแบบดังกล่าวขึ้นได้ ก็จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถดำรงชีวิตอยู่บนโลกของ ความเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข และจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา
2. เพื่อสร้างและพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

คำถามการวิจัย

1. สภาพความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา เป็นอย่างไร
2. รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา เป็นอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยการพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลหลัก

1.1 ประชากร (Population) คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 160 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 จำนวน 38 คน ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) (วรรณวีร์ บุญคุ้ม, 2556) ด้วยการจับสลากจากจำนวนทั้งสิ้น 4 ห้องเรียน คือ ป.6/1 ป.6/2 ป.6/3 และ ป.6/4 เนื่องจากโรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์มีการลดความสามารถทางการเรียนรู้ของนักเรียนทุกห้องเรียน ทั้งนี้ นักเรียนทั้ง 4 ห้องเรียนนั้นจึงมีความทัดเทียมกันสามารถเป็นกลุ่มตัวอย่างของประชากรได้อย่างสมบูรณ์

1.3 ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1.3.1 ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนที่ดำเนินกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีต้นแบบ (Best Practice) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 5 คน

1.3.2ศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 3 คน

1.3.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ที่เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 38 คน

1.3.4 ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และครูกลุ่มงานบริหารวิชาการ โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 11 คน

2. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยใช้เวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง เป็นเวลาทั้งสิ้น 20 ชั่วโมง โดยการจัดกิจกรรมวันละ 1 ชั่วโมง ระหว่างเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2561 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2561

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงให้ความหมายคำนิยามศัพท์เฉพาะสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

การพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการสร้างองค์ประกอบการเรียนการสอนตามแนวคิดการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ดำเนินการพัฒนา รูปแบบ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) เป็นการศึกษาระบุและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D₁) เป็นการออกแบบ/พัฒนาและการรับรองรูปแบบ ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R₂) เป็นการนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้จริง และขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D₂) เป็นการประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบ

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เกิดจากการสังเคราะห์แนวคิดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน เป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 วิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะช่วยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ และองค์ประกอบที่ 4 การวัดและการประเมินผล การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ แนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ แนวคิดเทคนิคการตั้งคำถามเพื่อการคิดวิเคราะห์ แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ แนวคิดกระบวนการกลุ่ม ผ่านการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยมีกิจกรรมพัฒนา 4H และการศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้มาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย

กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ หมายถึง “ลดเวลาสอนของครู” เป็นการลดสัดส่วนเวลาเรียนในห้องเรียนและเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนเป็นผู้บรรยาย อธิบายความรู้ ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ มาเพิ่มบทบาทการเป็นผู้ที่คอยอำนวยความสะดวก ส่งเสริมการเรียนรู้ ตั้งคำถามที่ท้าทายความสามารถ และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น และ “เพิ่มเวลาการเรียนรู้ของผู้เรียน” เป็นการเพิ่มเวลาและโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลายมากขึ้น โดยผ่านกิจกรรม 4 H ได้แก่ 1) กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) 2) กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) 3) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และ 4) กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health)

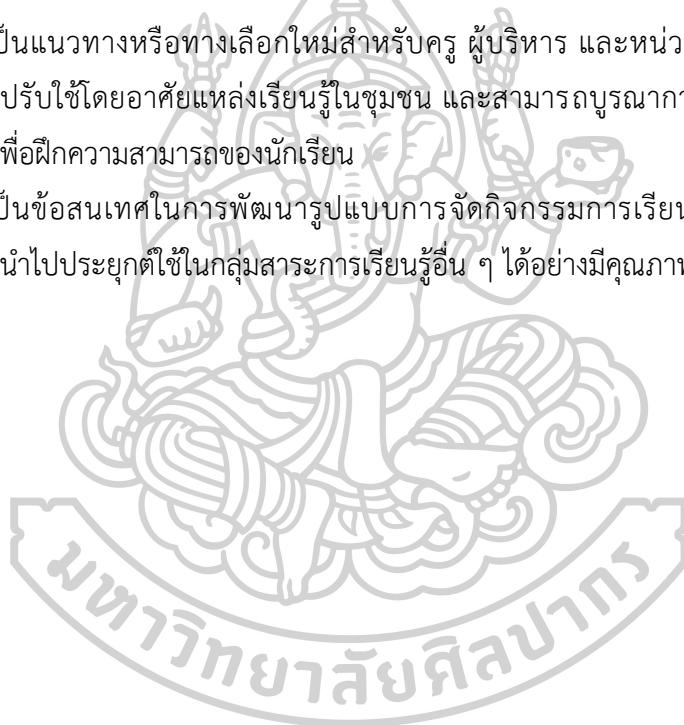
นักเรียนระดับประถมศึกษา หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปี

การศึกษา 2561 จำนวน 38 คน ที่เลือกกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรม
ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียน
เพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับมีดังนี้

1. ได้รูปแบบการจัดกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่ม
เวลารู้” ที่มีคุณภาพ ซึ่งครูสามารถนำรูปแบบดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในบริบท
โรงเรียนที่มีความคล้ายกันและต่างกันได้เป็นอย่างดี
2. เป็นแนวทางหรือทางเลือกใหม่สำหรับครู ผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ
สามารถนำไปปรับใช้โดยอาศัยแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และสามารถบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการ
เรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อฝึกความสามารถของนักเรียน
3. เป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทยหรือนำไปประยุกต์ใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้อย่างมีคุณภาพ

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา” ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัย ตลอดจนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
2. แนวคิดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของประเทศไทย
3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับพัฒนาการทางสติปัญญา
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือ
6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. แนวคิดการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

ในการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจำเป็นต้องศึกษาและพัฒนาองค์ประกอบหลายประการ ทั้งในเรื่องทฤษฎีการเรียนรู้ ลักษณะเนื้อหาวิชา ระดับการศึกษา ระบบการเรียนการสอน รวมทั้งรูปแบบการเรียนการสอนที่มีผู้พัฒนาขึ้นเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจพื้นฐานอย่างถ่องแท้และนำมาประยุกต์ในการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนขึ้นใหม่ ซึ่งจะได้พิจารณาในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

1.1 การออกแบบการเรียนการสอน

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการออกแบบการเรียนการสอนไว้ว่า การออกแบบการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการของการกำหนดและสร้างสถานการณ์แวดล้อมที่เฉพาะเจาะจงที่ทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ต้องการ โดย David (1971) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การออกแบบการเรียนการสอนเป็นศาสตร์ของการสร้างรายละเอียดที่เฉพาะเจาะจงสำหรับการพัฒนา การประเมินและรักษาสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ทั้งหน่วยเล็กและใหญ่ของเนื้อหาวิชา และ Richey (1990) ได้ให้นิยามว่า เป็นกระบวนการทั้งหมดของการวิเคราะห์ความต้องการและเป้าหมายในการเรียนรู้ และการพัฒนาระบบเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการนอกจากนี้

ยังรวมถึงการพัฒนาสื่อและกิจกรรมการเรียนการสอน ทดลองและปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผู้เรียนทั้งหมด สรุปลงไว้ดังนี้ การออกแบบการเรียนการสอนเป็นกระบวนการ (Instructional Design as a Process) ที่ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้และทฤษฎีการสอนเพื่อให้มั่นใจในคุณภาพของการสอนเป็นกระบวนการทั้งหมดของการวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ เป้าหมายการเรียนรู้ และการพัฒนาระบบการถ่ายโอนความรู้เพื่อสนองความต้องการดังกล่าว การออกแบบการสอนครอบคลุมถึงการพัฒนาสื่อและกิจกรรมการสอน การทดสอบและประเมินคุณภาพการสอน และกิจกรรมของผู้เรียน

การออกแบบการเรียนการสอนเป็นสาขาวิชา (Instructional Design as a Discipline) ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและทฤษฎีเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การสอนและกระบวนการพัฒนา ยุทธศาสตร์และการปฏิบัติตามศาสตร์ (Instructional Design as a Science) ของการสร้างสรรค์ รายละเอียดเฉพาะเพื่อการพัฒนา ปฏิบัติการ ประเมินและการดูแลรักษาระบบที่เอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้เนื้อหาวิชาทั้งหน่วยใหญ่และหน่วยเล็กในทุกระดับที่ซับซ้อน

การออกแบบการเรียนการสอนเป็นความจริง (Instructional Design as Reality) ซึ่งสามารถเริ่มได้ในทุกจุดของกระบวนการออกแบบ หลายครั้งที่ช่วยจุดประกายความคิดหลักในการพัฒนาการสอน ในขณะที่เดียวกันกระบวนการทั้งหมดช่วยให้นักออกแบบสามารถตรวจสอบตามหลักวิชาการ มิฉะนั้นกระบวนการทั้งหมดก็เป็นเพียงแพชชั่นเท่านั้น

สรุปได้ว่า การออกแบบการเรียนการสอน คือ กระบวนการทั้งหมดที่นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนโดยอาศัยวิธีการที่เป็นระบบและนำแนวคิดทฤษฎีของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ต่างมาใช้ในการวางแผนการสอน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุจุดหมายที่ต้องการ

1.2 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

(Jerome, 1992) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) เป้าหมาย (Goals) เป็นการกำหนดทิศทางโดยภาพรวมของการการเรียนการสอนและการเรียนรู้ในคำกว้าง ๆ เป็นพัฒนาการในระยะยาว 2) จุดประสงค์ (Objectives) เป็นการกำหนดผลลัพธ์ที่เฉพาะเจาะจงใช้คำที่สามารถวัดและสังเกตได้ โดยวิเคราะห์เป้าหมายให้เป็นพฤติกรรมที่บ่งชี้ว่า ผู้เรียนได้บรรลุถึงเป้าหมาย อาจจะกำหนดระดับต่ำสุดของสมรรถภาพที่จำเป็นสำหรับแต่ละคนที่จะชี้ว่าได้บรรลุจุดประสงค์และส่วนของเป้าหมายแล้ว 3) กลยุทธ์การเรียนการสอนและการเรียนรู้ (Teaching and Learning Strategies) เป็นวิธีการหรือสื่อที่ ข้อมูล แนวคิด ความคิด ทักษะและทัศนคติได้ถูกส่งไปยังการคิดและการกระทำของผู้เรียน ขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ที่ใช้ อาจผ่านทางสื่อที่หลากหลาย เช่น ครู นักเรียนคนอื่น ตำราเรียน วีดีโอหรือคอมพิวเตอร์ เช่น ยึดครูเป็นศูนย์กลาง

บรรยาย ถาม และสาธิต หรือยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การร่วมมือเป็นกลุ่ม การสืบสอบ บทบาทสมมติ ซึ่งเป็นการออกแบบการเรียนการสอนเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด 4) อุปกรณ์ (Materials) รวมถึงทุกสิ่งที่ใช้โดยครูหรือนักเรียนในกระบวนการเรียนการสอน สิ่งที่ใช้ในการเตรียมการเรียนการสอนด้วย 5) ผลย้อนกลับ (Feedback) โดยผ่านการแนะนำเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับงานหรือคำพูดเกี่ยวกับการอภิปรายของเขา นักเรียนให้กันเอง ตรวจสอบงานของเพื่อน อ่านให้คนอื่นฟัง หรือให้เช็คกระดาษคำตอบเอง และอื่น ๆ และการประเมินผล (Assessment) เป็นวิธีในการพิจารณาว่าผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่โดยประเมินตลอดทั้งบทเรียน ตอนจบบทเรียน ก่อนบทเรียนเพื่อดูพื้นฐานของผู้เรียนก่อนสอน

B. Joyce, Weil, M., and Showers, B. (1992) ได้กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอนโดยทั่วไปมีองค์ประกอบร่วมที่สำคัญซึ่งผู้พัฒนารูปแบบการสอนควรคำนึงดังต่อไปนี้

1. หลักการของรูปแบบการสอน เป็นส่วนที่กล่าวถึงความเชื่อและแนวคิดของทฤษฎีที่รองรับรูปแบบการสอน หลักการของรูปแบบการสอนจะเป็นตัวชี้้นำการกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินการในรูปแบบการสอน

2. จุดประสงค์ของรูปแบบการสอน เป็นส่วนที่ระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการสอน

3. เนื้อหา เป็นส่วนที่ระบุถึงเนื้อหาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของรูปแบบการสอน

4. กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินการ เป็นส่วนที่ระบุถึงวิธีการปฏิบัติในขั้นตอนหนึ่ง ๆ เมื่อนำรูปแบบไปใช้

5. การวัดและการประเมินผล เป็นส่วนที่ประเมินถึงประสิทธิผลของรูปแบบการสอน

ทิตินา แคมมณี (2548) ได้กล่าวว่า รูปแบบโดยทั่วไปจะต้องมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1. รูปแบบจะต้องนำไปสู่การทำนาย (Prediction) ผลที่ตามมาซึ่งสามารถพิสูจน์ทดสอบได้ กล่าวคือสามารถนำไปสร้างเครื่องมือเพื่อไปพิสูจน์ทดสอบได้

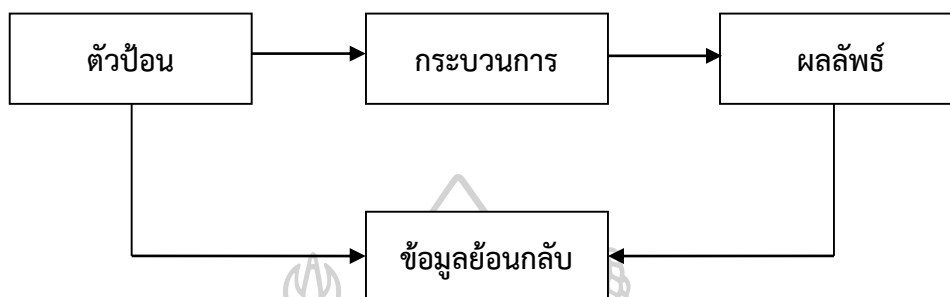
2. โครงสร้างของรูปแบบจำต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship) ซึ่งสามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์/เรื่องนั้นได้

3. รูปแบบจะต้องสามารถช่วยสร้างจินตนาการ (Imagination) ความคิดรวบยอด (Concept) และความสัมพันธ์ (Interrelations) รวมทั้งช่วยขยายขอบเขตของการสืบเสาะความรู้

4. รูปแบบควรจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (Structural Relationships) มากกว่าความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง (associative relationships)

1.3 ระบบการเรียนการสอน

ระบบการเรียนการสอนก็เช่นเดียวกับระบบอื่นที่ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วนคือ ตัวป้อน (Output) กระบวนการ (Process) และผลลัพธ์ (Output) ซึ่งอาจแสดงได้ ดังภาพประกอบที่ 3 ตัวป้อน กระบวนการ ผลลัพธ์ข้อมูลย้อนกลับ

แผนภาพที่ 1 ส่วนประกอบและลักษณะของระบบ

ที่มา : Charbonneau (2005)

1.4 แบบจำลองสำหรับการออกแบบการสอน (The Model for Instructional Design)

1. Charbonneau (2005) ได้ให้ความหมายของการออกแบบจำลองการสอนไว้ว่า แบบจำลอง คือโครงสร้างตามแนวทางทฤษฎีที่ใช้เป็นเครื่องช่วยในการศึกษาระบบโครงสร้างกายภาพที่ซับซ้อนให้เข้าใจง่ายต่อการสรุปความจากข้อมูลที่สังเกตได้ แบบจำลองไม่ใช่สิ่งที่ไม่เป็นชีวิตจริงของมนุษย์ แต่เป็นสิ่งช่วยเน้นให้เข้าใจระบบของโลกสิ่งที่เป็นจริง โดยทั่วไปแล้วแบบจำลองประกอบด้วยข้อมูลปัจจัยนำเข้าข้อมูลที่ประกอบเป็นกระบวนการ และข้อมูลที่เป็นปัจจัยผลผลิตที่คาดหวัง

2. Edu (2012) ได้ให้ความหมายของการออกแบบจำลองการสอนไว้ว่า แบบจำลองการสอนเป็นแนวทาง หรือการสร้างกลวิธีต่อวิธีการสอนโดยครู ผู้สร้างเป็นสิ่งสำคัญ แบบจำลองดังกล่าวจะช่วยให้มองเห็นปัญหา แนวทางที่จะแยกแยะ แก้ไข จัดการกับบทเรียน และกำหนดกรอบของปัญหาเพื่อสร้างบทเรียนในการสอน แบบจำลองหนึ่งจะสามารถผสมผสานองค์ประกอบต่าง ๆ ในการสอนทั้งได้อย่างเป็นระบบ

1.5 ขั้นตอนต่าง ๆ ของการออกแบบจำลองในการสอนโดยทั่วไป

Branch (2005) กำหนดขั้นตอนต่าง ๆ ของแบบจำลอง ดังนี้

1. ชั้นวิเคราะห์ (Analyze)

ในขั้นนี้มีการออกแบบเช่นเดียวกับกลวิธีในการวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์ความต้องการ การวิเคราะห์งานในการจัดการเรียนการสอน ผลที่ได้จากขั้นตอนนี้ ได้แก่ เป้าหมายในการสอน และรายการของงานต่าง ๆ ที่จะทำการสอน

2. ชั้นการออกแบบ (Design)

ขั้นนี้ ประกอบด้วย การใช้ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ในขั้นที่ 1 เพื่อที่จะวางกลยุทธ์สำหรับพัฒนาการสอน ผู้ออกแบบต้องวางรูปแบบวิธีการที่จะเข้าสู่เป้าหมายของการสอนเพื่อตัดสินใจสิ่งที่ได้ชั้นวิเคราะห์และขยายเป้าหมายในการสอน

3. พัฒนา (Develop)

ในขั้นนี้ผู้ออกแบบจะพัฒนาแบบจำลองจากขั้นที่ 1 การวิเคราะห์และขั้นที่ 2 การออกแบบ จุดมุ่งหมายของขั้นนี้เพื่อสร้างแผนการสอนและสื่อการสอน ผู้ออกแบบจะพัฒนารูปแบบการสอน สื่อการสอนต่าง ๆ ที่จะใช้ในกระบวนการสอนทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นสื่อประเภทวัสดุเครื่องมือต่าง ๆ และเอกสารประกอบการสอนต่าง ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาการสอนที่เหมาะสม

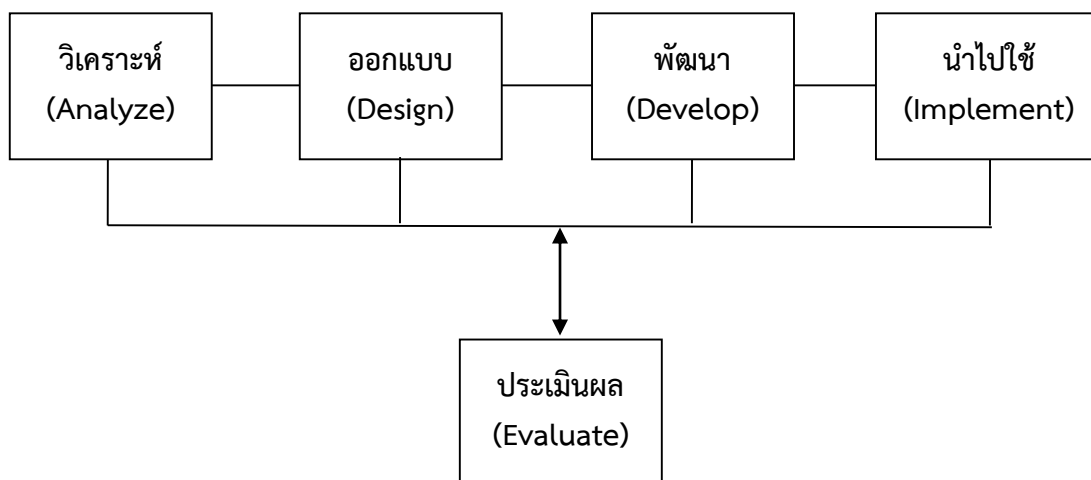
4. ในขั้นนี้เป็นการนำแบบการสอนไปใช้จริง ทั้งในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการหรือแม้แต่คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยผู้สอนต้องให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในสื่อการสอนที่ใช้อย่างรอบรู้ตรงกับเป้าหมายของการสอน และให้แน่ใจว่าผู้เรียนสามารถถ่ายโยงการเรียนรู้จากสถานการณ์ของงานการสอน

5. ชั้นประเมินผล (Evaluate)

ในขั้นนี้จะประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการสอนจากผู้เรียนที่เกิดจากบทเรียน ทุกองค์ประกอบที่ออกแบบจำลองทั้งหมด ซึ่งจะประเมินกระบวนการภายในแบบจำลองประเมินระหว่างการสอน และภายหลังจากการนำไปใช้

การประเมินระหว่างการใช้แบบจำลองการสอน มีจุดประสงค์เพื่อปรับกระบวนการสอน ก่อนที่จะนำแบบการสอนไปใช้ในขั้นสุดท้าย

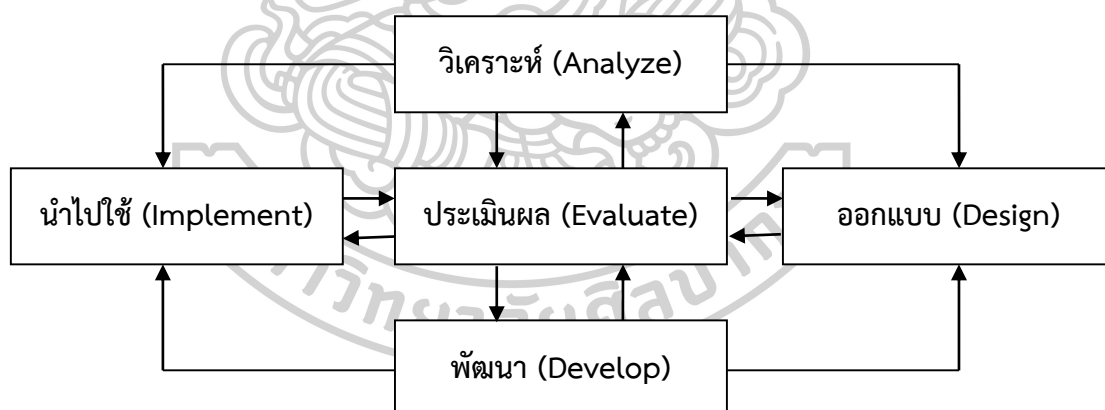
การประเมินภายหลังจากการใช้แบบจำลองการสอน ดำเนินการเมื่อสิ้นสุดกระบวนการ เพื่อประเมินประสิทธิผลจากการสอน ข้อมูลการประเมินภายหลังจากการสอนจะนำมาใช้เพื่อตัดสินใจกับการใช้แบบจำลองการสอนนั้น

แผนภาพที่ 2 การออกแบบจำลองในการสอนของ Branch

ที่มา : Branch (2005)

Clark (1985) ได้กล่าวว่าขั้นตอนการออกแบบการเรียนการสอนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

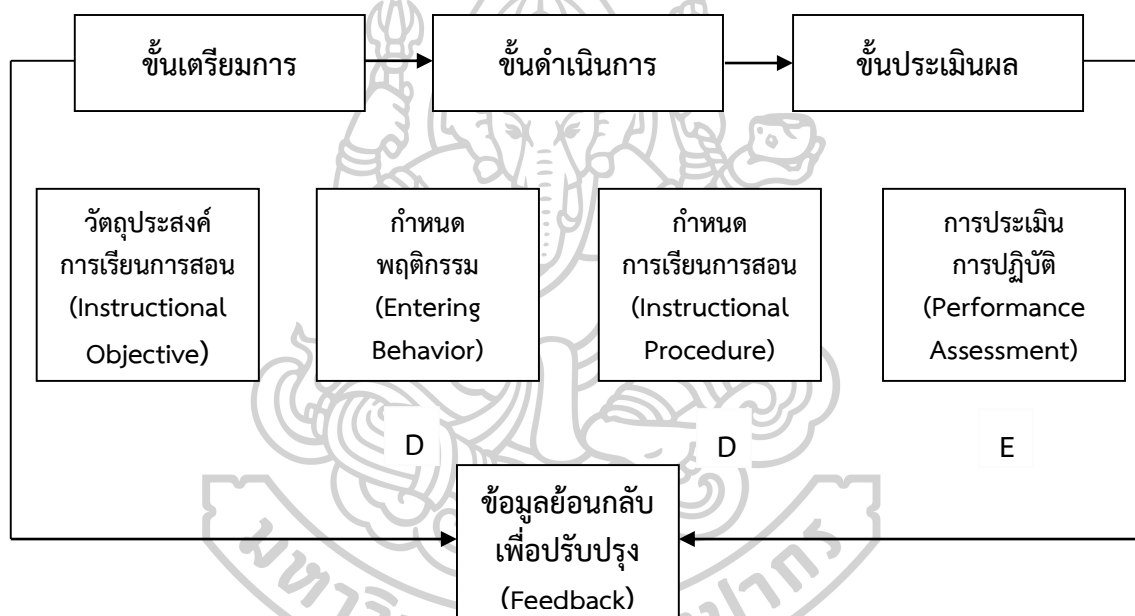
แผนภาพที่ 3 การออกแบบจำลองในการสอนของ Clark

ที่มา : Clark (1985)

1. ขั้นตอนการวิเคราะห์ (Analyze) เป็นขั้นตอนกำหนดความต้องการจำเป็นและขอบเขตในการจัดการเรียนการสอน
2. ขั้นตอนการออกแบบ (Design) เป็นขั้นที่ระบุกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินการเรียนรู้ เลือกสื่อและวิธีการจัดการเรียนการสอน

3. ขั้นตอนพัฒนา (Develop) ขั้นนี้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ พัฒนานวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้
4. ขั้นตอนการนำไปใช้ (Implement) เป็นการนำแผนการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรม และเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง
5. ขั้นตอนการประเมิน (Evaluate) เป็นการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ทุกระดับสำหรับการนำไปใช้ในครั้งต่อไป

แนวคิดของ Glasser (1962) ซึ่งมีกระบวนการดังภาพประกอบที่ 6 ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ ขั้นประเมิน ดังนี้

แผนภาพที่ 4 ระบบการเรียนการสอนของ Glaser

ที่มา : Glasser (1962)

ขั้นเตรียมการ (D-Define) ประกอบด้วย การวิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ผู้สอน วิเคราะห์วัตถุประสงค์ วิเคราะห์วิธีสอน วิเคราะห์ทรัพยากร กำหนดสื่อ กำหนดแนวการประเมิน

ขั้นดำเนินการ (D-Development) ประกอบด้วย การกำหนดมโนคติ การกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม การเลือกกิจกรรม การเลือกสื่อ การเลือกเครื่องมือ และการดำเนินการสอน

ขั้นประเมิน (E-Evaluation) เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ การประเมินผลการสอน การวิเคราะห์ผลเพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปตามระบบดังกล่าวจึงต้องมีการออกแบบการเรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับระบบการเรียนการสอนในการออกแบบการเรียนการสอนเน้นการร่วมมือกันเรียนรู้โดยนำแนวระบของ Glaser มาพิจารณาในการออกแบบ ดังนี้

1. **ขั้นเตรียมการ (D-Define)** วิเคราะห์ผู้เรียน ผู้เรียนอายุประมาณ 11- 12 ปี ซึ่งสามารถเรียนรู้ได้ทั้งด้วยตนเองและโดยร่วมกับผู้อื่น สามารถคิดในสิ่งที่เป็นไปได้ทุกเรื่องวิเคราะห์เนื้อหา เป็นเนื้อหาวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย การเรียนต้องใช้เหตุใช้ผลในการพิจารณาวิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นผู้มีเหตุมีผล มีโลกทัศน์กว้าง มีทักษะทางสังคมและทักษะกระบวนการวิเคราะห์วิธีสอน จะใช้รูปแบบการเรียนการสอนเน้นการร่วมมือกันเรียนรู้ซึ่งจะสนองตอบลักษณะของผู้เรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลายได้ดีเพราะผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและเรียนรู้ร่วมกันวิเคราะห์ทรัพยากร การเรียนการสอนที่จะพัฒนาขึ้นใช้ทรัพยากรไม่มากนัก ไม่มีปัญหาสำหรับโรงเรียน

2. **ขั้นดำเนินการ (D-Development)** เป็นการออกแบบการเรียนการสอน สร้างเครื่องมือและนำไปทดลองใช้

3. **ขั้นประเมิน (E-Evaluation)** เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทั้งด้านการเรียนและผลสัมฤทธิ์ของรูปแบบการเรียนการสอน

1.6 รูปแบบการเรียนการสอน

Richey (1990) ได้เปรียบเทียบงานของ Goodson (1980) ที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการออกแบบการสอน 40 รูปแบบ ที่ใช้ทฤษฎีระบบทั่วไป (general systems theory) เป็นพื้นฐานพบว่า มีขั้นตอนอยู่ 14 ขั้นตอน กับองค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบไว้ ดังนี้

ตารางที่ 1 วิเคราะห์รูปแบบการออกแบบการสอน

องค์ประกอบหลัก	Andrews / Goodson
พิจารณาความต้องการของผู้เรียน	<u>ขั้นที่ 1</u> ประเมินความต้องการ นิยามปัญหา วิเคราะห์อาชีพ สมรรถภาพหรือความต้องการการฝึกอบรม <u>ขั้นที่ 2</u> วิเคราะห์คุณลักษณะผู้เรียน
พิจารณาเป้าหมายและจุดประสงค์	<u>ขั้นที่ 3</u> สร้างเป้าหมาย และเป้าหมายย่อยในรูปของคำ ที่สังเกตได้ <u>ขั้นที่ 4</u> วิเคราะห์เป้าหมายและเป้าหมายย่อยเพื่อจัดประเภททักษะ และการเรียนรู้ที่ต้องการ <u>ขั้นที่ 5</u> จัดลำดับเป้าหมายและเป้าหมายย่อยเพื่ออำนวยความสะดวกการเรียนรู้
สร้างกระบวนการประเมินผล	<u>ขั้นที่ 6</u> พัฒนาแบบทดสอบก่อนและหลังให้สอดคล้องกับเป้าหมาย
ออกแบบ/เลือกกระบวนการเรียนการสอน	<u>ขั้นที่ 7</u> กำหนดกลยุทธ์การสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและ ความต้องการของผู้เรียน <u>ขั้นที่ 8</u> เลือกสื่อที่จะใช้กลยุทธ์นั้น <u>ขั้นที่ 9</u> พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามกลยุทธ์การสอน <u>ขั้นที่ 10</u> พิจารณาทางเลือกอื่นในการสอน
ทดลองใช้	<u>ขั้นที่ 11</u> ทดลองใช้กิจกรรม วิเคราะห์การเรียนรู้และข้อบกพร่อง ของกิจกรรมและปรับปรุง
ใช้และรักษากระบวนการเรียนการสอน	<u>ขั้นที่ 12</u> สร้างระบบและสภาพแวดล้อม และระบุอุปสรรค <u>ขั้นที่ 13</u> พัฒนาอุปกรณ์และกระบวนการสำหรับรักษาและแก้ไข การสอน <u>ขั้นที่ 14</u> ใช้กระบวนการสอน

B. a. W. Joyce, Masha. (1996) กล่าวว่ารูปแบบการเรียนการสอน (Model of Teaching) เป็นรูปแบบที่แท้จริงของการเรียนรู้ที่ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาข้อมูล ความคิดทักษะ ค่านิยม แนวความคิดและการแสดงออก รวมทั้งการให้แนวทางของวิธีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพแก่ผู้เรียน โดยคาดหวังว่าการดำเนินการดังกล่าวจะส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการเรียนรู้อย่างคล่องแคล่วและมีประสิทธิผลในอนาคต ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการที่ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความรู้ ทักษะ โดยกระบวนการเรียนรู้อย่างรอบรู้ ในขณะที่ Eggen (1997) กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอนเป็นรายละเอียดเบื้องต้นสำหรับใช้เป็นกลยุทธ์ในการสอนของครูซึ่งออกแบบขึ้นโดยมีเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ โดยผู้สอนพิจารณาว่าจะสอนอะไรโดยยุทธวิธีใดเพื่อให้ไปสู่

เป้าหมายที่กำหนดไว้ รายละเอียดดังกล่าวเปรียบเสมือนพิมพ์เขียวสำหรับการสอน ทั้งนี้โดยอาศัยแนวคิดจากศาสตร์หลายสาขา ๆ ได้แก่มานุษยวิทยา สังคมวิทยา และจิตวิทยาจากความหมายดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่ารูปแบบการเรียนการสอน (Instruction Model) หมายถึง ชุดของกระบวนการเรียนการสอนที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดกระทำเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ของการเรียนการสอนนั้น ๆ ซึ่งอาจหมายรวมถึงความรู้ ความคิด ค่านิยม และทักษะต่าง ๆ

B. Joyce, Weil, M., and Showers, B. (1992) กล่าวว่ารูปแบบการเรียนการสอนจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1. แนวคิดและหลักการของรูปแบบ ซึ่งกล่าวถึงความเชื่อและแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐานในการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอน แนวคิดและหลักการจะเป็นตัวชี้้นำในการกำหนดวัตถุประสงค์เนื้อหากิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามรูปแบบการเรียนการสอน
2. จุดประสงค์ของรูปแบบ เป็นการระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น
3. เนื้อหา เป็นส่วนที่ระบุถึงเนื้อหาหรือสาระการเรียนรู้ที่จะใช้ในการเรียนการสอน
4. กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นส่วนที่ระบุถึงกิจกรรม วิธีการ และขั้นตอนการปฏิบัติในการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้
5. การวัดและประเมินผล เป็นส่วนสำคัญส่วนสุดท้ายของรูปแบบการเรียนการสอนซึ่งเป็นส่วนที่จะบอกว่าการดำเนินการตามรูปแบบการเรียนการสอนนั้นบรรลุเป้าหมายหรือไม่

1.7 การนำเสนอรูปแบบการสอน

การนำเสนอรูปแบบการสอนเป็นขั้นตอนที่สำคัญเพราะการนำเสนอรูปแบบที่ชัดเจนเข้าใจง่าย และช่วยให้ครูผู้สอนเกิดความเข้าใจและสามารถนำรูปแบบการสอนไปใช้ได้หรือสามารถศึกษาและฝึกฝนตนเอง ให้ใช้รูปแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายของรูปแบบในการนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนนั้น (B. Joyce, Weil, M. and Calhoun, E., 2009) ได้เสนอเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ที่มาของรูปแบบการสอน (Orientation to the Model) เป็นการอธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่มาของรูปแบบการสอน ประกอบด้วยเป้าหมายของรูปแบบทฤษฎีข้อสมมุติฐาน หลักการ และแนวคิดสำคัญที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการสอน

ตอนที่ 2 รูปแบบการสอน (The Model of Teaching) เป็นการให้รายละเอียดเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนการสอน หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1) ขั้นตอนการสอนตามรูปแบบ (Syntax or Phases) เป็นการให้รายละเอียดเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนการสอน หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2) ระบบของการปฏิสัมพันธ์ (Social System) เป็นการอธิบายถึงบทบาทของครู นักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละรูปแบบ เช่น บทบาทของครูอาจเป็นผู้นำในการทำกิจกรรม เป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นผู้แนะแนว เป็นแหล่งข้อมูล เป็นต้น

3) หลักการของการตอบสนอง (Principles of Reaction) เป็นการบอกถึงวิธีการแสดงออกของครูต่อนักเรียน การตอบสนองการกระทำของนักเรียน เช่น การให้รางวัลแก่ผู้เรียนการให้อิสระในการแสดงความคิดเห็น การไม่ประเมินว่าถูกหรือผิด

4) ปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน (Support system) เน้นการอธิบายถึงเงื่อนไขหรือสิ่งจำเป็นที่จะทำให้การใช้รูปแบบนั้นได้ผล เช่น รูปแบบการสอนแบบทดลองในห้องปฏิบัติการ ต้องใช้ผู้นำการทดลองที่ผ่านการฝึกฝนมาอย่างดีแล้ว รูปแบบการสอนแบบฝึกทักษะนักเรียนจะต้องได้ฝึกการทำงานในสถานที่และใช้อุปกรณ์ที่ใกล้เคียงสภาพการทำงานจริง

ตอนที่ 3 การนำรูปแบบการสอนไปใช้ (Application) เป็นการให้คำแนะนำและตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการนำรูปแบบการสอนไปใช้ให้ได้ผลดี เช่น ควรใช้กับเนื้อหาประเภทใด ควรใช้กับผู้เรียนระดับใด เป็นต้น

ตอนที่ 4 ผลที่ได้จากการใช้รูปแบบการสอน ทั้งผลทางตรงและทางอ้อม (Instructional and Nurturant Effects) เป็นการระบุถึงผลของการใช้รูปแบบการสอนที่คาดว่าจะเกิดแก่ผู้เรียนทั้งผลทางตรงซึ่งจุดมุ่งหมายหลักของรูปแบบการสอนนั้น และผลทางอ้อม ซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการใช้รูปแบบการสอนนั้น ซึ่งจะเป็นแนวทางสำหรับครูในการพิจารณาและเลือกรูปแบบการสอนไปใช้

สามารถสรุปได้ว่า การนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนมีขั้นตอนการนำเสนอรูปแบบ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การนำเสนอแนวคิดการนำเสนอรูปแบบ 2) การกำหนดองค์ประกอบและการดำเนินการสอน 3) การนำรูปแบบการสอนไปใช้ 4) ผลที่ได้จากการใช้รูปแบบการสอนซึ่งจะสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และเป็นแนวทางในการพิจารณารูปแบบการสอน

1.8 การประเมินรูปแบบการเรียนการสอน

การประเมินอาจมีการกำหนดรูปแบบ/แบบจำลอง (Model) ในการประเมิน ได้แก่ 1) รูปแบบการประเมินเพื่อการอธิบายลักษณะของสิ่งต่าง ๆ (Descriptive Model) และ 2) รูปแบบการประเมินที่เป็นกฎหรือแนวทางสู่การปฏิบัติ เพื่อใช้เป็นกรอบ/วิธีดำเนินการ (Prescriptive Model) รูปแบบการประเมินนั้นผู้รู้ได้จัดแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. รูปแบบที่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก (Objective – Based Model) ได้แก่ 1) รูปแบบการประเมินของ Tyler-Porter (1997) ซึ่งมีการตรวจสอบผลการดำเนินงานว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ 2) รูปแบบการประเมินผลของ Cronbach (1971) ซึ่งมุ่งสร้างสารสนเทศในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของ Tyler

2. รูปแบบการประเมินตัดสินคุณค่า (Judgmental Evaluation Model) ได้แก่ 1) รูปแบบของ Stake (1967) ซึ่งประเมินความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเบื้องต้น การปฏิบัติและผลลัพธ์โดยแบ่งเป็นเมตริกซ์ การบรรยาย และเมตริกซ์ การตัดสินคุณค่า ดูความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง 2) รูปแบบการประเมินของ Scriven (1967) เป็นการประเมินผลย่อย (Formative Evaluation) เพื่อดูความก้าวหน้าของโครงการอันจักนำไปสู่การปรับปรุงเมื่อได้ข้อมูลมาพิจารณา และการประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) เพื่อพิจารณาว่าควรจะยุติหรือขยายโครงการต่อไป 3) รูปแบบการประเมินของ Provos (1969) มีการเปรียบเทียบการดำเนินงานกับมาตรฐาน ซึ่งจะนำไปสู่การเลือก ยุติ/เปลี่ยนแปลง หรือกลับไปเริ่มต้นใหม่ หรือดำเนินกิจกรรมต่อไป 4) รูปแบบการประเมินของ Alkin (1969) มี 5 ด้าน ได้แก่ การประเมินสภาพของระบบ การประเมินเพื่อวางแผนโครงการ การประเมินเพื่อดำเนินโครงการ การประเมินของระบบการประเมินเพื่อวางแผนโครงการ การประเมินเพื่อดำเนินโครงการ การประเมินเพื่อปรับปรุง และการประเมินเพื่อยอมรับผลของโครงการ

3. รูปแบบการประเมินเน้นการสร้างแนวคิดเพื่อการตัดสินใจ (Decision-oriented Evaluation Model) ได้แก่ 1) รูปแบบของ Kirkpatrick (1978) มี 4 ด้าน ได้แก่ การประเมินบริบท (Context Evaluation) การประเมินปัจจัยป้อน (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

การประเมินสามารถดำเนินการได้ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการใช้ การประเมินก่อนการใช้เป็นการประเมินคุณภาพเอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอนและจากการทดสอบใช้ การประเมินระหว่างการใช้ เป็นการประเมินสภาพการใช้และการประเมินประสิทธิผล และการประเมินหลังการใช้เป็นการประเมินรูปแบบการสอนทั้งระบบ

โดยสรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจะคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ หลักการของรูปแบบการสอน จุดประสงค์ของรูปแบบการสอน เนื้อหา เป็นส่วนที่ระบุถึงเนื้อหาและกิจกรรมต่าง ๆ กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินการ และการวัดและการประเมินผล โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่องค์ประกอบที่ 1 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 วิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะช่วยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

และองค์ประกอบที่ 4 การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ นำมาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย

2. แนวคิดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของประเทศไทย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ระยะที่ 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ จำนวน 4,100 โรงเรียน เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3,831 โรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 161 โรงเรียน และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 108 โรงเรียน กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ในระยะแรกเน้น 4 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมบังคับตามหลักสูตร)

หมวดที่ 2 สร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้

หมวดที่ 3 สร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม และ

หมวดที่ 4 สร้างเสริมทักษะการทำงาน

การดำรงชีพและทักษะชีวิตใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน กิจกรรมการพัฒนาเป็นไปตามความสนใจของผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรม และมีความสุขกับกิจกรรม ต่อมาได้มีการปรับเป้าหมายของกิจกรรมจาก 4 หมวด เป็นการพัฒนา 4H คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ) Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) และ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ) ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบ 4 ประการของการจัดการศึกษา คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา และพลศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน ให้ผู้เรียนได้ค้นคว้า ถกเถียง สร้างความคิดเชิงเหตุผล และประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในชีวิตประจำวันหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและการประเมินผลเป็นการประเมินความสุขและความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

2.1 การดำเนินนโยบายกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

ในระยะที่ 1 พบว่าผู้เรียนมีคุณภาพ 4H โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้เรียนมีความตื่นตัวในการร่วมกิจกรรม มีความสุขที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมตามเวลาที่กำหนด กล้าแสดงออก กระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน ส่วนราชการและเอกชน แต่กิจกรรมส่วนใหญ่เป็น Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะปฏิบัติ) และ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ) ส่วน Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) และ Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ) ไม่เข้มข้นเท่าที่ควรและยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับเป้าหมายของนโยบาย

ในระยะที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการเพิ่มอีก จำนวน 17,317 โรงเรียน เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15,897 โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 504 โรงเรียน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 479 โรงเรียน และสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 437 โรงเรียน รวม 2 ระยะ มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ จำนวน 21,417 โรงเรียน ในระยะนี้เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายการพัฒนา 4H คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ) Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) และ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ) และเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยใช้ขั้นพัฒนาการของ Bloom (1976) เป็นหลักในการจัดกิจกรรมและเน้นให้เกิดทักษะการคิดขั้นสูงผลจากการลงพื้นที่ของผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการและผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าสถานศึกษามีความกังวลว่าการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลาที่แยกส่วนกับหลักสูตรอาจทำให้เรียนไม่ครบตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด และกิจกรรมที่ผู้เรียนเข้าร่วมนอกจากจะมีความสุขกับการเรียนรู้แล้วควรจะได้รับประโยชน์ทั้งในด้านการดำรงชีวิต และการศึกษาต่อด้วย

ในระยะที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 มีการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลาเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และยังคงเน้นเป้าหมายการพัฒนา 4H ทั้งนี้ให้ความสำคัญทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมเพิ่มเวลาเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นลดเวลาเรียนในลักษณะการรับการถ่ายทอดความรู้ด้วยการบรรยาย/สาธิต เพิ่มเวลาและโอกาสในการสร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านการลงมือปฏิบัติ มีความสุขกับการเรียนรู้ ปรับบทบาทครูจากการเป็นผู้สอนมาเป็นผู้ให้คำปรึกษาชี้แนะ มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างหลากหลายตาม สภาพจริง และเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดจากการดำเนินงานที่กล่าวมาข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงปรับการบริหารจัดการหลักสูตรและแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

ทั้งนี้ นโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นอนาคตของชาติให้มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการแข่งขันระดับนานาชาติสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ปรับการบริหารจัดการหลักสูตรและแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) ดังนี้

1. ปรับโครงสร้างเวลาเรียน ระดับประถมศึกษา มีเวลาเรียนรวมไม่เกิน 1,000 ชั่วโมงต่อปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีเวลาเรียนรวมไม่เกิน 1,200 ชั่วโมงต่อปี

2. กำหนดตัวชี้วัดที่ต้องรู้ และควรรู้ของ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา ภาระงาน/ชิ้นงาน ลดเวลาเรียน และเป็นกรอบในการประเมินผลผู้เรียนระดับชาติ

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์อย่างเข้มข้น

4. ปรับเปลี่ยนการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ให้มุ่งเน้นเป้าหมายดังนี้

4.1 พัฒนา 4H คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ) Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) และ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ)

4.2 ให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่านิยมที่พึงงามของคนไทย

4.3 พัฒนาทักษะการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21

4.4 พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ตามแนวการประเมินผลผู้เรียนนานาชาติ (Programme for International Student Assessment: PISA)

4.5 ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียนรู้

5. ให้เวลาของการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้รวมอยู่ในโครงสร้างเวลาเรียนตามที่กำหนด

6. กิจกรรมเพิ่มเวลารู้มีทั้งกิจกรรมที่กำหนดให้เรียน และกิจกรรมให้เลือกเรียน

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายปรับเวลาเรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) จากเวลาเรียน 40 ชั่วโมงต่อปี เป็น 200 ชั่วโมงต่อปี และเวลาเรียนรวมของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษา และพลศึกษา ศิลปะ และการงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็น 160 ชั่วโมงต่อปี ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน แต่ยังคงหลักการที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายต่อชีวิตของผู้เรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำคู่มือบริหารจัดการเวลาเรียนตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการของสถานศึกษา

2.2 การจัดการเวลาเรียนของกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

โดยคู่มือบริหารจัดการเวลาเรียนลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการเวลาเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ได้อย่างเหมาะสมทั้งด้านวิชาการ และด้านปฏิบัติ ครูสามารถใช้เป็นแนวทางการออกแบบกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตนเองตามความสนใจและความถนัดอย่างเต็มตามศักยภาพ มีคุณภาพตามหลักสูตรและมีความสุขกับการเรียนรู้ และผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน องค์กร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเข้าใจแนวคิดและเห็นแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

การนำนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ไปสู่การปฏิบัติมีความชัดเจนตรงกันจึงกำหนดความหมายของคำสำคัญ ไว้ดังนี้ ลดเวลาเรียน หมายถึง “ลดเวลาสอนของครู” เป็นการลดสัดส่วนเวลาเรียนในห้องเรียนและเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนเป็นผู้บรรยาย อธิบายความรู้ ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ มาเพิ่มบทบาทการเป็นผู้ที่คอยอำนวยความสะดวก ส่งเสริมการเรียนรู้ ตั้งคำถามที่ท้าทายความสามารถ และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น เพิ่มเวลารู้ หมายถึง “เพิ่มเวลาการเรียนรู้ของผู้เรียน” เป็นการเพิ่มเวลาและโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลาย การบริหารจัดการเวลาเรียนลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้หมายถึง การจัดโครงสร้างเวลาเรียน ตารางเรียนและการเรียนรู้ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสมอง พัฒนาจิตใจ พัฒนาทักษะการปฏิบัติ และพัฒนาสุขภาพซึ่งมีการเชื่อมโยงกับหลักสูตร นอกจากนั้นเวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ นับเป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างเวลาเรียนของหลักสูตรสถานศึกษา กิจกรรมลดเวลาเรียน หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับบทบาทของครูในการบรรยาย การอธิบายความรู้ เป็นผู้อำนวยความสะดวก ส่งเสริมการเรียนรู้ ตั้งคำถามที่ท้าทายความสามารถ และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการจัดในช่วงเวลาตามโครงสร้างของหลักสูตร ทั้งในรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ หมายถึง กิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลาย โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health) ให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งตัวชี้วัดที่นำมาออกแบบกิจกรรมเน้นตัวชี้วัดที่เป็นกระบวนการโดยดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ความก้าวหน้าของผู้เรียน และนำผลการประเมินไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินการผ่านตัวชี้วัดตามหลักสูตร สถานศึกษาประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน/ผู้ปกครอง/ชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อรายงานผลให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องทราบ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งครูนำผลการประเมินมาปรับการจัดการจัดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพกิจกรรมจัดเป็นชั่วโมงเฉพาะในช่วงเวลาทำของแต่ละวัน หรือจัดในช่วงเวลาอื่นตามบริบทของสถานศึกษาซึ่งนับเป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา คือระดับประถมศึกษา เวลาเรียนรวมไม่เกิน 1,000 ชั่วโมงต่อปี ระดับมัธยมศึกษา

ตอนต้น เวลาเรียนรวมไม่เกิน 1,200 ชั่วโมงต่อปีกิจกรรมแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมที่กำหนดให้เรียนและกิจกรรมที่เลือกเรียน กิจกรรมที่กำหนดให้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่เชื่อมโยงกับตัวชี้วัดต้องรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ หลังจากผู้เรียนเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาแล้วจะได้รับการฝึกปฏิบัติ มีประสบการณ์ตรง และมีความสุขกับการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมพัฒนา 4H กิจกรรมที่เลือกเรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนเลือก และ/หรือกิจกรรมที่ออกแบบโดยผู้เรียนเพื่อตอบสนองความสนใจ ความต้องการของตนเองโดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย จิตใจ สังคม และปัญญา โดยผ่านการทำกิจกรรมพัฒนา 4H ทั้งนี้กิจกรรมควรเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดที่ต้องรู้และหรือตัวชี้วัดที่ควรรู้ ที่เน้นทักษะกระบวนการ

ตารางที่ 2 ความหมายของกิจกรรมพัฒนา 4H ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head)	กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart)	กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand)	กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health)
กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิด เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	กิจกรรมส่งเสริมพัฒนา และปลูกฝัง ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม การทำประโยชน์เพื่อสังคม เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จนเป็นลักษณะนิสัย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและส่วนรวม	กิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงาน ทักษะทางอาชีพที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด และศักยภาพของตนเอง	กิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพเพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะทางกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง มีเจตคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพและมีทักษะปฏิบัติด้านสุขภาพจนเป็นนิสัย

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559)

แผนภาพที่ 5 องค์ประกอบของกิจกรรมพัฒนา 4 H

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559)

2.3 โครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน ซึ่งระบุการจัดเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนรายวิชาเพิ่มเติม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาสามารถจัดให้เหมาะสมสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และบริบทของสถานศึกษาโดยการกำหนดเวลาเรียนในแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ระดับประถมศึกษา: กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม มีเวลาเรียนรวม 840 ชั่วโมงต่อปี กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 120 ชั่วโมงต่อปี และรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้นไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมงต่อปี รวมไม่น้อยกว่า 1,000 ชั่วโมงต่อปี

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น: กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม มีเวลาเรียนรวม 880 ชั่วโมงต่อปี (22 หน่วยกิต) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 120 ชั่วโมงต่อปี และรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้นปีละไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมงต่อปี รวมไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมงต่อปี

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย: กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม มีเวลาเรียนรวม 3 ปี จำนวน 1,640 ชั่วโมง (41 หน่วยกิต) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 360 ชั่วโมง และรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้นปีละไม่น้อยกว่า 1,600 ชั่วโมง (40 หน่วยกิต) รวม 3 ปี ไม่น้อยกว่า 3,600 ชั่วโมง

กรอบโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 กรอบโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ / กิจกรรม	เวลาเรียน										
	ระดับประถมศึกษา						ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น			ระดับ มัธยมศึกษา ตอนปลาย	
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	ม.1	ม.2	ม.3	ม. 4 - 6	
กลุ่มสาระการเรียนรู้											
ภาษาไทย	200	200	200	160	160	160	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)	
คณิตศาสตร์	200	200	200	160	160	160	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)	
วิทยาศาสตร์	80	80	80	80	80	80	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)	
สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม	120	120	120	120	120	120	160 (4 นก.)	160 (4 นก.)	160 (4 นก.)	320 (8 นก.)	
- ประวัติศาสตร์	40	40	40	40	40	40	40 (1 นก.)	40 (1 นก.)	40 (1 นก.)	80 (2 นก.)	
- ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม	80	80	80	80	80	80	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)	
- หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตใน สังคม											
- เศรษฐศาสตร์ - ภูมิศาสตร์											
สุขศึกษาและพลศึกษา	80	80	80	80	80	80	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	120 (3 นก.)	
ศิลปะ	80	80	80	80	80	80	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	120 (3 นก.)	
การงานอาชีพและ เทคโนโลยี	40	40	40	80	80	80	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	120 (3 นก.)	
ภาษาต่างประเทศ	40	40	40	80	80	80	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)	
รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	840	840	840	840	840	840	880 (22 นก.)	880 (22 นก.)	880 (22 นก.)	1,640 (41 นก.)	
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120	120	120	120	120	120	120	120	360	
รายวิชา / กิจกรรมที่ สถานศึกษาจัดเพิ่มเติม ตามความพร้อมและจุดเน้น	ปีละไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง						ปีละไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมง			ไม่น้อยกว่า 1,600 ชั่วโมง	
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่น้อยกว่า 1,000 ชั่วโมง / ปี						ไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง / ปี			รวม 3 ปี ไม่น้อยกว่า 3,600 ชั่วโมง	

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559)

2.4 การปรับโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียนของสถานศึกษาในโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ที่สอดคล้องกับโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และนโยบายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ จัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์จัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์อย่างเข้มข้น กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ต้องเชื่อมโยงกับหลักสูตร และเวลาเรียนอยู่ภายใต้กรอบของโครงสร้างเวลาเรียน ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาผู้เรียนมีคุณภาพสอดคล้องตามสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ประเทศชาติ เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ เช่น การบรรยาย การสาธิต การศึกษาใบความรู้ เป็นเพิ่มบทบาทของครูผู้สอนให้เป็นผู้อำนวยความสะดวก กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ซึ่งสถานศึกษามีแนวทางในการปรับโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

ระดับประถมศึกษา สถานศึกษาปรับเวลาเรียนวิชาพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามโครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดได้ตามความเหมาะสมและสอดคล้องตามแนวปฏิบัติที่กระทรวงศึกษากำหนดทั้งนี้ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียน โดยรายวิชาพื้นฐาน เท่ากับ 840 ชั่วโมง/ปี และรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น เท่ากับ 40 ชั่วโมง/ปี รวม 880 ชั่วโมง/ปี (22 ชั่วโมง/สัปดาห์) และผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เวลาของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 120 ชั่วโมง/ปี (3 ชั่วโมง/สัปดาห์) ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยเวลาเรียนรวมทั้งหมดไม่เกิน 1,000 ชั่วโมง/ปี

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สถานศึกษากำหนดจำนวนหน่วยกิตที่เรียนของแต่ละรายวิชาต่อภาคเรียนตามความเหมาะสม ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามโครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด โดยรายวิชาพื้นฐาน เท่ากับ 880 ชั่วโมง/ปี และรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น เท่ากับ 200 ชั่วโมง/ปี รวมทั้งสิ้น 1,080 ชั่วโมง/ปี (27 ชั่วโมง/สัปดาห์) และผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดเวลาของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 120 ชั่วโมง/ปี (3 ชั่วโมง/สัปดาห์) ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เวลาเรียนรวมทั้งหมดไม่เกิน 1,200 ชั่วโมง/ปี แนวทางการปรับโครงสร้างเวลาเรียน ตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แนวทางการปรับโครงสร้างเวลาเรียน ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ รายวิชา / กิจกรรม	เวลาเรียนต่อปี ชั้น ป.1-3		เวลาเรียนต่อปี ชั้น ป.4-6		เวลาเรียนต่อปีชั้น ม.1-3	
	เดิม	ใหม่	เดิม	ใหม่	เดิม	ใหม่
กลุ่มสาระการเรียนรู้						
ภาษาไทย	200	200				
คณิตศาสตร์	200	200				
วิทยาศาสตร์	80	80				
ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)	40	200				
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						
- ประวัติศาสตร์	40					
- ภูมิศาสตร์						
- ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม						
- หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิตในสังคม	80	160				
- เศรษฐศาสตร์						
สุขศึกษาและพลศึกษา	80					
ศิลปะ	80					
การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี	40					
รวมเวลาเรียนพื้นฐาน	840	840				
รายวิชาเพิ่มเติม	40	40				
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120				
-กิจกรรมแนะแนว						
-กิจกรรมนักเรียน						
- ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์นักศึกษาวิชาทหาร						
- ชุมนุม ชมรม						
- กิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์						
รวมเวลาเรียนทั้งหมดตามที่หลักสูตรกำหนด	ไม่น้อยกว่า 1,000 ช.ม./ปี	ไม่เกิน 1,000 ช.ม./ปี	ไม่น้อยกว่า 1,000 ช.ม./ปี	ไม่เกิน 1,000 ช.ม./ปี	ไม่น้อยกว่า 1,200 ช.ม./ปี	ไม่เกิน 1,200 ช.ม./ปี

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559)

2.5 เงื่อนไขการจัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้

การปรับโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ อยู่ภายใต้ข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกรอบนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีเงื่อนไขในการจัดดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้สาระประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมกำหนดให้ต้องจัดแบบเข้มข้น

2. การจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ กำหนดให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด โดยพิจารณาตัวชี้วัดที่พัฒนาทักษะกระบวนการ มาใช้ในการออกแบบกิจกรรมผ่านการพัฒนา 4H แบ่งกิจกรรมเป็น 2 กลุ่ม คือ กิจกรรมที่กำหนดให้เรียน และกิจกรรมที่เลือกเรียน

3. สถานศึกษาอาจจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้เป็นชั่วโมงเฉพาะในช่วงเวลาพักก่อนกลับบ้าน หรือเวลาอื่นตามบริบทและความเหมาะสมของสถานศึกษาโดยใช้เวลาเรียนของ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4. วิชาหน้าที่พลเมือง เป็นรายวิชาเพิ่มเติมให้จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการลงสู่กิจกรรมที่สถานศึกษาดำเนินการอยู่แล้ว โดยไม่เพิ่มชั่วโมงในตารางเรียน ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการในรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติม กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมกีฬา กิจกรรมตามประเพณี กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารียุวกาชาด เพื่อปลูกฝังให้เกิดการปฏิบัติและกลายเป็นพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน

5. ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 สถานศึกษามีแนวทางในการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดการเรียนรู้ดังนี้

5.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) กำหนดเวลาเรียนเป็น 200 ชั่วโมงต่อปี หรือ 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ให้จัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรม วิธีการ สื่อเทคโนโลยีอย่างหลากหลาย และเน้นการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

5.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะและกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี อาจจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการใน 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือจัดบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่นๆหรือแยกรายวิชาได้ตามบริบทและความเหมาะสมของโรงเรียน ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้สาระประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ต้องจัดการเรียนรู้แบบเข้มข้น

5.3 สามารถปรับเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระได้ (ยกเว้นกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ และประวัติศาสตร์) ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ต้องมีเวลาเรียนรวมพื้นฐาน 840 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

จากเงื่อนไขการจัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ข้างต้น สถานศึกษาสามารถจัดโครงสร้างเวลาเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของตนได้อย่างหลากหลาย โดยพิจารณาจาก

ความพร้อมของสถานศึกษา: ในส่วนของความพร้อมนั้น สถานศึกษาต้องพิจารณาจำนวนครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ห้องเรียนและสถานที่สำหรับชั้นเรียน งบประมาณ ทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีบุคลากร และครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เพียงพอ อาจมีรูปแบบของโครงสร้างหลักสูตร/เวลาเรียนแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดในเรื่องต่าง ๆ

ความต้องการและจุดเน้นของสถานศึกษา: ความต้องการและจุดเน้นของสถานศึกษา เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาประกอบการจัดโครงสร้างหลักสูตร/เวลาเรียน สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาที่มีจุดเน้น เช่น ภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษาเพื่อการมีงานทำ ซึ่งโครงสร้างหลักสูตร/เวลาเรียนของโปรแกรมเหล่านั้นย่อมแตกต่างกัน หรือสถานศึกษาที่อยู่ในเมืองใหญ่ ย่อมมีโครงสร้างหลักสูตรแตกต่างจากสถานศึกษาที่ตั้งอยู่บนดอยหรือชนบท เป็นต้น

ความต้องการของผู้เรียน: ความต้องการของผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งต่อการจัดโครงสร้างหลักสูตร/เวลาเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้เรียนบางกลุ่มอาจต้องการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาในสาขาต่าง ๆ แต่ก็มีบางกลุ่มที่ต้องการเตรียมพร้อมสำหรับการออกไปประกอบอาชีพ เป็นต้น สถานศึกษาจึงควรมีการสำรวจความต้องการของผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาด้วย

2.6 การออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เน้นผู้เรียนลงมือปฏิบัติ คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีมเผชิญประสบการณ์ตรง เรียนรู้ด้วยตนเอง และได้ค้นพบศักยภาพของตนเอง โดยกิจกรรมเพิ่มเวลารู้เน้นเป้าหมายการพัฒนา 4H ประกอบด้วย การพัฒนาสมอง (Head) การพัฒนาจิตใจ (Heart) การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และการพัฒนาสุขภาพ (Health) เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ประการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 8 ประการ พัฒนาทักษะการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 และพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ตามแนวการประเมินผลผู้เรียนนานาชาติ (PISA) การจัดการเรียนรู้ผู้สอนควรลดบทบาทจากผู้ให้ความรู้ เป็นการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning)

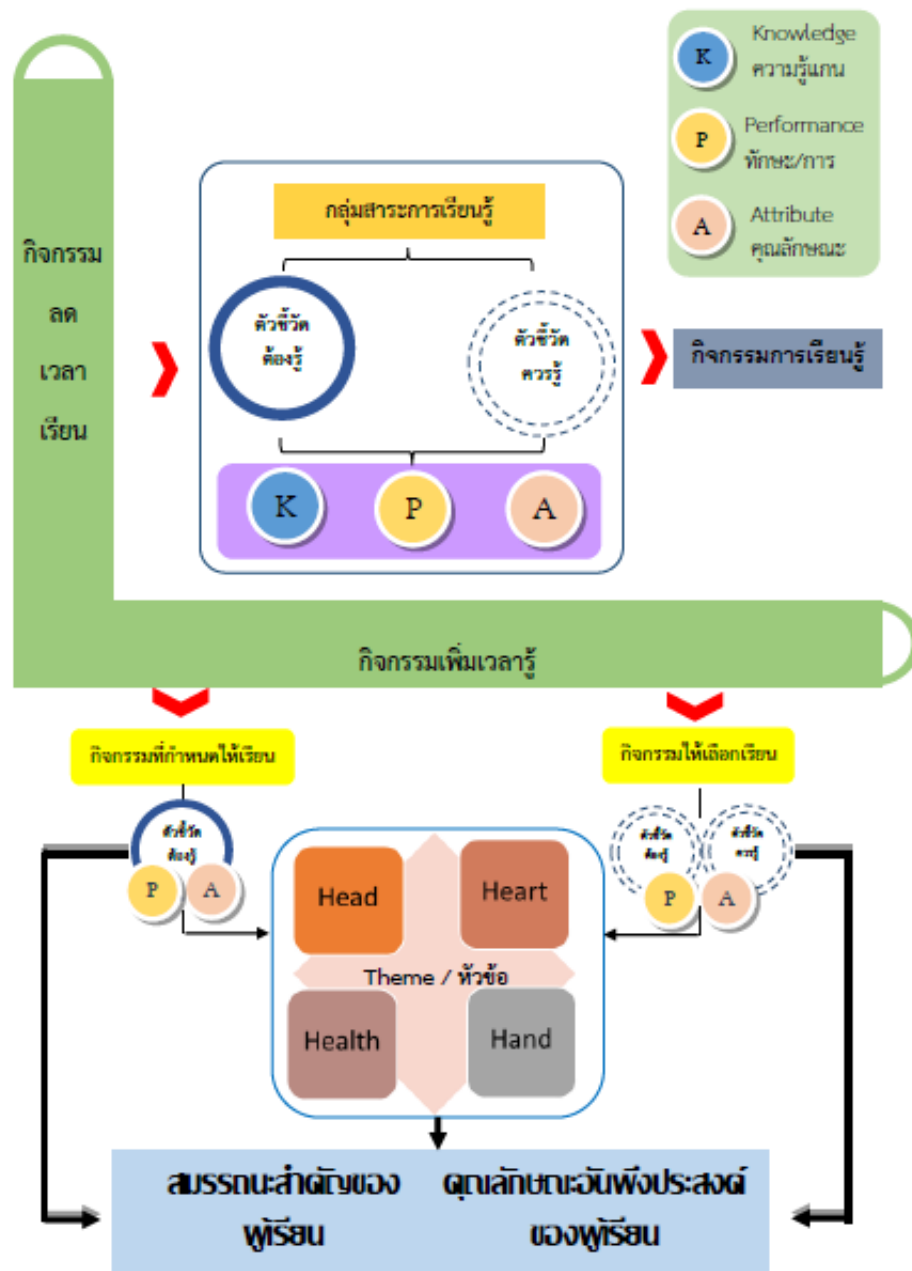
2.7 การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ผู้สอนต้องออกแบบกิจกรรมให้มีความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมลดเวลาเรียนและกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ โดยกิจกรรมลดเวลาเรียนเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ลดบทบาทผู้สอนในการบรรยายหรือให้ความรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นหลัก 4H ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) ซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะและเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เชื่อมโยงจากกิจกรรมลดเวลาเรียน

2.8 กรอบความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมลดเวลาเรียนและกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมลดเวลาเรียนและกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ผู้สอนสามารถเชื่อมโยงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในช่วงลดเวลาเรียนจากตัวชี้วัดในแต่ละรายวิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดทั้งความรู้/ความคิดรวบยอด (K: Knowledge) ทักษะ/การปฏิบัติ (P: Performance) และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้การจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ (Active Learning) ตามความถนัดความสนใจจากการได้มีส่วนร่วมในประสบการณ์ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง อาทิ พัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงจากการลงมือปฏิบัติ การทำงานสามารถพัฒนาเป็นอาชีพหรือเลือกแนวทางการศึกษาต่อในระดับที่สูง และเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่พร้อมสู่การเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในยุคแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นการพัฒนาต่อยอดจากตัวชี้วัดที่เน้นการปฏิบัติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในกิจกรรมลดเวลาเรียน ให้การจัดกิจกรรมในช่วงเพิ่มเวลารู้มีความหมายกับชีวิตจริงยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ควรมีทั้งกิจกรรมที่กำหนดให้เรียน ซึ่งเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดที่ต้องรู้ และกิจกรรมให้เลือกเรียนที่ผู้เรียนเลือกได้ตามความถนัดความสนใจ ซึ่งทั้งกิจกรรมที่กำหนดให้เรียน และกิจกรรมให้เลือกเรียน มุ่งเน้นประเมินด้านทักษะ/การปฏิบัติ (Performance) และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attribute) ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การดำเนินการตามกรอบในแผนภาพที่ 6

แผนภาพที่ 6 กรอบความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมลดเวลาเรียนและเพิ่มเวลารู้
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559)

2.9 หลักการสำคัญของการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

การจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ มีรูปแบบการจัดกิจกรรม 2 ลักษณะ ซึ่งขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชาได้แก่ กิจกรรมบูรณาการ และกิจกรรมเฉพาะเรื่อง โดยมีหลักการสำคัญของการจัดกิจกรรม 7 ประการดังนี้

1. เชื่อมโยงตัวชี้วัด: สอดคล้องและเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 2. เน้นจัด 4H: เน้นการจัดกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย 4H ได้แก่กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health)
 3. ผู้เรียนเป็นสุข: เรียนรู้อย่างมีความสุข โดยการใช้วิธีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายอย่างเหมาะสม ตอบสนองความสนใจ ความถนัด ความต้องการ และความแตกต่างของผู้เรียน
 4. สนุกการคิดขั้นสูง: เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ ค้นคว้า ถกเถียง สร้างความคิดเชิงเหตุผล อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรม
 5. มุ่งทำงานเป็นกลุ่ม: จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ทำงานอย่างเป็นระบบ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี และเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี
 6. กลุ่มสื่อการเรียนรู้: ใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้
 7. สู่การประเมิน P&A: ประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย เน้นการประเมินการปฏิบัติ (P: Performance Assessment) และการประเมินคุณลักษณะ (A: Attribute Assessment)
- โดยสรุปจากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยพัฒนา 4H ได้แก่ 1) พัฒนาสมอง (Head) 2) พัฒนาจิตใจ (Heart) 3) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และ 4) พัฒนาสุขภาพ (Health) ให้กับผู้เรียนนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย

3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับพัฒนาการทางสติปัญญา

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget (2008) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget)

เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงพัฒนาการด้านสติปัญญาและความคิดของเด็กตั้งแต่วัยแรกเกิดจนถึงวัยที่เด็กสามารถคิดอย่างมีเหตุผลกับปัญหาทุกชนิดได้ ซึ่งการเรียนรู้ของเด็กเป็นไปตามพัฒนาการทางสติปัญญา โดยพัฒนาการเป็นสิ่งที่เป็นไปตามธรรมชาติ ไม่ควรเร่งเด็กข้ามพัฒนาการแต่การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในช่วงที่กำลังจะพัฒนาไปสู่ขั้นที่สูงกว่าสามารถช่วยให้เด็กพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว เพียเจต์แบ่งลำดับขั้นของพัฒนาการทางสติปัญญาเป็น 4 ขั้น ดังนี้

1. ระยะเวลาใช้ประสาทสัมผัส (Sensory-motor Stage) อายุ 0-2 ปี เด็กได้รับประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อมด้วยประสาทสัมผัสและการใช้อวัยวะ เช่น ตา หู มือ และเท้า ตลอดจนเริ่มมีการพัฒนาการใช้อวัยวะต่าง ๆ ได้ เด็กแสดงออกเพื่อให้เห็นว่ามีสติปัญญาด้วยการกระทำเด็กสามารถแก้ปัญหาได้แม้ว่าไม่สามารถอธิบายได้ด้วยคำพูด ความคิดในขั้นนี้เด็กจะมีความคิดความเข้าใจก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว พยายามแก้ปัญหาโดยการเปลี่ยนวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการ แต่กิจกรรมการคิดของเด็กวัยนี้ส่วนใหญ่ยังคงอยู่เฉพาะสิ่งที่สามารถสัมผัสได้เท่านั้น

2. ระยะเวลาควบคุมอวัยวะต่าง ๆ (Preoperational Stage) อายุ 2-7 ปี เด็กวัยนี้จะเริ่มพัฒนาอย่างเป็นระบบมากขึ้น มีการพัฒนาของสมองที่ใช้ควบคุมการพัฒนาลักษณะนิสัยและการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ชั้นย่อย คือ

2.1 ระยะเวลาก่อนเกิดความคิดรวบยอด (Preconceptual Thought) อายุ 2-4 ปี เด็กเริ่มมีเหตุผลเบื้องต้น สามารถโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์หรือมากกว่ามาเป็นเหตุเป็นผลเกี่ยวโยงซึ่งกันและกัน แต่เหตุผลของเด็กวัยนี้มีขอบเขตจำกัด เพราะเด็กยังคงยึดตนเองเป็นศูนย์กลางถือความคิดของตนเองเป็นใหญ่ และมองไม่เห็นเหตุผลของคนอื่น ความคิดและเหตุผลของเด็กวัยนี้จึงไม่ค่อยถูกต้องตามความจริงมากนัก

2.2 ระยะเวลาการคิดแบบญาณหยั่งรู้หรือแบบสัทญาณ (Intuitive Thought) อายุ 4-7 ปี เด็กจะเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวดีขึ้น เริ่มมีการพัฒนาการเกี่ยวกับการอนุรักษ์แต่ไม่แจ่มชัดนัก สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้โดยไม่คิดเตรียมล่วงหน้าไว้ก่อน รู้จักนำความรู้ในสิ่งหนึ่งไปอธิบายหรือแก้ปัญหาอื่น และสามารถนำเหตุผลทั่ว ๆ ไปมาสรุปแก้ปัญหาโดยไม่ต้องวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนเสียก่อน การคิดหาเหตุผลของเด็กขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนรับรู้จากภายนอก

3. ระยะเวลาการคิดอย่างเป็นรูปธรรม (Concrete Operational Stage) อายุ 7-11 ปี เด็กวัยนี้สามารถสร้างกฎเกณฑ์ และตั้งเกณฑ์ในการแบ่งสิ่งแวดล้อมออกเป็นหมวดหมู่ได้ สามารถที่จะเข้าใจเหตุผล รู้จัก แก้ปัญหาสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมได้ สามารถที่จะเข้าใจเรื่องความคงตัวของสิ่งต่าง ๆ สามารถที่จะเข้าใจความสัมพันธ์ของส่วนย่อย ส่วนรวม ลักษณะเด่นของเด็กวัยนี้ คือ ความสามารถในการคิดย้อนกลับ ความสามารถในการจำของเด็กในช่วงนี้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถสนทนากับบุคคลอื่นและเข้าใจความคิดของคนอื่นได้ดี

4. ระยะเวลาการคิดอย่างเป็นนามธรรม (Formal Operational Stage) จะเป็นการพัฒนาช่วงสุดท้ายของเด็กที่มีอายุอยู่ในช่วง 11-15 ปี เด็กในช่วงนี้สามารถคิดอย่างเป็นเหตุผลและคิดในสิ่งที่ซับซ้อนและเป็นนามธรรมมากขึ้น เด็กสามารถคิดตั้งสมมติฐานและใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ได้ เมื่อเด็กพัฒนาได้อย่างเต็มที่แล้วจะสามารถคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลและแก้ปัญหาได้อย่างดี จนพร้อมที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะ

จากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียร์เจต์ ที่ได้กล่าวไว้แล้วเมื่อนำมาประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอน เราสามารถนำมาเป็นหลักการจัดการเรียนการสอน (ทศนา แชมมณี, 2548) ดังนี้

1. ในการพัฒนาเด็กควรคำนึงถึงสติปัญญาของเด็ก และจัดประสบการณ์ให้เด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการนั้น ไม่ควรบังคับให้เด็กเรียนในสิ่งที่ยังไม่พร้อมหรือยากเกินพัฒนาการตามวัยของตนเพราะจะก่อให้เกิดเจตคติไม่ดีได้

1.1 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ตามวัยของตนสามารถช่วยให้เด็กพัฒนาไปสู่พัฒนาการขั้นสูงได้

1.2 เด็กแต่ละคนมีพัฒนาการแตกต่างกัน ถึงแม้ว่าจะเท่ากันถึงแม้ว่าจะเท่ากันแต่ระดับพัฒนาการอาจไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงไม่ควรเปรียบเทียบเด็ก ควรให้เด็กมีอิสระที่จะเรียนรู้และพัฒนาความสามารถของเขาไปตามระดับพัฒนาการ

1.3 ในการสอนควรใช้สิ่งที่เป็นรูปธรรม เพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจลักษณะต่าง ๆ ได้ดีขึ้น แม้ในการพัฒนาการช่วงการคิดแบบรูปธรรมเด็กจะสามารถสร้างภาพในใจได้ แต่การสอนที่ใช้อุปกรณ์ที่เป็นรูปธรรมเด็กจะเข้าใจได้แจ่มชัดขึ้น

2. การให้ความสนใจและการสังเกตเด็กอย่างใกล้ชิด จะช่วยให้ทราบลักษณะเฉพาะตัวของเด็ก

3. ในการสอนเด็กเล็ก ๆ เด็กจะรับรู้ส่วนรวม (Whole) ได้ดีกว่าส่วนย่อย (Part) ดังนั้นครูควรสอนภาพรวมก่อนแล้วจึงแยกสอนทีละส่วน

4. ในการสอนสิ่งใดให้กับเด็ก ควรเริ่มจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคยหรือมีประสบการณ์มาก่อน แล้วจึงนำเสนอสิ่งใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเก่า การทำเช่นนี้จะช่วยให้กระบวนการซึมซับและจัดระบบความรู้ของเด็กเป็นไปด้วยดี

5. การเปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมมาก ๆ ช่วยให้เด็กดูดซึมข้อมูลเข้าสู่โครงสร้างทางสติปัญญาของเด็กอันเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก

จากการศึกษาดังกล่าว เราสามารถสรุปได้ว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียร์เจต์ เมื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนครูควรคำนึงพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กแต่ละคนเพราะมีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ครูควรสนใจเด็กอย่างใกล้ชิด ควรสอนในภาพรวม สอนในสิ่งที่คุ้นเคยก่อน และให้เด็กได้รับประสบการณ์มาก ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการทางสติปัญญา ผู้วิจัยจึงนำพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีอายุ 11-12 ปี จะอยู่ในขั้นปฏิบัติการคิดค้นด้วยรูปธรรม (Concrete Operational Stage) และขั้นปฏิบัติการคิดค้นด้วยนามธรรม (Formal Operational Stage) เด็กวัยนี้สามารถสร้างกฎเกณฑ์ และตั้งเกณฑ์ในการแบ่ง

สิ่งแวดล้อมออกเป็นหมวดหมู่ได้ สามารถที่จะเข้าใจเหตุผล รู้จักแก้ปัญหาสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรม และนามธรรมได้ สามารถที่จะเข้าใจเรื่องความคงตัวของสิ่งต่าง ๆ สามารถที่จะเข้าใจความสัมพันธ์ของส่วนย่อย ส่วนรวม ลักษณะเด่นของเด็กวัยนี้ คือ ความสามารถในการคิดย้อนกลับ ความสามารถในการจำของเด็กในช่วงนี้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถสนทนากับบุคคลอื่นและเข้าใจความคิดของคนอื่นได้ดี โดยต้องอาศัยสิ่งเร้า และการกระตุ้นเพื่อให้ค้นพบกับปัญญาของตนที่แอบแฝงไว้ อีกทั้งยังสามารถคิดอย่างเป็นเหตุผลและคิดในสิ่งที่ซับซ้อนและเป็นนามธรรมมากขึ้น เมื่อเด็กพัฒนาได้อย่างเต็มที่แล้วจะสามารถคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลและแก้ปัญหาได้อย่างดี จนพร้อมที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะ มาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์

กระบวนการคิดวิเคราะห์เป็นการแสดงให้เห็นจุดเริ่มต้น สิ่งที่เกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงสัมพันธ์กันในระบบการคิดและจุดสิ้นสุดของการคิด โดยกระบวนการคิดวิเคราะห์มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบเรื่องความสามารถในการให้เหตุผลอย่างถูกต้อง รวมทั้งเทคนิคการตั้งคำถามจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับทุก ๆ ขั้นตอน (อิติรัตน์ รุ่งเจริญเกียรติ, 2557) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ระบุหรือทำความเข้าใจกับประเด็นปัญหา ผู้ที่จะทำการคิดวิเคราะห์จะต้องทำความเข้าใจปัญหาอย่างกระจ่างแจ้ง ด้วยการตั้งคำถามหลาย ๆ คำถาม เพื่อให้เข้าใจปัญหาต่าง ๆ ที่กำลังเผชิญอยู่ นั้นอย่างดีที่สุด

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ในขั้นนี้ผู้ที่จะทำการคิดวิเคราะห์ จะต้องรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น จากการสังเกต จากการอ่าน จากข้อมูลการประชุม จากข้อเขียน บันทึกการประชุม บทความ จากการสัมภาษณ์ การวิจัย และอื่น ๆ การเก็บข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง และด้วยวิธีการหลาย ๆ วิธีจะทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ชัดเจน และมีความเที่ยงตรงคำถามที่จะต้องตั้งในตอนนี้

ขั้นที่ 3 การจัดข้อมูลเข้าเป็นระบบ เป็นขั้นที่ผู้คิดจะต้องสร้างความคิด ความคิดรวบยอด หรือสร้างหลักการขึ้นให้ได้ด้วยการเริ่มต้นจากการระบุลักษณะของข้อมูล แยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น จัดลำดับความสำคัญของข้อมูล พิจารณาขีดจำกัดหรือขอบเขตของปัญหารวมทั้งข้อตกลงพื้นฐาน การสังเคราะห์ข้อมูลเข้าเป็นระบบและกำหนดข้อสันนิษฐาน

ขั้นที่ 4 ตั้งสมมติฐาน เป็นขั้นที่นักคิดวิเคราะห์จะต้องนำข้อมูลที่จัดระบบระเบียบแล้วมาตั้งเป็นสมมติฐานเพื่อกำหนดขอบเขตและการหาข้อสรุปของข้อคำถาม หรือปัญหาที่กำหนดไว้ซึ่งจะต้องอาศัยความคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์ในเชิงของเหตุผลอย่างถูกต้อง สมมติฐานที่ตั้งขึ้นจะต้องมีความชัดเจน และมาจากข้อมูลที่ถูกต้องปราศจากอคติหรือความลำเอียงของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 5 การสรุป เป็นขั้นตอนของการลงความเห็นหรือการเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลกับผลอย่างแท้จริง ซึ่งผู้คิดวิเคราะห์จะต้องเลือกพิจารณาเลือกวิธีการที่เหมาะสมตามสภาพของข้อมูลที่ปรากฏโดยใช้เหตุผลทั้งทางตรรกศาสตร์ เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ และพิจารณาถึงความเป็นไปได้ตามสภาพที่เป็นจริงประกอบกัน

ขั้นที่ 6 การประเมินข้อสรุป เป็นขั้นสุดท้ายของการคิดวิเคราะห์ เป็นการประเมินความสมเหตุสมผลของการสรุป และพิจารณาผลสืบเนื่องที่จะเกิดขึ้นต่อไป เช่น การนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง หรือการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ๆ

สรุปได้ว่ากระบวนการคิดวิเคราะห์มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของมนุษย์ การคิดวิเคราะห์เป็นจะช่วยให้นักศึกษามองเห็นปัญหา ทำความเข้าใจปัญหา รู้จักปัญหาอย่างแท้จริง และสามารถแก้ปัญหาทั้งหลายได้

4.1 ความหมายของการการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์ (Analyzing Thinking) คำว่า “คิด” หมายถึง นึกคิด ระลึก ตรึกตรอง ส่วนคำว่า วิเคราะห์ หมายถึง ดู สังเกต ใคร่ครวญ อย่างละเอียดรอบคอบในเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล โดยหาส่วนดี ส่วนบกพร่อง หรือจุดเด่นจุดด้อยของเรื่องนั้น ๆ แล้ว เสนอแนะสิ่งที่ดีที่ที่เหมาะสมอย่างยุติธรรม มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการคิดไว้ดังนี้

Bloom (1976) ให้ความหมายการคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะเพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์เรื่องราวหรือเนื้อหาต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุอะไรเป็นผล และที่เป็นอย่างนั้นอาศัยหลักการของอะไร

Dewey (1933) ให้ความหมายการคิดวิเคราะห์ หมายถึง การคิดอย่างใคร่ครวญ ไตร่ตรอง โดยอธิบายขอบเขตการคิดวิเคราะห์ว่าเป็นการคิดที่เริ่มต้นจากสถานการณ์ที่มีความยุ่งยาก และสิ้นสุดลงด้วยสถานการณ์ที่มีความชัดเจน

Russel (1956) ให้ความหมายการคิดวิเคราะห์ หมายถึง การคิดเพื่อแก้ปัญหาชนิดหนึ่งโดยผู้คิดจะต้องใช้การพิจารณาตัดสินในเรื่องราวต่าง ๆ ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย การคิดวิเคราะห์จึงเป็นกระบวนการประเมินหรือการจัดหมวดหมู่โดยอาศัยเกณฑ์ที่เคยยอมรับกันมาแต่ก่อน ๆ แล้วสรุปหรือพิจารณาตัดสิน

Ennis (1985) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ หมายถึง การประเมินข้อความได้ถูกต้อง เป็นการคิดแบบตรรกตรงและมีเหตุผล เพื่อการตัดสินใจก่อนที่จะเชื่อหรือก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ

Watson (1964) ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่า หมายถึง สิ่งที่เกิดจากส่วนประกอบของทัศนคติ ความรู้และทักษะ โดยทัศนคติเป็นการแสดงออกทางจิตใจ ต้องการสืบค้นปัญหาที่มีอยู่

ความรู้จะเกี่ยวข้องกับการใช้เหตุผลในการประเมินสถานการณ์การสรุปความอย่างเที่ยงตรงและการเข้าใจในความเป็นนามธรรม ส่วนทักษะจะประยุกต์รวมอยู่ในทัศนคติและความรู้

สมจิต สวธนไพบูลย์ (2541) ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการคิดพิจารณาอย่างรอบคอบโดยใช้เหตุผล ประกอบการตัดสินใจ

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2541) ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงด้วยการระบุ จำแนก แยกแยะ ข้อมูลในสถานการณ์ที่เป็นแหล่งคิดวิเคราะห์ ทั้งที่เป็นข้อเท็จจริงกับความคิดเห็นหรือจุดเด่น จุดด้อย ในสถานการณ์เป็นการจัดข้อมูลให้เป็น ระบบเพื่อไปใช้เป็นพื้นฐานในการคิดระดับอื่น ๆ

อรพรรณ พรสีมา (2543) ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ หมายถึง ทักษะการคิดระดับกลางซึ่งจะต้องได้รับการพัฒนาต่อจากทักษะการคิดพื้นฐาน มีการพัฒนาแง่มุมของข้อมูลโดยรอบด้านเพื่อหาเหตุผลและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการจำแนกแจกแจงและแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของ เรื่องราวหรือเหตุการณ์ และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของสิ่งที่เกิดขึ้น

สุวิทย์ มูลคำ (2547) ให้ความหมายของการวิเคราะห์และการคิดวิเคราะห์ หมายถึง การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง การจำแนก แยกแยะองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็นส่วน ๆ เพื่อค้นหาว่ามีองค์ประกอบย่อย ๆ อะไรบ้าง ทำมาจากอะไร ประกอบขึ้นมาได้อย่างไรและมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างไร การคิดวิเคราะห์ (Analytical thinking) หมายถึง ความสามารถในการจำแนก แยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นวัตถุสิ่งของ เรื่องราวหรือเหตุการณ์และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหา สภาพความเป็นจริงหรือสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้

ชาตรี สำราญ (2548) ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ หมายถึง การรู้จักพิจารณา ค้นหาใคร่ครวญ ประเมินค่าโดยใช้เหตุผลเป็นหลักในการหาความสัมพันธ์เชื่อมโยง หล่อหลอมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์แบบอย่างสมเหตุสมผลก่อนที่จะตัดสินใจ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ หมายถึง การระบุเรื่องหรือปัญหา จำแนกแยกแยะ เปรียบเทียบข้อมูลเพื่อจัดกลุ่มอย่างเป็นระบบระบุเหตุผลหรือเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล และตรวจสอบข้อมูลหรือหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้เพียงพอในการตัดสินใจ/แก้ปัญหา/คิดสร้างสรรค์

นักการศึกษาและนักวิจัยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความหมายของการคิดวิเคราะห์ที่สอดคล้องกัน คือการคิดวิเคราะห์หมายถึง การพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ในส่วนย่อย ๆ ซึ่งประกอบด้วย

วิเคราะห์เนื้อหา ด้านความสัมพันธ์และด้านหลักการจัดการโครงสร้างของการสื่อความหมาย และ สอดคล้องกับกระบวนการคิดวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ คือ การคิดจำแนก รวบรวมเป็นหมวดหมู่ และจับประเด็นต่าง ๆ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ดังนั้นการคิดเชิงวิเคราะห์เป็นทักษะการคิดที่สามารถ พัฒนาให้เกิดกับผู้เรียนได้ และให้คงทนจนถึงระดับมหาวิทยาลัย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดได้ด้วย ตัวเองเกิดความ สำเร็จในการเรียนรู้ เพราะการเรียนรู้ที่ดีต้องเป็นเรื่องของการรู้จักคิด

4.2 ลักษณะของการคิดวิเคราะห์

เสีงยม โตรัตน์ (2546) กล่าวถึง ลักษณะของการคิดวิเคราะห์ของการคิดวิเคราะห์ ไว้ว่า การ คิดวิเคราะห์ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 2 องค์ประกอบ คือ ทักษะในการจัดระบบข้อมูล ความ เชื่อถือได้ของข้อมูล และการใช้ทักษะเหล่านั้นอย่างมีปัญญาเพื่อการชี้นำพฤติกรรมดังนั้น

การคิดวิเคราะห์จึงมีลักษณะต่อไปนี้

1. การคิดวิเคราะห์จะไม่เป็นเพียงการรู้หรือการจำข้อมูลเพียงอย่างเดียว เพราะการคิด วิเคราะห์จะเป็นการแสวงหาข้อมูลและการนำข้อมูลไปใช้
2. การคิดวิเคราะห์ไม่เพียงแต่การมีทักษะเท่านั้น แต่การคิดวิเคราะห์จะต้องเกี่ยวกับการใช้ ทักษะอย่างต่อเนื่อง
3. การคิดวิเคราะห์ไม่เพียงแต่การฝึกทักษะอย่างเดียวเท่านั้น แต่จะต้องมีทักษะที่จะต้อง คำนึงถึงผลที่ยอมรับได้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) กล่าวถึง ลักษณะของการคิดวิเคราะห์และกิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ไว้ว่าการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ประกอบเป็นการคิดวิเคราะห์แตกต่างกันไป ตามทฤษฎีการเรียนรู้ โดยทั่วไปสามารถแยกแยะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. การสังเกต จากการสังเกตข้อมูลมาก ๆ สามารถสร้างเป็นข้อเท็จจริงได้
 2. ข้อเท็จจริง จากการรวบรวมข้อเท็จจริง และการเชื่อมโยงข้อเท็จจริงบางอย่างที่ขาด หายไป สามารถทำให้มีการตีความได้
 3. การตีความเป็นการทดสอบความเที่ยงตรงของการอ้างอิง จึงทำให้เกิดการตั้งข้อสงสัย
 4. การตั้งข้อสงสัยเบื้องต้น ทำให้สามารถมีความคิดเห็น
 5. ความคิดเห็น เป็นการแสดงความคิดจะต้องมีหลักและเหตุผลเพื่อพัฒนาข้อวิเคราะห์
- นอกจากนั้น เป็นกระบวนการที่อาศัยองค์ประกอบเบื้องต้นทุกอย่างร่วมกัน โดยทั่วไป นักเรียนจะไม่เห็นความแตกต่างระหว่างการสังเกตและข้อเท็จจริง หากนักเรียนเข้าใจถึงความ แตกต่างก็จะทำให้นักเรียนเริ่มพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ได้

สุวิทย์ มูลคำ (2547) ได้จำแนกลักษณะของการคิดวิเคราะห์ ไว้เป็น 3 ด้าน คือ

1. การวิเคราะห์ส่วนประกอบ เป็นความสามารถในการแยกแยะค้นหาส่วนประกอบที่สำคัญของสิ่งหรือเรื่องราวต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์ส่วนประกอบของพืช หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ตัวอย่างคำถาม เช่น อะไรเป็นสาเหตุสำคัญของการระบาดไข้หวัดนกในประเทศไทย

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการหาความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญต่าง ๆ โดยระบุความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผล หรือความแตกต่างระหว่างข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างคำถาม เช่น การพัฒนาประเทศกับการศึกษามีความสัมพันธ์กันอย่างไร

3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการหาหลักความสัมพันธ์ส่วนสำคัญในเรื่องนั้น ๆ ว่าสัมพันธ์กันอยู่โดยอาศัยหลักการใด ตัวอย่างคำถาม เช่น หลักการสำคัญของศาสนาพุทธได้แก่อะไร

จะเห็นได้ว่าการวิเคราะห์นั้นจะต้องกำหนดสิ่งที่จะต้องวิเคราะห์ กำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการจะวิเคราะห์ แล้วจึงวิเคราะห์อย่างมีหลักเกณฑ์ โดยใช้วิธีการพิจารณาแยกแยะ เทคนิควิธีการในการวิเคราะห์ เพื่อรวบรวมประเด็นสำคัญหาคำตอบให้กับคำถาม โดยมีลักษณะของการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ วิเคราะห์ความสำคัญและวิเคราะห์หลักการของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ

1. การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ได้แก่ การเชื่อมโยงข้อมูล ตรวจสอบแนวคิดสำคัญและความ เป็นเหตุเป็นผล เพื่อนำมาหาความสัมพันธ์และข้อขัดแย้งในแต่ละสถานการณ์ได้

2. การคิดวิเคราะห์ความสำคัญ ได้แก่ การจำแนกแยกแยะความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริง และสมมติฐานเพื่อนำมาสรุปความได้

3. การคิดวิเคราะห์หลักการ ได้แก่ การวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้าง เทคนิควิธีการ และการเชื่อมโยงความคิดรวบยอด โดยสามารถแยกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงและทัศนคติผู้เขียนได้

ไพรินทร์ เหมบุตรม (2560) กล่าวถึง ลักษณะของการคิดวิเคราะห์ประกอบด้วย 4 ประการ คือ

1. การมีความเข้าใจ และให้เหตุผลแก่สิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ เพื่อแปลความสิ่งนั้นซึ่งขึ้นอยู่กับ ความรู้ ประสบการณ์ และค่านิยม

2. การตีความ ความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องที่จะวิเคราะห์

3. การช่างสังเกต ช่างถาม ขอบเขตของคำถาม ยึดหลัก 5 W 1 H คือ ใคร (Who) อะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไร (When) อย่างไร (How) เพราะเหตุใด (Why)

4. ความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ใช้คำถามค้นหาคำตอบ หาสาเหตุ หากการเชื่อมโยง ส่งผลกระทบ วิธีการ ขั้นตอน แนวทางแก้ปัญหาคาดการณ์ข้างหน้าในอนาคต

4.3 องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) กล่าวว่า องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ประกอบด้วย

1. การตีความ ความเข้าใจ และให้เหตุผลแก่สิ่งที่ต้องการวิเคราะห์เพื่อแปลความของสิ่งนั้นขึ้นกับความรู้อรรถาธิบายและค่านิยม
2. การมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะวิเคราะห์
3. การช่างสังเกต สงสัย ช่างถาม ขอบเขตของคำถามที่เกี่ยวข้องกับการคิดเชิงวิเคราะห์จะยึดหลัก 5 W 1 H คือ ใคร (Who) อะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไร (When) ทำไม (Why) อย่างไร (How)
4. การหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (คำถาม) ค้นหาคำตอบได้ว่า อะไรเป็นสาเหตุให้เรื่องนั้นเชื่อมกับสิ่งนี้ได้อย่างไร เรื่องนี้ใครเกี่ยวข้อง เมื่อเกิดเรื่องนั้นส่งผลกระทบต่ออย่างไรมีองค์ประกอบใดบ้างที่นำไปสู่สิ่งนั้น มีวิธีการ ขั้นตอนการทำให้เกิดสิ่งนี้อย่างไร มีแนวทางแก้ไขปัญหายังไงบ้าง ถ้าทำเช่นนี้จะเกิดอะไรขึ้นในอนาคต ลำดับเหตุการณ์นี้ดูว่าเกิดขึ้นได้อย่างไรเขาทำสิ่งนี้ได้ได้อย่างไร สิ่งนี้เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างไร

การคิดวิเคราะห์เป็นกระบวนการที่ใช้ปัญญา หรือใช้ความคิดนำพฤติกรรม ผู้ที่คิดวิเคราะห์เป็น จึงสามารถใช้ปัญญานำชีวิตได้ในทุก ๆ สถานการณ์ เป็นบุคคลที่ไม่โลกไม่เห็นแก่ตัวไม่ยึดเอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง มีเหตุผล ไม่มีอคติ มีความยุติธรรม และพร้อมที่จะสร้างสันติสุขในทุกโอกาส การคิดวิเคราะห์จะต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญสองเรื่อง คือ เรื่องความสามารถในการให้เหตุผลอย่างถูกต้องกับเทคนิคการตั้งคำถามเพื่อใช้ในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งทั้งสองเรื่องมีความสำคัญต่อการคิดวิเคราะห์เป็นอย่างยิ่ง (วินิช สุธาร์ตน์, 2547) ความสามารถในการให้เหตุผลอย่างถูกต้อง การที่จัดให้เรื่องของการให้เหตุผลอย่างถูกต้องว่ามีความสำคัญก็เนื่องจากในเรื่องของการคิดการใช้ปัญญาทั้งหลายนั้น เรื่องของเหตุผลจะต้องมีความสำคัญ ถ้าเหตุผลที่ให้ในเบื้องต้นไม่ถูกต้องหรือมีความคลุมเครือไม่ชัดเจนแล้ว กระบวนการคิดก็จะมีคามไม่ชัดเจนตามไปด้วยการเชื่อมโยงสาระต่าง ๆ เข้าด้วยกันย่อมไม่สามารถกระทำได้ และมีผลสืบเนื่องต่อไปคือ ทำให้การสรุปประเด็นที่ต้องการทั้งหลายขาดความชัดเจน หรืออาจผิดพลาดตามไปด้วย ความสามารถในการให้เหตุผลอย่างถูกต้องประกอบด้วย (Thinking, 1996)

1. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการให้เหตุผล วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการให้เหตุผลต้องมีความชัดเจนโดยปกติการให้เหตุผลในเรื่องต่าง ๆ บุคคลจะต้องให้เหตุผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของเรื่องนั้น เช่นในการเขียนเรียงความ งานวิจัย การอภิปราย ฯลฯ ถ้าวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้มีความชัดเจน การให้เหตุผลก็จะเป็นเรื่องง่าย แต่ถ้าไม่ชัดเจนหรือมีความสับสนซับซ้อน จะต้องทำให้ชัดเจนการให้เหตุผลก็จะเป็นเรื่องง่าย หรืออาจจะต้องแบ่งแยก

ออกเป็นข้อย่อย ๆ เพื่อลดความสลับซับซ้อนลง และนอกจากนี้เป็นเป้าหมายจะต้องมีความสำคัญและมองเห็นว่าสามารถจะทำให้สำเร็จได้จริง ๆ

2. ความคิดเห็นหรือกรอบความจริงที่นำมาอ้าง เมื่อมีการให้เหตุผล ต้องมีความคิดเห็นหรือกรอบของความจริงที่นำมาสนับสนุน ถ้าสิ่งที่นำมาอ้างมีข้อบกพร่อง การให้เหตุผลก็จะผิดพลาดหรือบกพร่องตามไปด้วย ความคิดเห็นที่แคบเฉพาะตัว ซึ่งอาจเกิดจากอคติหรือการเทียบเคียงที่ผิด ทำให้การให้เหตุผลทำได้ในขอบเขตอันจำกัด เทียงตรง และมีเสถียรภาพ

3. ความถูกต้องของสิ่งที่อ้างอิง การอ้างอิงข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ หรือสิ่งต่าง ๆ มีหลักการอยู่ว่า สิ่งที่นำมาอ้างจะต้องมีความชัดเจน มีความสอดคล้อง และมีความถูกต้องแน่นอนถ้าสิ่งที่นำมาอ้างผิดพลาดการสรุปผลหรือการสร้างกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เป็นผลสืบเนื่องย่อมผิดพลาดด้วยสิ่งที่ต้องระมัดระวังก็คือ ต้องเข้าใจข้อจำกัดของข้อมูลต่าง ๆ ลองหาข้อมูลอื่น ๆ ที่มีลักษณะตรงกันข้ามหรือขัดแย้งกับข้อมูลที่เราเชื่อว่ามีหรือไม่มีและก็ต้องแน่ใจว่าข้อมูลที่ใช้อ้างนั้นมีความสมบูรณ์เพียงพอด้วยข้อมูลข่าวสารที่ไม่มีความถูกต้อง มีการบิดเบือนหรือการนำเสนอเพียงบางส่วนและปิดบังหรือมีเจตนาปล่อยปะละเลยในบางส่วน ทำให้การนำไปอ้างอิงหรือเผยแพร่ขาดความสมบูรณ์ ก่อให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบหรือสร้างความเสียหายต่อบุคคลองค์การหรือสังคมได้ดังนั้นการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารก่อนที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการอ้างอิงทุก ๆ เรื่องจึงเป็นเรื่องที่ควรกระทำด้วยความรอบคอบและระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง

4. การสร้างความคิดหรือความคิดรวบยอด การให้เหตุผลจะต้องอาศัยการสร้างความคิดหรือความคิดรวบยอด ซึ่งมีตัวประกอบที่สำคัญคือทฤษฎี กฎ หลักการ อันเป็นตัวประกอบสำคัญของการสร้างความคิดหรือความคิดรวบยอดถ้าหากเข้าใจผิดพลาดในเรื่องของทฤษฎี กฎ หรือหลักการต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว การสร้างความคิดหรือความคิดรวบยอดก็จะผิดพลาด การให้เหตุผลก็จะไม่ถูกต้องด้วย ดังนั้นเมื่อสร้างความคิดหรือความคิดรวบยอดขึ้นมาได้แล้ว จะต้องแสดงหรืออธิบาย เพื่อป้องกันออกมาให้ชัดเจน ลักษณะของความคิดรวบยอดที่ดีจะต้องมีความกระชับมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์มีความลึกซึ้ง และมีความเป็นกลางไม่โน้มเอียงไปทางใดทางหนึ่ง

5. ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลกับสมมติฐาน การให้เหตุผลขึ้นอยู่กับสมมติฐานเมื่อใดมีการกำหนดสมมติฐานขึ้นมาในกระบวนการแก้ปัญหา ต้องแน่ใจว่าสมมติฐานนั้น กำหนดขึ้นจากสิ่งที่เป็นความจริงและจากหลักฐานที่ปรากฏอยู่ ความบกพร่องในการให้เหตุผลสามารถเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลไปติดยึดในสมมติฐานที่ตั้งขึ้น จนทำให้ความคิดเห็นโน้มเอียงหรือผิดไปจากสภาพที่ควรจะเป็นสมมติฐานที่ดีจะต้องมีความชัดเจน สามารถตัดสินใจ และมีเสถียรภาพเช่นเดียวกัน

6. การลงความเห็น การให้เหตุผลในทุก ๆ เรื่อง จะต้องแสดงถึงความเข้าใจด้วยการสรุปและให้ความหมายของข้อมูล ลักษณะการให้เหตุผลนั้นโดยธรรมชาติจะเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่เชื่อมโยงกันอยู่ระหว่างเหตุกับผล เช่นเพราะว่าสิ่งนี้เกิดสิ่งนั้นจึงเกิดขึ้น หรือเพราะว่าสิ่งนี้เป็นอย่างนี้

สิ่งที่เกิดขึ้นจากสิ่งนี้จึงเป็นอย่างนั้น ถ้าความเข้าใจในข้อมูลเบื้องต้นผิดพลาดการให้เหตุผลย่อมผิดพลาดด้วย ทางออกที่ดีก็คือ การลงความเห็นจะทำได้ก็ต่อเมื่อมีหลักฐานบ่งบออย่างชัดเจน จะต้องตรวจสอบความเห็นนั้นสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อไหนและมีอะไรเป็นตัวชี้ นำอยู่อีกบ้าง ซึ่งอาจทำให้การลงความเห็นผิดพลาด

7. การนำไปใช้ เมื่อมีข้อสรุปแล้วจะต้องมีการนำไปใช้หรือมีผลสืบเนื่อง จะต้องมีความคิดเห็นประกอบว่าข้อสรุปที่เกิดขึ้นนั้น สามารถนำไปใช้ได้มากน้อยเพียงใด ควรจะนำไปใช้ลักษณะใด จึงจะถูกต้อง ลักษณะใดไม่ถูกต้อง โดยพยายามคิดถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่อาจเป็นผลต่อเนื่องที่สามารถเกิดขึ้นได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การคิดวิเคราะห์ที่ดีหรือมีมาตรฐาน ในอันดับแรกจะต้องรู้จักการให้เหตุผลที่ถูกต้อง ซึ่งต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่าง ตามที่ได้แสดงรายละเอียดมาแล้ว เรื่องที่สำคัญและเป็นหัวใจของการคิดวิเคราะห์อีกเรื่องหนึ่งก็คือ เทคนิคการตั้งคำถาม เพื่อการวิเคราะห์เป็นการบอกให้ทราบว่า นักคิดวิเคราะห์จะต้องใช้คำถามอย่างไร เพื่อเป็นการนำความคิดไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

เทคนิคการตั้งคำถามเพื่อการคิดวิเคราะห์ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญพอ ๆ กับความสามารถในการให้เหตุผลอย่างถูกต้อง การตั้งคำถามที่ดีจะช่วยส่งเสริมให้การให้เหตุผลเป็นไปด้วยความสะดวก มีระบบและช่วยแก้ปัญหาได้ นักคิดวิเคราะห์ต้องมีความสามารถในการตั้งคำถามหลาย ๆ แบบ คำถามที่ต้องการคำตอบกว้าง ๆ ต้องการหลาย ๆ คำตอบ คำถามต้องการคำตอบเดียว แต่มีความลึกซึ้ง ลักษณะคำถามที่จะช่วยให้ค้นหาเหตุผลในระดับลึก หรือมีเหตุผลจากการใช้ปัญญาของการคิดวิเคราะห์นั้น จะต้องมีความสมบูรณ์ 8 ประการ (Thinking, 1996) ดังต่อไปนี้

1. ความชัดเจน (Clarity) ความชัดเจนของปัญหาเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการคิด เช่น ตัวอย่างของปัญหาที่ตั้งขึ้นมาเพื่อตรวจสอบความชัดเจน เช่นยังมีเรื่องอะไรอีกในส่วนนี้ที่เรายังไม่รู้สามารถยกตัวอย่างมาอ้างอิงได้หรือไม่ สามารถอธิบายขยายความส่วนนั้นให้มากขึ้นได้หรือไม่

2. ความเที่ยงตรง (Accuracy) เป็นคำถามที่บอกว่าทุกคนสามารถตรวจสอบได้ถูกต้องตรงกันหรือไม่ เช่น จริงหรือ เป็นไปได้หรือไม่ ทำไมถึงเป็นไปไม่ได้ สามารถตรวจสอบได้หรือไม่ตรวจสอบอย่างไร เราจะหาข้อมูลหลักฐานได้อย่างไร ถ้าตรงนั้นเป็นเรื่องจริงเราจะทดสอบมันได้อย่างไร

3. ความกระชับ ความพอดี (Precision) เป็นความกะทัดรัด ความเหมาะสม ความสมบูรณ์ของข้อมูล เช่น จำเป็นต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องนี้อีกหรือไม่ ทำให้ดูดีกว่านี้ได้อีกหรือไม่ทำให้กระชับกว่านี้ได้อีกหรือไม่

4. ความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง (Relevance) เป็นการตั้งคำถามเพื่อคิดเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ เช่น สิ่งนั้นเกี่ยวข้องกัปัญหาอย่างไร มันเกิดสิ่งต่าง ๆ ขึ้นตรงนั้นได้อย่างไร ผลที่เกิดขึ้นตรงนั้นมันมีที่มาจากอะไร ตรงส่วนนั้นช่วยให้เราเข้าใจอะไรได้บ้าง

5. ความลึก (Depth) หมายถึงความหมายในระดับที่ลึกความคิดลึกซึ้ง การตั้งคำถามที่สามารถเชื่อมโยงไปยังการคิดหาคำตอบที่ลึกซึ้ง ถือว่าคำถามนั้นมีคุณค่ายิ่ง เช่น ตัวประกอบอะไรบ้างที่ทำให้ตรงนี้เป็นปัญหาสำคัญ อะไรที่ทำให้ปัญหาเรื่องนี้มันซับซ้อน สิ่งใดบ้างที่เป็นความลำบากหรือความยุ่งยากที่เราจะต้องพบ

6. ความกว้างของการมอง (Breadth) เป็นการทดลองเปลี่ยนมุมมอง โดยให้ผู้อื่นช่วยเช่น จำเป็นจะต้องมองสิ่งนี้จากด้านอื่น คนอื่น ด้วยหรือไม่ มองปัญหานี้โดยใช้วิถีทางอื่น ๆ บ้างหรือไม่ ควรจะให้ความสำคัญของความคิดเห็นจากบุคคลอื่นหรือไม่ ยังมีข้อมูลอะไรในเรื่องนี้อีกหรือไม่ที่ไม่นำมากล่าวถึง

7. หลักตรรกวิทยา (Logic) มองในด้านของความคิดเห็นและการใช้เหตุผล เช่น ทุกเรื่องที่เรา รู้ เราเข้าใจตรงกันหมดหรือไม่ สิ่งที่ถูกมีหลักฐานอ้างอิงหรือไม่ สิ่งที่เราสรุปนั้นเป็นเหตุผลที่สมบูรณ์หรือไม่ สิ่งที่เราอ้างมีขอบข่ายครอบคลุมรายละเอียดทั้งหมดหรือไม่

8. ความสำคัญ (Significance) ซึ่งหมายถึง การตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบว่าสิ่งเหล่านั้นมีความสำคัญอย่างแท้จริงหรือไม่ ทั้งนี้เนื่องจากในบางครั้งพบว่า ความสำคัญเป็นสิ่งที่เราต้องการจะให้เป็นมากกว่าเป็นความสำคัญจริง ๆ เช่น ส่วนไหนของความจริงที่สำคัญที่สุด ยังมีเรื่อง อื่น ๆ ที่มีความสำคัญอยู่อีกหรือไม่ นี่คือนปัญหาที่สำคัญที่สุดในเรื่องนี้ใช่หรือไม่ ตรงนี้เป็นจุดสำคัญที่ควรให้ความสนใจหรือเปล่า

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการคิดวิเคราะห์จะเกิดความสำเร็จได้นั้น นอกจากจะต้องอาศัยความสามารถในการให้เหตุผลอย่างถูกต้องแล้ว เรื่องของเทคนิคการตั้งคำถามเพื่อการวิเคราะห์ก็มีความสำคัญที่ไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน โดยที่องค์ประกอบทั้งสองส่วนนี้จะทำงานประสานสัมพันธ์กันอย่างกลมกลืนในทุก ๆ ขั้นตอนของกระบวนการคิดวิเคราะห์ ส่วนประกอบทั้งสองส่วนจะต้องไปด้วยกัน คุณค่า ความสวยงาม ความลงตัว รวมทั้งประโยชน์อย่างสมบูรณ์จึงจะเกิดขึ้นได้

โดยสรุปจากแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ทำได้ โดยการดำเนินการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการสอนตามขั้นตอนอย่างมีระบบจะช่วยให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายซึ่งในขณะเดียวกันกระบวนการทางสมองมีการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน เริ่มจากความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ มีการเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการตอบสนองของการคิดโดยฝึกคิด ฝึกตั้งคำถาม กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ การคิดตีความ การคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์การคิดแบบย้อนทวน การคิดจำแบบแยกแยะ การคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์และการคิดจัดอันดับ เป็นการปฏิบัติตามหลักการเป็นขั้นตอน คือ การกำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์ กำหนดหลักการพิจารณาแยกแยะและสรุปหาคำตอบ และเทคนิคการตั้งคำถามเพื่อการคิดวิเคราะห์ มาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนารูปแบบการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย

5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือ

การเรียนแบบร่วมมือกัน (cooperative Learning) เป็นแนวคิดในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ นักเรียนได้ร่วมกันเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย มุ่งเน้นการรวมกัน ปฏิบัติงานช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และพัฒนาทางสังคม มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำจำกัดความ เกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือกันไว้ดังนี้

จิตติมา อุ่นใจ (2538) ได้กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือหมายถึง กระบวนการเรียนรู้โดยครู ต้องจัดสภาพการณ์และเงื่อนไขให้ผู้เรียนทำงานประสานกัน เป็นกลุ่มตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยปกติจะ ประกอบด้วยสมาชิก 2 – 5 คน ที่มีความสามารถและมีบทบาทในกลุ่มแตกต่างกันผู้เรียนแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการแก้ไขปัญหาภายในกลุ่มเพื่อทุกคนจะได้รับความสำเร็จ ร่วมกัน

กรมวิชาการ (2539) ได้กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือหมายถึงการจัดการเรียนที่แบ่งผู้เรียน ออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมีการ ช่วยเหลือ สนับสนุนซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตัวและในส่วนรวมเพื่อให้กลุ่ม ได้รับความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

จุฑามาศ สดแสงจันทร์ (2540) ได้กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือหมายถึงกระบวนการเรียน การสอนที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างทักษะของการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมและทักษะในด้านเนื้อหา วิชาการต่าง ๆ เป็นการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นจุดศูนย์กลางโดยจัดให้นักเรียนมีความสามารถ ต่าง ๆ กัน (mixed ability) เรียนและทำงานด้วยกันเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 2 – 4 คนโดยมีจุดมุ่งหมาย (goal) เดียวกันช่วยเหลือกันและกันภายในกลุ่ม ผู้ที่เรียนเก่งช่วยเหลือผู้ที่อ่อนกว่าและต้องยอมรับซึ่ง กันและกันเสมอความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับสมาชิกทุกคนภายในกลุ่ม

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการต่างประเทศได้ให้คำจำกัดความของการเรียนแบบร่วมมือกันไว้ดังนี้

Slavin (1983) ได้กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือกันหมายถึงวิธีการสอนที่ประกอบด้วย ผู้เรียนซึ่งมีความสามารถแตกต่างกัน แบ่งเป็นกลุ่มมีสมาชิกในกลุ่มประมาณ 4 – 6 คนโดยสมาชิก ภายในกลุ่มต้องร่วมมือกันส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้

Johnson (1987) ได้กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือหมายถึงการเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับ ภายในกลุ่มนักเรียน เช่น มีการอภิปรายร่วมกันการช่วยเหลือกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและ กัน

Van Der Kley (1991) ได้กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือหมายถึงการที่นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ ร่วมกันในการทำงานช่วยเหลือเกื้อกูลสนับสนุนความสำเร็จของกันและกัน โดยที่นักเรียนแต่ละคนใน กลุ่มจะมีความรับผิดชอบงานของตนเอง การทำงานที่ได้รับมอบหมายของนักเรียนแต่ละคนจะมีการ

ตรวจสอบและการนำผลการทำงานเสนอในกลุ่ม กลุ่มจะทำหน้าที่ช่วยเหลือว่าใครอ่อน ด้านใด คนที่เก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนในด้านนั้นซึ่งจะทำให้การทำงานเข้มแข็งขึ้น

Nattive (1991) ได้กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือหมายถึง วิธีการสอนซึ่งจัดให้นักเรียนเรียนด้วยกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายแตกต่างกัน เช่น เป็นผู้ประสานงาน ผู้จัดบันทึก ผู้รวบรวมบทบาทนี้จะหมุนเวียนไป

จากความหมายของการเรียนแบบร่วมมือดังกล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 2 – 6 คน คละทั้งเพศ เชื้อชาติ ความสามารถระดับเก่ง ปานกลาง อ่อน ทำกิจกรรมร่วมกันมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เด็กเก่งจะช่วยเหลือเด็กอ่อน สมาชิกทุกคนต้องร่วมมือกันจึงจะทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จได้

5.1 หลักการของการเรียนแบบร่วมมือ

Johnson (1987) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 5 ประการถ้าขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งจะเป็นการทำงานเป็นกลุ่ม (group work) และไม่ใช่เป็นการเรียนแบบร่วมมือ (cooperative learning) องค์ประกอบทั้ง 5 ได้แก่

1. face to face interaction เป็นการจัดนักเรียนเข้ากลุ่มในลักษณะคละกันทั้งเพศอายุความสามารถหรืออื่น ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้ช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกันในการทำงานร่วมกัน
2. individual accountability นักเรียนแต่ละคนต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันในการทำงานกลุ่มเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงออกมาด้วยดี จึงเป็นหน้าที่ของแต่ละกลุ่มที่ต้องคอยตรวจสอบดูว่าสมาชิกทุกคนได้เรียนรู้หรือไม่ โดยมีการประเมินว่า ทุกคนรู้เรื่องหรือเห็นด้วยหรือไม่กับงานของกลุ่ม อาจมีการสุ่มถามนักเรียนคนใดคนหนึ่งให้รายงานผลว่าเป็นอย่างไร ซึ่งอาจมีบางคนไม่เข้าใจหรือสับสนนักเรียนคนอื่น ๆ ในกลุ่มก็จะได้ช่วยกันอธิบายจนเข้าใจ สมาชิกคนใดคนหนึ่งในกลุ่มสามารถอธิบายได้ทันทีเมื่อมีการเรียกให้รายงานหน้าชั้นเรียน
3. cooperative social skills นักเรียนต้องใช้ทักษะความร่วมมือในการทำงานให้มีประสิทธิภาพซึ่งได้แก่ทักษะการสื่อความหมาย การแบ่งปัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันร่วมมือกันงานจะบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพสูงถ้าทุกคนไว้วางใจและยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน
4. positive interdependence นักเรียนต้องเข้าใจว่าความสำเร็จของแต่ละคนในกลุ่มขึ้นอยู่กับความสำเร็จของกลุ่ม งานจะบรรลุจุดประสงค์หรือไม่ขึ้นอยู่กับสมาชิกในกลุ่มที่จะต้องช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยที่ครูต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของงานให้ชัดเจน ตลอดจน

กำหนดบทบาทการทำงานของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มให้แน่ชัดว่า สมาชิกคนใดมีหน้าที่และมีความรับผิดชอบอะไร กับงานของกลุ่ม

5. group processing นักเรียนต้องช่วยกันประเมินประสิทธิภาพ การทำงานของกลุ่มและประเมินว่าสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มสามารถปรับปรุงการทำงานของตนเองให้ดีขึ้นได้อย่างไรสมาชิกทุกคนในกลุ่มควรช่วยกันแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกันและตัดสินใจว่างานครั้งต่อไปจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ หรือควรปฏิบัติเช่นเดิมอีก หรือขั้นตอนการทำงานขั้นตอนใดที่ยังขาดตกบกพร่องและยังไม่ดีควรมีการปรับปรุงแก้ไขอะไรอย่างไร

การเรียนรู้แบบร่วมมือนี้มีหลักการที่ครูควรคำนึงถึงอยู่ 3 ประการ

1. รางวัลหรือเป้าหมายของกลุ่ม ซึ่งครูจะต้องตั้งรางวัลไว้เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความพยายามในการเรียนรู้มากขึ้น และพยายามปรับพฤติกรรมของตนเพื่อความสำเร็จของกลุ่มรางวัลที่กำหนดอาจเป็นสิ่งของ ประกาศนียบัตร คำชมเชย เป็นต้น โดยที่แต่ละกลุ่มจะได้รับเมื่อกลุ่มทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ภายในเวลาที่กำหนด และครูควรชี้แจงให้นักเรียนทราบว่ากลุ่มไม่ควรแข่งขันกันเพื่อต้องการรางวัลเพียงอย่างเดียว

2. ความรับผิดชอบรายบุคคล สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องมีความรับผิดชอบในการเรียน และพยายามทำความเข้าใจในบทเรียน สมาชิกทุกคนต้องช่วยกันอธิบายให้สมาชิกในกลุ่มเข้าใจ เนื่องจากครูจะทำการวัดความก้าวหน้าของกลุ่ม ซึ่งจะวัดจากความ สามารถของแต่ละบุคคลในกลุ่ม แล้วนำคะแนนจากการทดสอบรายบุคคลไปเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม ดังนั้นจึงนับได้ว่าความสำเร็จหรือความก้าวหน้าของกลุ่มจะขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ

3. โอกาสในการประสบผลสำเร็จที่เท่าเทียมกัน หมายถึง สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีโอกาที่จะทำได้ดีที่สุด และประสบผลสำเร็จในการเรียนเท่าเทียมกันการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิกทุกคนในกลุ่มจึงเป็นสิ่งที่มีค่า

จากข้อมูลที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือกันมีหลักการดังต่อไปนี้ 1) จัดให้นักเรียนรวมกลุ่มกันทำงานโดยอิสระความสามารถ เพศ วัย เพื่อให้นักเรียนได้สนับสนุนซึ่งกันและกัน 2) ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบร่วมกันในการทำงานกลุ่ม 3) นักเรียนต้องร่วมมือกันทำงานไว้วางใจและยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม ทุกคนได้รับความสำเร็จและรางวัลเท่าเทียมกัน 4) นักเรียนทุกคนต้องเข้าใจว่าความสำเร็จของตนเองคือความสำเร็จของกลุ่ม และ 5) สมาชิกร่วมกันประเมินผลการทำงานของกลุ่มเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำงานครั้งต่อไป

5.2 รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือมีหลายรูปแบบ ใช้ได้หลายเนื้อหาวิชา เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และภาษา เป็นต้น รูปแบบของการเรียนรู้แบบร่วมมือมีหลายรูปแบบ (วัชร เล่าเรียนี, 2548) กล่าวคือ รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือตามแนวคิดของ Johnson (1987) จากมหาวิทยาลัย Minnesota หรือเรียกอีกอย่างว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน (learning together) ซึ่งการเรียนรู้แบบนี้จะแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 – 5 คน โดยวัดความสามารถแล้วให้แต่ละกลุ่มศึกษาเอกสารที่กำหนดให้ ซึ่งแต่ละคนจะศึกษาด้วยตนเองก่อนที่จะทำงานร่วมกันอย่างจริงจัง และเน้นการอภิปรายในกลุ่มว่าสมาชิกในกลุ่มทำงานร่วมกันได้ดีเพียงใด ซึ่งยึดหลักการเบื้องต้น 5 ประการด้วยกัน คือ

1. การพึ่งพาอาศัยกันในทางบวก สมาชิกทุกคนต้องทำงานเพื่อเป้าหมายเดียวกันของกลุ่ม และผลงานของแต่ละคนก็เป็นผลงานของกลุ่ม ซึ่งกลุ่มจะสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นกับทุกคนและสมาชิกในกลุ่มต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยทุกคนต้องระสีกลูอยู่เสมอว่าทุกคนต้องพึ่งพาอาศัยกัน นอกจากนั้นสมาชิกแต่ละคนต้องยอมรับว่าผลงานของคนอื่นมีความสำคัญต่อตนเองและต่อกลุ่มด้วย

2. การมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การมีปฏิสัมพันธ์จะเกิดขึ้นเมื่อทุกคนในกลุ่มช่วยเหลือและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน มีการสนับสนุนผลงานที่ดีของสมาชิก การอธิบายขยายความในบทเรียนที่เรียนมาให้แก่เพื่อนในกลุ่มเข้าใจ การทำความเข้าใจ การสรุปเรื่องและการใช้เหตุผลต่าง ๆ ตลอดจนมีการอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เสนอแนวความคิดใหม่ ๆ เพื่อเลือกสิ่งที่ดี สิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสมที่สุด

3. ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล สิ่งที่นักเรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มจะให้นักเรียนสามารถทำได้ด้วยตนเองในวันข้างหน้า นักเรียนต้องรับผิดชอบในผลการเรียนของตนเองและของเพื่อนสมาชิก ทุกคนในกลุ่มจะรู้ว่าใครต้องการความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องใด มีการกระตุ้นกันและกันให้ทำงานที่รับมอบหมายให้สมบูรณ์ และบรรลุผลสำเร็จไปได้ด้วยดีแต่ละกลุ่มมีหน้าที่คอยตรวจสอบดูว่าสมาชิกทุกคนในกลุ่มเกิดการเรียนรู้หรือไม่ โดยมีการประเมินผลงานของสมาชิกแต่ละคนซึ่งรวมเป็นผลงานของกลุ่ม ให้สมาชิกทุกคนได้รายงานหรือมีโอกาสแสดงความคิดเห็นโดยทั่วถึงและมีการให้ข้อมูลย้อนกลับทั้งของกลุ่มและรายบุคคลซึ่งจะมีการตรวจสอบผลการเรียนเป็นรายบุคคลหลังจากจบบทเรียน

4. ทักษะมนุษยสัมพันธ์และทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม การทำงานร่วมกันจะเสริมสร้างความสามารถได้ดีกว่าการทำงานคนเดียว และทำให้งานนั้นมีประสิทธิภาพได้ ซึ่งจะต้องเกิดจากการที่สมาชิกทุกคนร่วมใจกันทำงานและอาศัยความไว้วางใจต่อกันของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ซึ่งมีการสื่อสารกันอย่างถูกต้องและเปิดเผย มีการยอมรับและสนับสนุนกัน และแก้ปัญหาข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นด้วยกัน

5. กระบวนการกลุ่ม เกิดขึ้นเมื่อสมาชิกกลุ่มอภิปรายถึงการทำอย่างไร จะทำให้การทำงานบรรลุเป้าหมาย โดยจุดมุ่งหมายของกระบวนการกลุ่ม คือ การเน้นกระบวนการ หน้าที่บทบาทที่ชัดเจนของสมาชิกที่จะทำให้การทำงานได้ผลดีตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ กลุ่มต้องอธิบายการกระทำของสมาชิกเพื่อให้สมาชิกได้ทราบว่ามีสิ่งใดที่เป็นประโยชน์ต่อความสำเร็จในการทำงานของกลุ่ม และตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมใดควรดำเนินการต่อไป พฤติกรรมใดควรต้องเปลี่ยนแปลง โดยที่สมาชิกเรียนรู้กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีใน การทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และทักษะการทำงาน ดังนั้นกระบวนการกลุ่มจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการเรียนแบบร่วมมือ

โดยสรุปจากแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการเรียนแบบร่วมมือ ซึ่งยึดหลักการเบื้องต้น 5 ประการด้วยกัน คือ การพึ่งพาอาศัยกันในทางบวก การมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล ทักษะมนุษยสัมพันธ์และทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม และกระบวนการกลุ่ม มาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย

6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา

6.1 ความหมายของการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยและพัฒนามีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้

สุวิมล ว่องวานิช (2546) กล่าวว่า การวิจัยพัฒนาการเรียนรู้ หมายถึงการ วิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในชั้นเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนและนำไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน หรือส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนเป็นการวิจัยที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันทีและสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของตนเองให้ทั้งตนเองและกลุ่มเพื่อนร่วมงานใน โรงเรียนได้มีโอกาสวิพากษ์อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแนวทางที่ปฏิบัติได้ และผลที่เกิดขึ้นเพื่อ พัฒนาการเรียนรู้ทั้งของครูและนักเรียน

ไพฑูริย์ ศรีฟ้า (2548) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนามาจากคำว่า Educational research and development เรียกอย่อ ๆ ว่า R & D เป็นวิธีการที่ใช้พัฒนาและตรวจสอบความ ถูกต้องเหมาะสมของงานการศึกษา

อุทัย บุญประเสริฐ (2549) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนาหรือ R & D เป็นการวิจัยประยุกต์เป็นการวิจัยที่เน้นการแสวงหาผลิตภัณฑ์ใหม่ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ พัฒนาระบบการ พัฒนาระบบและวิธีการทำงาน และเทคโนโลยีใหม่ ๆ โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน สำหรับการพัฒนาสิ่งที่ต้องการ

สุพักตร์ พิบูลย์ (2549) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนา(The Research and Development) เป็นลักษณะหนึ่งของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ที่ใช้กระบวนการศึกษา ค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มุ่งพัฒนาทางเลือกหรือกระบวนการใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการยกระดับคุณภาพ งานหรือคุณภาพชีวิต การวิจัยและพัฒนาเป็นการวิจัยเชิงทดลอง การวิจัยและพัฒนาจะให้ ผลลัพธ์ที่สำคัญ 2 ลักษณะ คือ (1) นวัตกรรมวัตถุที่เป็นชิ้นอัน (Materials) เช่น ชุดการสอน สื่อ การสอน ชุดกิจกรรม เสริมความรู้ เป็นต้น (2) นวัตกรรมประเภทที่เป็นรูปแบบ / วิธีการ / กระบวนการ / ระบบปฏิบัติการ (Methods / Process / Procedure / Style) เช่น รูปแบบการสอน วิธีสอน รูปแบบการบริหาร จัดการ เป็นต้น

ญาณภัทร สีหะมงคล (2550) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนาเป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้า คิดค้นอย่างเป็นระบบและน่าเชื่อถือ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาผลผลิตเทคโนโลยี สิ่งประดิษฐ์ สื่อ อุปกรณ์ เทคนิควิธีหรือรูปแบบการทำงาน หรือระบบบริหารจัดการให้มี ประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอย่างชัดเจน

กล่าวโดยสรุป การวิจัยและพัฒนาเป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบ ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งใช้พัฒนารูปแบบการทำงาน หรือวิธีการทำงาน เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษานำไปใช้ ในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 ความสำคัญของการวิจัยและพัฒนา

ทิตนา แคมมณี (2548) กล่าวว่า กระบวนการวิจัยและพัฒนาเป็นเครื่องมือใน การเรียนรู้ และพัฒนางานของตน จึงเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ทั้งโรงเรียนให้ ประสบความสำเร็จและมีความยั่งยืน การวิจัยและพัฒนาเป็นการพัฒนาแบบหนึ่งที่ใช้การวิจัยเป็น เครื่องมือ หรือยุทธวิธีในการดำเนินงาน เป็นการดำเนินการเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นใน ทิศทางหรือลักษณะที่ต้องการโดยใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนางาน ซึ่งจะช่วยให้เห็นภาพของงาน และมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบระเบียบ มีการศึกษาทดลอง เพื่อให้เห็นผลประจักษ์มีการ ตัดสินใจบนฐานข้อมูลที่เชื่อถือได้และมีการปรับปรุงพัฒนาไปเรื่อย ๆ

สุพักตร์ พิบูลย์ (2549) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนาเป็นทางเลือกสำคัญที่จะมีผลต่อการ ยกระดับคุณภาพงานในองค์กร รวมทั้งการยกระดับคุณภาพชีวิตของบุคคล หากองค์กร / หน่วยงาน / กลุ่มนักวิชาชีพใด ๆ มีการพัฒนาสื่อ คู่มือ อุปกรณ์ สิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการทำงานใหม่ แล้วนำมาใช้ในการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง จะส่งผลให้องค์กรหรือ นักวิชาชีพกลุ่มนั้น ๆ สามารถ ยกระดับคุณภาพงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพบุคลากรหรือคนในรุ่นหลังจะมีนวัตกรรมหรือ ทางเลือกเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตที่หลากหลาย ช่วยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ธเนศ ขำเกิด (2550) กล่าวว่า การบริหารหรือการทำงานใดที่มุ่ง แก้ปัญหาหรือพัฒนาให้เกิดคุณภาพนั้น เมื่อผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานค้นพบปัญหา และเกิดความ ตระหนักในปัญหา ก็จะได้คิดค้นรูปแบบสื่อ หรือรูปแบบการพัฒนา ที่มักเรียกว่า “นวัตกรรม” เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา หรือพัฒนางานดังกล่าว โดยที่รูปแบบสื่อหรือรูปแบบการพัฒนาที่คิดขึ้น จะต้องมียุทธศาสตร์ หลักการ หรือทฤษฎีรองรับ ทั้งนี้อาจเลือกใช้วิธีการปรับปรุงในสิ่งที่มีผู้อื่นให้ศึกษาหรือเคย ใช้ได้ผลในสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเช่นเดียวกันมาก่อน หรืออาจคิดขึ้นใหม่ก็ได้

สมคิด พรหมจ้อย (2550) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนามีความสำคัญ ดังนี้

1) ช่วยให้เกิดความรู้ใหม่หรือวิทยาการใหม่ แนวคิด ทฤษฎีใหม่ การวิจัยช่วยให้ เกิดความรู้ใหม่เป็นการเพิ่มพูนวิทยาการให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น คือ ทำให้รู้ในสิ่งที่ยังไม่รู้หรือสิ่งใด ที่พอรู้อยู่แล้วก็ทำให้รู้และเข้าใจดียิ่งขึ้น ทั้งอาจนำความรู้เหล่านั้นมาพัฒนาเป็นวิทยาการใหม่ ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ต่อไปได้ เช่น พัฒนานวัตกรรม อาทิ คอมพิวเตอร์ ชุดการสอน บทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน ชุดเอกสารเสริมความรู้ คู่มือประกอบการทำงาน วิธีสอน รูปแบบการทำงาน เป็นต้น

2) ช่วยในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ในการดำเนินงาน โดยยอมเกิดปัญหาต่าง ๆ ได้มากมาย ปัญหาบางปัญหามีความยุ่งยากซับซ้อน การแก้ไขปัญหา โดยการคาดคะเนแบบสามัญสำนึก หรือจากการใช้ประสบการณ์ อาจเป็นการแก้ปัญหาไม่ถูกจุด คือ ไม่รู้ว่าประเด็นที่แท้จริงของปัญหาคืออะไร จึงแก้ปัญหาไม่ถูกต้อง การวิจัยสามารถช่วยให้ ทราบสาเหตุของปัญหาอย่างเป็นระบบ รวมถึงแนวทางและวิธีการแก้ปัญหาที่ถูกต้องเหมาะสมที่สุดได้

3) ช่วยในการกำหนดนโยบายและวางแผนได้อย่างถูกต้อง งานวิจัยและพัฒนา บางเรื่องมีวัตถุประสงค์ที่จะนำผลการวิจัยนั้นไปใช้กำหนดนโยบายหรือวางแผน ตลอดจนนำไปใช้ ในการปฏิบัติตามนโยบายหรือแผนที่วางไว้ การวิจัยดังกล่าวจะศึกษาค้นคว้าเพื่อนำมาเป็นแนวทางกำหนดทิศทางการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งการวิจัยจะเป็นส่วนสำคัญ ในการช่วยชี้ลู่ทางในการวางนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพ

4) ช่วยพัฒนาระบบการบริหารและดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น งานวิจัยบางเรื่องเป็นงานวิจัยที่มีส่วนช่วยเสริมสร้างสมรรถนะทางการบริหารโดยการใช้ความรู้ทางวิชาการ มาอธิบายพฤติกรรมและปัญหาทางการบริหาร การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน ประเมินประสิทธิภาพของการทำงาน จะช่วยให้ทราบข้อเท็จจริงตามความเป็นจริง ชี้ให้เห็นทั้งประสิทธิภาพ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหา ซึ่งจะเป็ข้อมูลที่สำคัญให้ผู้บริหารใช้ในการวินิจฉัย สั่งการ หรือแก้ไขปัญหา ได้ดีมีประสิทธิภาพและเป็นข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการปรับปรุง หรือพัฒนางานนั้นให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า การวิจัยและพัฒนาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้วิจัยหรือ ผู้เกี่ยวข้องสามารถค้นหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ และอาจนำเอาข้อเท็จจริงหรือผลการวิจัยนั้น ๆ มา พิจารณาใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง นับตั้งแต่การค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ การกำหนด นโยบาย การวางแผน

การแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งพัฒนาระบบการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6.3 ขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนา

Borg & Gall (1989) ได้กล่าวถึงขั้นตอนสำคัญของการวิจัยและพัฒนา มี 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Research and Information Collection) โดยการรวบรวมวรรณกรรม การสังเกตภายในห้องเรียน การเก็บสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือมีอยู่ และ เป็นประโยชน์ในการนำมาทำวิจัย

2. การวางแผน (Planning) เป็นการวางแผนที่รวมถึงการวางแผนเกี่ยวกับทักษะ การกำหนดจุดมุ่งหมาย การจัดลำดับเนื้อหาวิชา การทดสอบแบบต่าง ๆ การพัฒนารูปแบบ ผลผลิตขั้นต้น รวมทั้งการเตรียมสื่อแบบต่าง ๆ คู่มือ และแบบทดสอบ

3. พัฒนารูปแบบขั้นตอนของผลิตภัณฑ์ (Develop preliminary form of product) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นการออกแบบ และจัดทำผลิตภัณฑ์การศึกษาตามที่วางไว้

4. การทดสอบเบื้องต้น (Preliminary Field Testing) คือ การนำผลผลิตทั้งหมดมาทดลอง ถ้าเป็นโรงเรียนใช้ 1 – 3 โรงเรียน ถ้าเป็นบุคคลใช้จำนวน 6 – 12 คน โดยการสัมภาษณ์ การ สังเกต และแบบสอบถาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพ

5. ผลผลิตไปปรับปรุง (Main Product Revision) ภายหลังจากได้รับการเสนอแนะ และทดสอบในเบื้องต้น

6. ทดสอบกลุ่มย่อย (Main Field Testing) ถ้าเป็นโรงเรียนใช้กลุ่มตัวอย่าง 5 – 15 โรงเรียน ถ้าเป็นบุคคลใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 – 100 คน ในขั้นนี้จะเป็นข้อมูลเชิงปริมาณผลลัพธ์ และการประเมินผลที่ได้จะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยมีการเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม ตามความเหมาะสม

7. ปรับปรุงผลผลิตที่ได้จากการทดลอง (Operational Product Revision)

8. ทดสอบภาคสนาม (Operational Field Testing) เป็นการทดลองโดยใช้กลุ่ม ตัวอย่าง ถ้าเป็นโรงเรียนใช้ 10 – 30 โรงเรียน ถ้าเป็นบุคคลใช้กลุ่มตัวอย่าง 40 – 200 คน เก็บ รวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ สังเกต แล้วใช้แบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์

9. ปรับปรุงผลผลิตขั้นสุดท้าย (Final Product Revision) เป็นการปรับปรุง ผลผลิตภายหลังจากการทดสอบขั้นสุดท้าย

10. นำไปเผยแพร่ (Distribution) เป็นการประชุม หรือในวารสาร หรือการ เผยแพร่ทางการค้า การเผยแพร่จะนำมาสู่การควบคุมคุณภาพ

ทิสนา แคมมณี (2548) กล่าวว่า ขั้นตอนหลักในการดำเนินการวิจัยและ พัฒนาขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญแบ่งตามกระบวนการหลักเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการวิจัย (R) ขั้นตอนการพัฒนา (D) ซึ่งอาจเริ่มต้นจาก R เพื่อแสวงหาความรู้ และแนวทางการพัฒนานวัตกรรม / ผลิตภัณฑ์ และต่อด้วย D1 คือการพัฒนาวัตกรรม / ผลิตภัณฑ์ตามแนวทางนั้นต่อไป คือ ขั้นตอนการวิจัย R2 เพื่อตรวจสอบและประเมินคุณภาพของนวัตกรรม / ผลิตภัณฑ์ที่ พัฒนาขึ้นมาหาข้อบกพร่องและวิธีการปรับปรุงแก้ไข และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุง D1 ให้เป็นนวัตกรรม D2 ที่ดีขึ้น ทั้งนี้การวิจัยอาจดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าว ซ้ำหลาย ๆ รอบจนกว่าจะได้ นวัตกรรม / ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด กระบวนการวิจัยและพัฒนาจึงมี D2 ซึ่งอาจมีขั้นตอนต่อเนื่องกันไปจนกว่าจะได้ R2

โดยสรุปจากแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา (R&D) มาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานปัจจุบันและความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D₁) เป็นการออกแบบและพัฒนา โดยการสร้าง และพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R₂) เป็นการนำไปใช้ โดยการทดลองใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D₂) เป็นการประเมินผล โดยการประเมินผล และปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยในประเทศ

7.1.1 ด้านการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

อารีรักษ์ มีแจ้ง (2547) ได้พัฒนารูปแบบการสอนกลวิธีการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้หลักการเรียนรู้แบบร่วมงาน (Collaborative Learning Process) โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยที่สำคัญคือ เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนกลวิธีการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้หลักการเรียนรู้แบบร่วมงาน

(Collaborative Learning Process) กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และเภสัชศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมการทำงานร่วมกันตลอดการเรียนการสอน มีการทำงานเป็นกลุ่มย่อย มีการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิด โดยมีผู้สอน ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก และคอยให้ความช่วยเหลือ ส่งผลให้กลวิธีการอ่านภาษาอังกฤษหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

อารยา ช่ออังชัย (2553) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยที่สำคัญคือ เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนรู้ส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

นิวัฒน์ บุญสม (2556) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกระบวนการแก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมด้านสุขภาพของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยที่สำคัญคือ เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกระบวนการแก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมด้านสุขภาพของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกระบวนการแก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริม นวัตกรรมด้านสุขภาพของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ มีชื่อว่า “4CO-PAC Model” มีองค์ประกอบสำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบเชิงหลักการและวัตถุประสงค์ องค์ประกอบเชิง กระบวนการการเรียนการสอน และองค์ประกอบเชิงเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ กระบวนการเรียนการสอนมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การร่วมกันค้นหาปัญหา (Collaborative Problem Finding) ขั้นที่ 2 การร่วมกันค้นหาแนวคิด (Collaborative Idea Finding) ขั้นที่ 3 การร่วมกันสร้างนวัตกรรม (Collaborative Innovation Building) และขั้นที่ 4 การร่วมกันสร้างการยอมรับ (Collaborative Acceptance Building) ซึ่งทุกขั้นตอนหลักจะมีขั้นตอนย่อย 3 ขั้นที่ เรียกว่า “PAC” ได้แก่ ขั้นเตรียมการ (Preparation : P) ขั้นปฏิบัติ (Action : A) และขั้นสรุป (Conclusion : C) โดย รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด และความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และนวัตกรรมด้านสุขภาพของนักเรียน ในช่วง ระหว่างการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอน มีพัฒนาการขึ้นและโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี และ มีพฤติกรรมสุขภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี

7.1.2 ด้านกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของประเทศไทย

สฤัญญา งามบรรจง (2560) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยที่สำคัญคือ เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ทั้งนี้การพัฒนารูปแบบมีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล 5) ปัจจัยสนับสนุน 6) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ โดยในกระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 เกิดแรงบันดาลใจ (Inspire) ขั้นที่ 2 เลือกสนใจตามถนัด (Choose) ขั้นที่ 3 เป้าหมายชัดปฏิบัติตามแผน (Aim & Act) ขั้นที่ 4 สะท้อนแก่นการเรียนรู้ (Reflect) ขั้นที่ 5 การยกระดับสู่คุณภาพ (Enhance) ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ มีความเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

7.1.3 ด้านการเรียนแบบร่วมมือ

สุรพงษ์ บรรจสุข (2547) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ความคงทน และความพึงพอใจทางการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ลำดับและอนุกรม ที่เรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ กับวิธีสอนตามคู่มือครูคณิตศาสตร์ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่สอนโดยวิธีการสอนแบบกลุ่มร่วมมือกับเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องลำดับและอนุกรมที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระหว่างการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้กับแผนการเรียนรู้ที่สอนโดยวิธีสอนตามคู่มือครูคณิตศาสตร์ และศึกษาความพึงพอใจในการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้โดยวิธีสอน แบบกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนท่าตุมประชาเสริมวิทย์ อำเภотаตุม จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้แผนการเรียนรู้ที่สอนโดยวิธีสอนแบบกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้ จำนวน 6 แผน แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอนโดยวิธีสอนคู่มือครูคณิตศาสตร์ จำนวน 6 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ และแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อวิธีสอนแบบกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้ ชนิดมาตราส่วนประมาณ 3 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ผลการศึกษาพบว่า 1) แผนการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ 81.29/75.332) นักเรียนที่เรียนตามแผนการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องลำดับและอนุกรม ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่านักเรียนที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนตามคู่มือครูคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนที่เรียนตามแผนการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ มีความคงทนทางการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องลำดับและอนุกรม ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่านักเรียนที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้

โดยวิธีสอนตามคู่มือครุคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) นักเรียนที่เรียนตามแผนการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

พจนนา เขียนสะอาด (2547) ได้ศึกษาเรื่องผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านและการเขียนเรื่อง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีสอนแบบร่วมมือกันเทคนิค CIRC โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านและการเขียนเรื่อง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีสอนแบบร่วมมือกันเทคนิค CIRC และ 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อวิธีสอนแบบร่วมมือกัน เทคนิค CIRC กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 23 คน โรงเรียนวัดน่วมกานนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านและการเขียนเรื่องโดยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเทคนิค CIRC ซึ่งมีขั้นตอนการสอน 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นเตรียมขั้นสอน ขั้นกิจกรรมกลุ่มขั้นประเมินผลการสอนและมอบรางวัล 2) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนเรื่อง และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็น ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเทคนิค CIRC มีผลการเรียนรู้หลังการได้รับการสอนสูงกว่าก่อนได้รับการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อวิธีสอนแบบร่วมมือกัน เทคนิค CIRC อยู่ในระดับมาก

7.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

7.2.1 ด้านการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

Weber (2000) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการสอน 5 ขั้นตอนของการสอนแบบแก้ปัญหาโดยใช้การสอนแบบพหุปัญญา (Five-Phase o PBL: Multiple Intelligence Teaching Approach Model for Redesigned Higher Education Classes) ที่สถาบันวิจัยการศึกษา (Higher Education Research Institute) ของ UCLA โดยการสำรวจนักศึกษาภาคปกติชั้นปีที่ 1 จำนวนมากกว่า 260,000 คน มีวัตถุประสงค์เพื่อนำรูปแบบการสอนแบบแก้ปัญหา (PBL Model) เข้ามาใช้และแก้ปัญหาที่พบ เพื่อประยุกต์ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligence Teaching Approach : MITA) ในการแก้ปัญหาของผู้เรียนที่เฉื่อย (Passivity) ในชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการสอนแก้ปัญหาซับซ้อนใน การเรียนรู้ตามสภาพจริง ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ผู้สอนนำเข้าสู่ปัญหาและสนทนาเพื่อจะหาคำสำคัญของปัญหากับผู้เรียนโดยทั่วไป ขั้นที่ 2 ระบุเป้าหมายที่ชัดเจน อันเป็นการเรียนรู้ขั้นต่ำซึ่งต้องการให้ผู้เรียนทั้งหมดได้สัมผัสผล ขั้นที่ 3 สร้างมิติคุณภาพ ที่เป็นเกณฑ์เฉพาะสำหรับประเมินงานต่าง ๆ ขั้นที่ 4 กำหนดการเรียนรู้และประเมินงานที่สัมพันธ์กับปัญหาในชีวิตจริง ความสนใจของผู้เรียนและความสามารถและเนื้อหาที่

ต้องการ และขั้นที่ 5 ผู้เรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับและกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างความรู้ และปรับโครงสร้างความรู้ ช่วยให้มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งขึ้นมีส่วนร่วมของผู้เรียนมากขึ้นกระตุ้น แรงจูงใจผู้เรียนหรือบูรณาการเพิ่มความรู้เพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนขึ้นได้

Meyers and McNulty (2009) เสนอแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง เพื่อ ช่วยให้คุณภาพของผลการเรียนรู้สูงสุด ในการพัฒนารายวิชาต่าง ๆ ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากวัสดุใน การเรียนรู้ การะงานและประสบการณ์การเรียนรู้ โดยอาศัยหลักการออกแบบหลักสูตร 5 ประการ คือ 1) โลกแห่งความเป็นจริงและเรื่องที่เกี่ยวข้อง 2) โครงสร้างการจัดลำดับและความสัมพันธ์ภายใน 3) ความต้องการของผู้เรียนในการใช้และมีส่วนร่วมในความก้าวหน้าของการพัฒนาความคิดระดับสูง 4) การปรับเปลี่ยนในแต่ละขั้นตอนและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและ 5) การให้ความท้าทายในการ เรียนรู้ ความสนใจและแรงจูงใจในการเรียนรู้สอดคล้องกับแบบจำลอง 3P ของ Biggs (Biggs's 3 Presage-Process-Product) แบบจำลองนี้แสดงการสร้างความรู้ให้กับผู้เรียน แบบจำลองแสดง ถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนของผู้สอนและกระบวนการการเรียนรู้ของผู้เรียน ในขั้น Presage เป็น การเรียนการสอนโดยทั่ว ๆ ไป เป็นการประยุกต์การเรียนรู้ในการทำหน้าที่ของสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ โดยผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาด้วยความคาดหวังในความและพฤติกรรมในการพัฒนาบุคลิกภาพอัน เนื่องมาจากประสบการณ์การศึกษาในขั้น Process เป็นการปฏิบัติภาระงาน ภายใต้การรับรู้ในบริบท ของการสอน แรงจูงใจในการเรียนรู้ และการไขว่คว้า รวมถึงการตัดสินใจในการปฏิบัติโดยไม่ชักช้า ทั้งหลายทั้งปวงเป็นการเรียนรู้ตามภาระงาน ในขั้น Product ผู้เรียนเรียนรู้ที่เป็นทั้งความคิดในระดับ ต่างและระดับสูง

7.2.2 ด้านการเรียนแบบร่วมมือ

Slavin, Madden and Leavey, (1984) ได้ศึกษาการสอนแบบ TAI (Team Assisted Individualization) ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนที่ร่างกายไม่ปกติ และ นักเรียนที่ร่างกายปกติ โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อศึกษาการสอนแบบ TAI (Team Assisted Individualization) ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนที่ร่างกายไม่ปกติ และ นักเรียนที่ร่างกายปกติกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 3 4 และ 5 โรงเรียนในรัฐแมริแลนด์ จำนวน 1,371 คน เป็นนักเรียนกลุ่มทดลองที่สอนแบบ TAI จำนวน 790 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่ได้รับการศึกษา พิเศษ ร้อยละ 63 และกลุ่มควบคุมที่สอนด้วยวิธีปกติ จำนวน 652 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่ได้รับการ ศึกษาพิเศษ ร้อยละ 50 ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 24 สัปดาห์ ระหว่างเดือนธันวาคม 1981 ถึง เดือนพฤษภาคม 1982 ซึ่งสำหรับนักเรียนที่ร่างกายไม่ปกตินั้นจะได้รับการบริการทางการศึกษาพิเศษ ประมาณวันละ 1 ชั่วโมง หรือมากกว่า ผลการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คณิตศาสตร์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

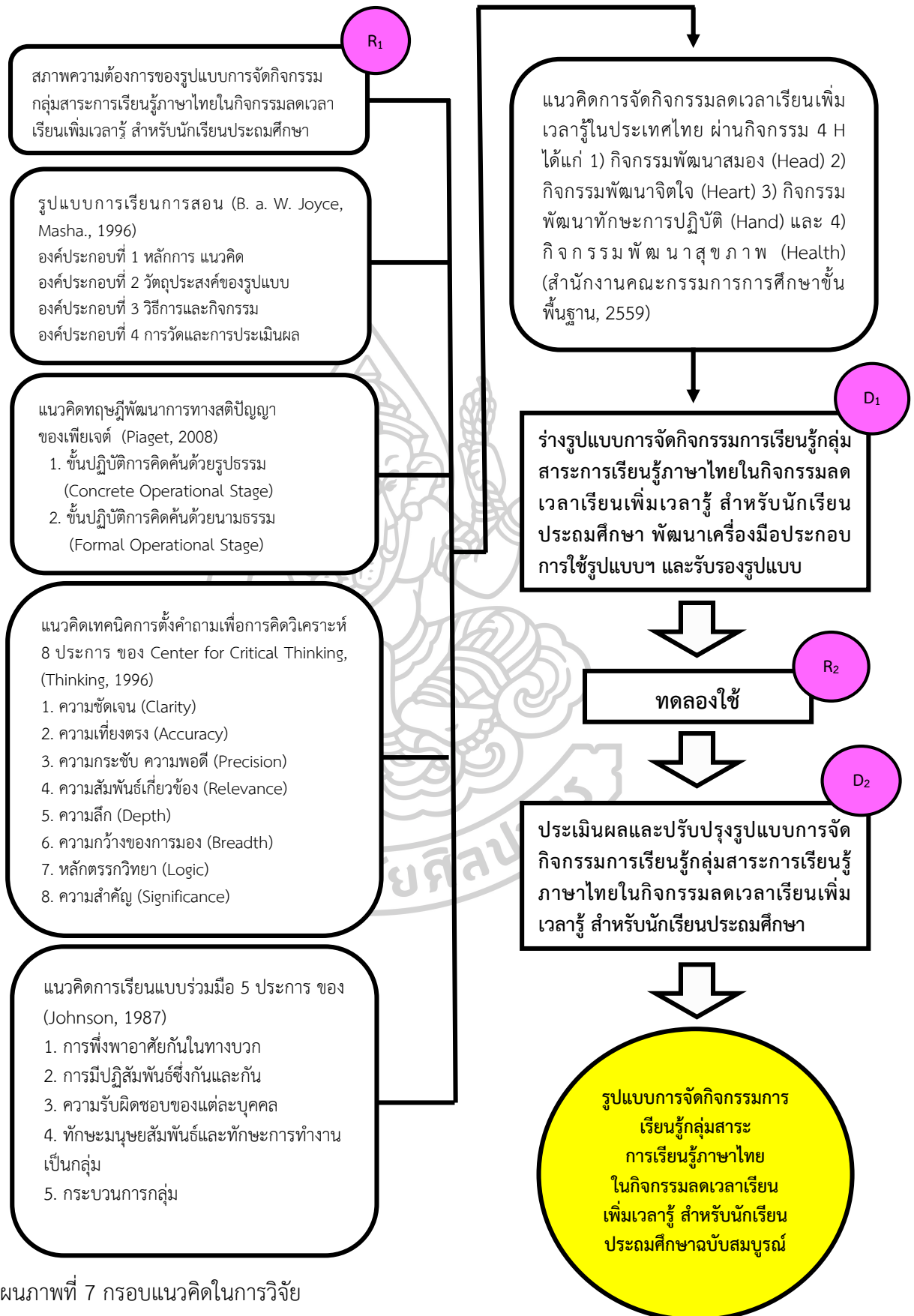
Schundler (1992) ได้ศึกษาผลของความเข้าใจในการอ่าน จากการสอนโดยใช้รูปแบบ CIRC และการเรียนร่วมกันกับเพื่อนในการสอนอ่านตามปกติ โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อศึกษาผลของความเข้าใจในการอ่าน จากการสอนโดยใช้รูปแบบ CIRC และการเรียนร่วมกันกับเพื่อนในการสอนอ่านตามปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 2 โดยใช้เวลาในการทดลองเป็นเวลา 20 สัปดาห์ กลุ่มทดลองได้รับการสอนด้วยเทคนิค CIRC ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนโดยวิธีสอนตามปกติและแบ่งกลุ่มตามปกติ ในแต่ละกลุ่มจะมีนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษรวมกันอยู่โดยผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางความเข้าใจในการอ่านของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน แต่กลุ่มทดลองที่สอนโดยใช้รูปแบบ CIRC จะแสดงให้เห็นถึงคะแนนพัฒนาการความเข้าใจในการอ่านได้ดีกว่า

8. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์และปรับประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย ซึ่งได้นำแนวคิดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่องค์ประกอบที่ 1 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 วิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะช่วยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ และองค์ประกอบที่ 4 การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ (B. a. W. Joyce, Masha., 1996) แนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget (2008) เมื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ครูควรคำนึงพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กแต่ละคนเพราะมีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน โดยพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีอายุ 11-12 ปี จะอยู่ในขั้นปฏิบัติการคิดค้นด้วยรูปธรรม (Concrete Operational Stage) และขั้นปฏิบัติการคิดค้นด้วยนามธรรม (Formal Operational Stage) แนวคิดเทคนิคการตั้งคำถามเพื่อการคิดวิเคราะห์ 8 ประการ คือ 1) ความชัดเจน (Clarity) 2) ความเที่ยงตรง (Accuracy) 3) ความกระชับ ความพอดี (Precision) 4) ความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง (Relevance) 5) ความลึก (Depth) 6) ความกว้างของการมอง (Breadth) 7) หลักตรรกวิทยา (Logic) และ 8) ความสำคัญ (Significance) (Thinking, 1996) แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ประการ คือ 1) การพึ่งพาศักยภาพกันในทางบวก 2) การมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน 3) ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล 4) ทักษะมนุษยสัมพันธ์และทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม และ 5) กระบวนการกลุ่ม (Johnson, 1987) ผ่านแนวคิดการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ 4 H ได้แก่ 1) กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) 2) กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) 3) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และ 4) กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) (วรรณวีร์ บุญคุ้ม, 2556) ด้วยการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) ร่วมกับการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) (Creswell, 2011) โดยมีกระบวนการวิจัยประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D₁) เป็นการออกแบบ/พัฒนาและรับรองรูปแบบ ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R₂) เป็นการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้จริง และขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D₂) เป็นการประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบ (Evaluation : E) ซึ่งสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ตามแผนภาพที่ 7 ดังนี้

แผนภาพที่ 7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

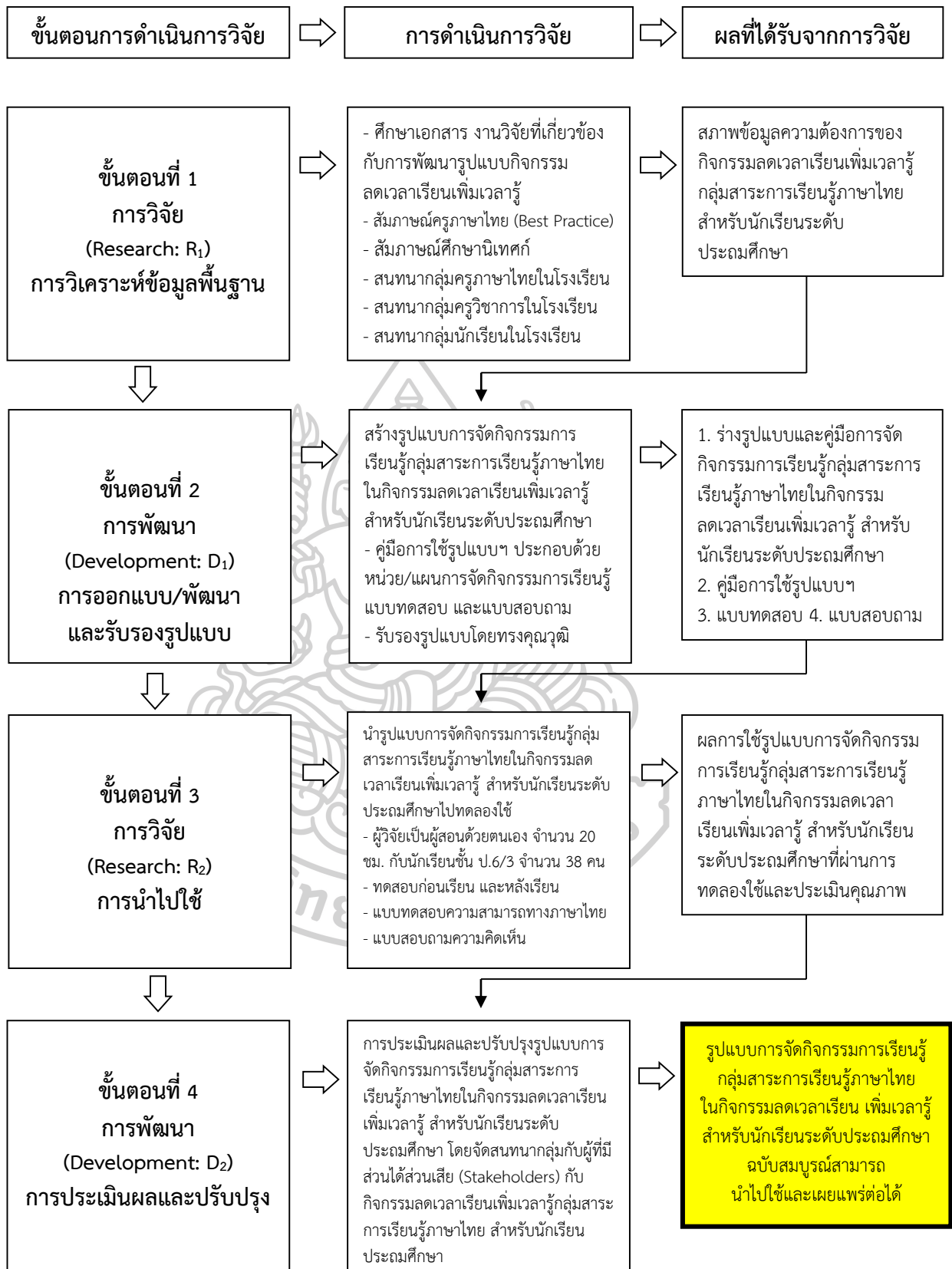
การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) (วรรณวีร์ บุญคุ้ม, 2556) ด้วยการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) ร่วมกับการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) (Creswell, 2011) โดยการศึกษาเอกสาร การสอบถาม การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการทดลองใช้ เพื่อให้ได้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และการตอบคำถามการวิจัยให้มีความครอบคลุมในประเด็นต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยและพัฒนาเหมาะกับการศึกษาและพัฒนานวัตกรรม หรือ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ที่ประกอบด้วยขั้นตอนการศึกษาหลายขั้นตอน เมื่อสิ้นสุดการวิจัยจะได้รูปแบบ (Model) ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่ผ่านการสร้างสรรค์ โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการศึกษาสภาพ ข้อมูลความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D₁) เป็นการออกแบบ/พัฒนาและรับรองรูปแบบ โดยการสร้าง/พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R₂) เป็นการนำไปใช้ โดยการทดลองใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D₂) เป็นการประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบ โดยการสนทนากลุ่มกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาที่สมบูรณ์ โดยสามารถสรุปเป็นแผนภาพขั้นตอนการวิจัยได้ดังแผนภาพที่ 8 ดังนี้

แผนภาพที่ 8 กรอบแสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

รายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการศึกษาสภาพข้อมูลความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี สภาพข้อมูลความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา และความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติดีดีต้นแบบ (Best Practice) นักเรียนที่เรียนกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียน และครูกลุ่มงานบริหารวิชาการของโรงเรียน

วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของประเทศไทย การคิดและการสอนคิด การสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ร่วมกัน โดยศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร บทความ ตำรา งานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง

2. ผู้วิจัยได้ทำวิจัยเกี่ยวกับการสำรวจสภาพข้อมูลความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติดีดีต้นแบบ (Best Practice) ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา โดยกำหนดขอบเขตครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

- 1) เทคนิควิธีการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- 2) สื่อและแหล่งการเรียนรู้
- 3) การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ
- 4) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ

ผู้วิจัยศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ของศึกษานิเทศก์ ผู้ดูแลกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีต้นแบบ (Best Practice) สภาพข้อมูลความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของนักเรียนที่เรียนกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียน และครูกลุ่มงานบริหารวิชาการของโรงเรียน โดยนำผลการศึกษามาสร้างและพัฒนารูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญต่อไป

3. แหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยตามขั้นตอนนี้มาจาก 4 แหล่ง ดังนี้

1) ศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 คน

2) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีต้นแบบ (Best Practice) โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน

3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 จำนวน 38 คน ที่เรียนกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โรงเรียนอนุบาลพระสมุทระเจติย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

4) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียน และครูกลุ่มงานบริหารวิชาการ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 11 คน

4. การเลือกผู้สัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติที่ดีต้นแบบ (Best Practice) ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยจึงกำหนด ดังนี้

4.1 ศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 คน โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

1) เป็นผู้ดูแลกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และผู้ดูแลกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

- 2) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป
- 3) มีประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 10 ปี และ
- 4) มีวิทยฐานะตั้งแต่ชำนาญการพิเศษขึ้นไป

4.2 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีต้นแบบ (Best Practice) โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) เป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
- 2) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปด้านการสอนภาษาไทยหรือที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย
- 3) มีประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี และ
- 4) มีวิทยฐานะตั้งแต่ชำนาญการขึ้นไป

5. สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูกลุ่มงานบริหารวิชาการ โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 11 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 จำนวน 38 คน ที่เรียนกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในประเด็น ประกอบด้วย

- 1) เทคนิควิธีการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 3) การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 4) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละ ของผู้ให้สัมภาษณ์และผู้สนทนากลุ่ม

ผู้ให้สัมภาษณ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ศึกษานิเทศก์ ผู้ดูแลกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้	2	3.51
2) ศึกษานิเทศก์ ผู้ดูแลกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	1	1.75
3) ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีต้นแบบ (Best Practice)	5	8.77
รวม	8	14.03

ผู้สนทนากลุ่ม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 ที่เรียนกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์	38	66.67
2) ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์	7	12.28
3) ครูกลุ่มงานบริหารวิชาการ โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์	4	7.02
รวม	49	85.97
รวมทั้งหมด	57	100

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ มี 2 ประเภท ได้แก่

1) แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง

2) แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ลักษณะของเครื่องมือการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือขั้นตอนดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวข้องกับวิธีปฏิบัติดีต้นแบบ (Best Practice) ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

วิธีการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง

ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสัมภาษณ์สภาพเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติดีต้นแบบ (Best Practice) ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยมีการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของประเทศไทย การคิดและการสอนคิดการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ร่วมกัน

2. กำหนดข้อคำถามโดยมีขอบเขตครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

1) เทคนิควิธีการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2) สื่อและแหล่งการเรียนรู้

3) การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ

- 4) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ
3. ตรวจสอบตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ของแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ดังนี้
- ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 1 ท่าน
 - ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 1 ท่าน
 - ผู้เชี่ยวชาญด้านวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา จำนวน 1 ท่าน
4. ปรับปรุงเนื้อหาและภาษาที่ใช้ของแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2. แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา และความต้องการรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

วิธีการสร้างเครื่องมือแบบสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสนทนากลุ่มเกี่ยวกับสภาพข้อมูลความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา โดยมีการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของประเทศไทย การคิดและการสอนคิดการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ร่วมกัน
2. กำหนดประเด็นในการสนทนากลุ่มโดยมีขอบเขตครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ดังนี้
 - 1) เทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 2) สื่อและแหล่งการเรียนรู้
 - 3) การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ
 - 4) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ
3. ตรวจสอบตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ของแบบสนทนากลุ่ม โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

 - ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 1 ท่าน
 - ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 1 ท่าน
 - ผู้เชี่ยวชาญด้านวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา จำนวน 1 ท่าน

4. ปรับปรุงเนื้อหาและภาษาที่ใช้ของแบบสนทนากลุ่มตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปสนทนากลุ่ม

5. การหาคุณภาพเครื่องมือ ในการหาคุณภาพของเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

5.1 นำแบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อตรวจสอบคุณภาพและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา คือ

เห็นว่าสอดคล้อง	ให้คะแนน	1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	0
เห็นว่าไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน	-1

การวิเคราะห์ข้อมูลความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบสนทนากลุ่ม โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) คำนวณค่าตามสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องแล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.50 – 1.00 และปรับปรุงแก้ไขในด้านเนื้อหาและข้อความต่าง ๆ ให้กระชับมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะบางคำถามที่ไม่ชัดเจน บางประเด็นจำนวนข้อมากเกินไป และข้อที่มีลักษณะคำตอบเดียวกันให้ตัดออก ดังนี้

1) แบบสัมภาษณ์การวิจัยสำหรับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนที่ดำเนินกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีต้นแบบ (Best Practice) และศึกษานิเทศก์ เพื่อศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สำหรับนักเรียนประถมศึกษา โดยมีการหาคุณภาพเครื่องมือจากการประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จำนวน 5 ข้อ

2) ประเด็นการสนทนากลุ่มการวิจัยสำหรับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูกลุ่มงานบริหารวิชาการ และนักเรียน เพื่อศึกษาสภาพความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระ

การเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา โดยมีการหาคุณภาพเครื่องมือจากการประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จำนวน 6 ข้อ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 3 คน และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติดีต้นแบบ (Best Practice) จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน
2. การสนทนากลุ่มกับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูกลุ่มงานบริหารวิชาการ โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 11 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 จำนวน 38 คน ที่เรียนกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในประเด็นที่ต้องการศึกษาเพื่อนำมาใช้เป็นฐานข้อมูล อุปกรณ์ที่ใช้ ได้แก่ กล้องบันทึกภาพ เครื่องบันทึกเสียง และสมุดจดบันทึก

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์
2. วิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับข้อเสนอแนะที่ได้จากคำถามปลายเปิดในแบบสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)
3. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูล เสนอในรูปแบบตารางและความเรียง
4. วิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) เป็นการออกแบบและรับรองรูปแบบ โดยการสร้างและพัฒนาแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อุ้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างและพัฒนา ตรวจสอบความเหมาะสม และรับรองรูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อุ้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือประกอบรูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อุ้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

วิธีดำเนินการ

ตอนที่ 1 การพัฒนาร่างรูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อุ้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ดังนี้

1. วิเคราะห์ผลที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1
2. ร่างรูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อุ้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา
3. ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อุ้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ดังนี้
 - ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการจัดการเรียนรู้อุ้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 2 คน
 - ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนารูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อุ้ จำนวน 2 คน
 - ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา จำนวน 1 คน
4. ปรับปรุงรูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อุ้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรม ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

แหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิโดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน และมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการจัดการเรียนรู้อุ้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 2 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้
 - 1.1 เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ด้านการจัดการจัดการเรียนรู้อุ้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นเวลา 10 ปี ขึ้นไป

1.2 เป็นอาจารย์ หรือครูผู้สอน และมีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป หรือมีวิทยฐานะตั้งแต่ชำนาญการพิเศษขึ้นไป หรือมีตำแหน่งทางวิชาการเป็นศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา

2. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 2 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

2.1 เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ด้านการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นเวลา 10 ปี ขึ้นไป

2.2 เป็นอาจารย์ หรือครูผู้สอน และมีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป หรือมีวิทยฐานะตั้งแต่ชำนาญการพิเศษขึ้นไป หรือมีตำแหน่งทางวิชาการเป็นศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา

3. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา จำนวน 1 ท่าน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

3.1 เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ด้านวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา เป็นเวลา 10 ปี ขึ้นไป

3.2 เป็นอาจารย์ หรือครูผู้สอน และมีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป หรือมีวิทยฐานะตั้งแต่ชำนาญการพิเศษขึ้นไป หรือมีตำแหน่งทางวิชาการเป็นศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบ

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ	จำนวน (คน)
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	2
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	2
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา	1
รวม	5

เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา เพื่อการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบว่ามีความเหมาะสมในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาหรือไม่ เพียงใด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญล่วงหน้าเพื่อนัดวันและเวลาในการนำส่งและรับแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินความเหมาะสม เป็นแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ สอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิว่ารูปแบบมีความเหมาะสม โดยกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนความคิดเห็นดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุดหรือเหมาะสมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วยมากหรือเหมาะสมมาก

คะแนน 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลางหรือเหมาะสมปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อยหรือเหมาะสมน้อย

คะแนน 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุดหรือเหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ย เกณฑ์ในการพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละระดับความคิดเห็น ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยแบบต่อเนื่องตามแนวของ Best (Best, 1986) ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 4.50 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุดหรือเหมาะสมมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.50 – 4.49 หมายถึง เห็นด้วยมากหรือเหมาะสมมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 2.50 – 3.49 หมายถึง เห็นด้วยปานกลางหรือเหมาะสมปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.50 – 2.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อยหรือเหมาะสมน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.00 – 1.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุดหรือเหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา พิจารณาจากการตรวจสอบองค์ประกอบรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ว่ามีความเหมาะสมที่ค่าเฉลี่ยระดับมาก (3.50) ขึ้นไป

ตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือประกอบรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ดังนี้

เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา จำแนกตามวัตถุประสงค์การใช้งาน ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่

1.1 คู่มือการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ที่มีหน่วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 4 หน่วย ใช้เวลา 20 ชั่วโมง

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบทดสอบความสามารถทางภาษาไทย เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ทดสอบก่อน (Pretest) – หลัง (Posttest) จำนวน 20 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นหลังจากการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

การพัฒนาและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา หน่วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งมีวิธีการพัฒนาและหาคุณภาพดังนี้

1. คู่มือการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา เป็นเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้ผู้สอนได้ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ถูกต้อง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาแบบตรวจสอบ ดังนี้

1.1 นำข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มาวิเคราะห์รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

1.2 สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา และความต้องการรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาที่ชัดเจน

1.3 ศึกษาหลักการ ทฤษฎี วิธีการเกี่ยวกับการสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

1.4 จัดทำร่างคู่มือการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย คำนำ คำชี้แจง แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา หน่วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.5 ตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม และตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. นำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม/สอดคล้องเชิงโครงสร้างของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม/สอดคล้องเชิงโครงสร้างรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประเมินความเหมาะสม/สอดคล้องเชิงโครงสร้างในประเด็นกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในภาพรวมและองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบ คือ องค์ประกอบเชิงหลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และปัจจัยสนับสนุน การนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ การประเมินความเหมาะสม/สอดคล้องเชิงโครงสร้าง โดยกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนความคิดเห็นดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุดหรือเหมาะสมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วยมากหรือเหมาะสมมาก

คะแนน 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลางหรือเหมาะสมปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อยหรือเหมาะสมน้อย

คะแนน 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุดหรือเหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ย เกณฑ์ในการพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละระดับความคิดเห็น ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยแบบต่อเนื่องตามแนวของ Best (Best, 1986) ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 4.50 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุดหรือเหมาะสมมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.50 – 4.49 หมายถึง เห็นด้วยมากหรือเหมาะสมมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 2.50 – 3.49 หมายถึง เห็นด้วยปานกลางหรือเหมาะสมปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.50 – 2.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อยหรือเหมาะสมน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.00 – 1.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุดหรือเหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการศึกษารัฐกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา พิจารณาจากการตรวจสอบองค์ประกอบรูปแบบการจัดการศึกษารัฐกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ว่ามีความเหมาะสมที่ค่าเฉลี่ยระดับมาก (3.50) ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 สามารถนำไปทดลองใช้ได้

ทั้งนี้ รูปแบบการจัดการศึกษารัฐกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา โดยมีการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและรับรองรูปแบบ สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยใช้เกณฑ์การประเมินค่า 5 ระดับ มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.84

2. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษารัฐกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา และหน่วยการจัดการศึกษารัฐ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัย และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษารัฐกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา และหน่วยการจัดการศึกษารัฐ

2.2 สร้างคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษารัฐกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา และหน่วยการจัดการศึกษารัฐ

จำนวน 4 หน่วย หน่วยละ 5 ชั่วโมง ใช้เวลาเรียน 20 ชั่วโมง โดยเป็นกิจกรรมของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้

หน่วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 ใช้เวลาเรียน จำนวน 5 ชั่วโมง

หน่วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 ใช้เวลาเรียน จำนวน 5 ชั่วโมง

หน่วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 ใช้เวลาเรียน จำนวน 5 ชั่วโมง

หน่วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 ใช้เวลาเรียน จำนวน 5 ชั่วโมง

2.3 นำคู่มือการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา และหน่วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมเชิงทฤษฎีแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำคู่มือการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา และหน่วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม/สอดคล้องเชิงโครงสร้างของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประเมินความเหมาะสม/สอดคล้องของสาระสำคัญในคู่มือ

2.5 นำข้อมูลที่รวบรวมจากผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเหมาะสม/สอดคล้องตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิว่ามีความเหมาะสมที่ค่าเฉลี่ยระดับมาก (3.50) ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 สามารถนำไปทดลองใช้ได้

ทั้งนี้ คู่มือการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา โดยมีการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบ สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยใช้เกณฑ์การประเมินค่า 5 ระดับ มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.36

3. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา จำนวน 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 แบบทดสอบความสามารถทางภาษาไทยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ทดสอบก่อน (Pretest) – หลัง (Posttest) จำนวน 20 ข้อ ฉบับที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นหลังจากการ

ใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา โดยมีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนา ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัย และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม

3.2 สร้างข้อคำถามปรนัย แบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ที่สะท้อนความรู้ความสามารถของกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

3.3 ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา จำนวน 1 คน โดยพิจารณาความสอดคล้องของแบบทดสอบ และเกณฑ์การประเมินซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยเหมาะสมที่ค่าเฉลี่ยระดับมาก (3.50) ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00

3.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.5 หาคุณภาพของแบบทดสอบ และแบบสอบถาม โดยนำแบบทดสอบไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนอนุบาลพระสมุทระเจติย์ จำนวน 30 คน (Try Out) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อสอบรายข้อเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบในด้านความยากง่ายตามเกณฑ์ คือ ระหว่าง 0.20 – 0.80 ค่าอำนาจจำแนกมีค่าตามเกณฑ์ คือ 0.20 ขึ้นไป นำผลมาวิเคราะห์หาคุณภาพด้านความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach มีค่าตามเกณฑ์ คือ 0.70 ขึ้นไป ซึ่งแสดงว่า แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีคุณภาพด้านความยากง่าย (Difficulty) อำนาจจำแนก (Discrimination) และความเชื่อมั่น (Reliability) สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดังนี้

1) แบบทดสอบความสามารถทางภาษาไทย เรื่อง คำ 7 ชนิด โดยมีการหาคุณภาพเครื่องมือจากการประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน มีค่าความสอดคล้องแต่ละข้อคำถามมากกว่า 0.5 ขึ้นไป มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จำนวน 12 ข้อ มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.67 จำนวน 8 ข้อ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.76

2) แบบสอบถามความคิดเห็นหลังจากการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา โดยมีการหาคุณภาพเครื่องมือจากการประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีค่าความสอดคล้องแต่ละข้อคำถามมากกว่า 0.5 ขึ้นไป มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จำนวน 9 ข้อ มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.67 จำนวน 1 ข้อ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.79

ตารางที่ 7 สรุปโครงสร้างของเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ

เครื่องมือ	ตัวแปรที่จะวัด	ลักษณะของเครื่องมือ	โครงสร้าง
แบบทดสอบ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การจัดกิจกรรม การเรียนรู้กลุ่ม สาระการเรียนรู้ ภาษาไทยใน กิจกรรมลดเวลา เรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียน ประถมศึกษา	ความรู้ความเข้าใจ รายวิชาภาษาไทย เรื่อง คำ 7 ชนิดเกี่ยวกับการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทยในกิจกรรมลด เวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียน ประถมศึกษา	แบบทดสอบ	แบบทดสอบแบบ ปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
แบบสอบถาม ความคิดเห็น หลังจากการ เรียนรู้ด้วยรูปแบบ การจัดกิจกรรม การเรียนรู้กลุ่ม สาระการเรียนรู้ ภาษาไทยใน กิจกรรมลดเวลา เรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียน ประถมศึกษา	ความคิดเห็นหลังจากการ เรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัด กิจกรรมการเรียนรู้กลุ่ม สาระการเรียนรู้ ภาษาไทยในกิจกรรมลด เวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียน ประถมศึกษา	แบบสอบถาม	แบบสอบถาม จำนวน 10 ข้อ

จากขั้นตอนเพื่อสร้าง/พัฒนา ตรวจสอบความเหมาะสม และรับรองรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา สามารถสรุปขั้นตอนการดำเนินการได้ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ขั้นตอนการสร้างและพัฒนา และตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ

วัตถุประสงค์การวิจัย	วิธีดำเนินการวิจัย	แหล่งข้อมูล/กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย	ผลที่ได้รับ
1. เพื่อสร้าง/พัฒนา และตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สำหรับนักเรียนประถมศึกษา	1. วิเคราะห์ผลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 2. ร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3. นำร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 4. ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน 5. นำผลที่ได้มาปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง	1. เอกสารหลักฐานจากขั้นตอนที่ 1 2. ทฤษฎีบทความงานวิจัย ในการร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3. ศิษยานุศิษย์จำนวน 3 คน 4. ครูที่มีวิธีปฏิบัติดีจำนวน 5 คน 5. ครูภาษาไทยและครูวิชาการจำนวน 11 คน 6. นักเรียนจำนวน 38 คน	1. แบบสัมภาษณ์ 2. ประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม 3. ร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สำหรับนักเรียนประถมศึกษา	การวิเคราะห์ความสอดคล้องค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา	ได้ร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สำหรับนักเรียนประถมศึกษาที่ผ่านการตรวจสอบและรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน
2. เพื่อสร้าง/พัฒนา และตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	1. ออกแบบและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล	ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน	1. แบบทดสอบ 2. คู่มือการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4. แบบสอบถาม	การวิเคราะห์ความสอดคล้องค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา	ได้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) เป็นการนำไปใช้ โดยการทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัย โดยการศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) (วรรณวีร์ บุญคุ้ม, 2556) ด้วยการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) ร่วมกับการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) (Creswell, 2011) โดยประยุกต์ใช้แบบแผนการทดลองกลุ่มตัวอย่างเดียวมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน The One Group Pretest – Posttest Design

วัตถุประสงค์

เพื่อนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ไปทดลองใช้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร (Population) คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 160 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 จำนวน 38 คน ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) (วรรณวีร์ บุญคุ้ม, 2556) ด้วยการจับสลากจากจำนวนทั้งสิ้น 4 ห้องเรียน คือ ป.6/1 ป.6/2 ป.6/3 และ ป.6/4 เนื่องจากโรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์มีการลดความสามารถทางการเรียนรู้ของนักเรียนทุกห้องเรียน ทั้งนี้นักเรียนทั้ง 4 ห้องเรียนนั้นจึงมีความทัดเทียมกัน สามารถเป็นกลุ่มตัวอย่างของประชากรได้อย่างสมบูรณ์

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research Design) แผนการวิจัยแบบ A Pre – Experimental Design: The One Group Pretest – Posttest โดยมีรูปแบบการทดลอง ดังนี้

Experimental	O1	X	O2
--------------	----	---	----

โดย O1 หมายถึง การทดสอบก่อนการเรียน
 X หมายถึง การเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา
 O2 หมายถึง การทดสอบหลังการเรียน

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจรายวิชาภาษาไทย เรื่อง คำ 7 ชนิด เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ซึ่งได้จากการประเมินกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นหลังจากเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาซึ่งได้จากการประเมินกลุ่มตัวอย่างหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

จากขั้นตอนการนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา สามารถสรุปขั้นตอนการดำเนินการได้ดังตารางที่ 9

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตารางที่ 9 ขั้นตอนการทดลองใช้รูปแบบ

วัตถุประสงค์การวิจัย	วิธีดำเนินการวิจัย	แหล่งข้อมูล/กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย	ผลที่ได้รับ
ทดลองใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา	1. ชี้แจงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 2. ประเมินก่อนการทดลองในสัปดาห์ที่ 1 ด้วยแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ 3. ดำเนินการทดลอง 4. ประเมินหลังการทดลองในสัปดาห์ที่ 4 ด้วยแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจแบบบันทึกการเรียนรู้ของผู้เรียน และแบบสอบถามความคิดเห็นหลังการใช้รูปแบบ	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 38 คน ของกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้	1. หน่วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ 3. แบบสอบถามความคิดเห็น	1. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2. แบบสอบถามความความคิดเห็น ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)	1. ได้กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาที่ผ่านการนำไปใช้จริง 2. ได้ผลคะแนนก่อนและหลังเรียนของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ 3. ได้ข้อมูลความคิดเห็นหลังการใช้รูปแบบ

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) เป็นการประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบ โดยการสนทนากลุ่มกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้ได้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ที่สมบูรณ์

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ที่ผ่านการทดลองใช้จากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีรายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อรับรองคุณภาพรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

วิธีดำเนินการ

1. รวบรวมข้อมูลจากการประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ดังต่อไปนี้

1.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา จากผู้ทรงคุณวุฒิ

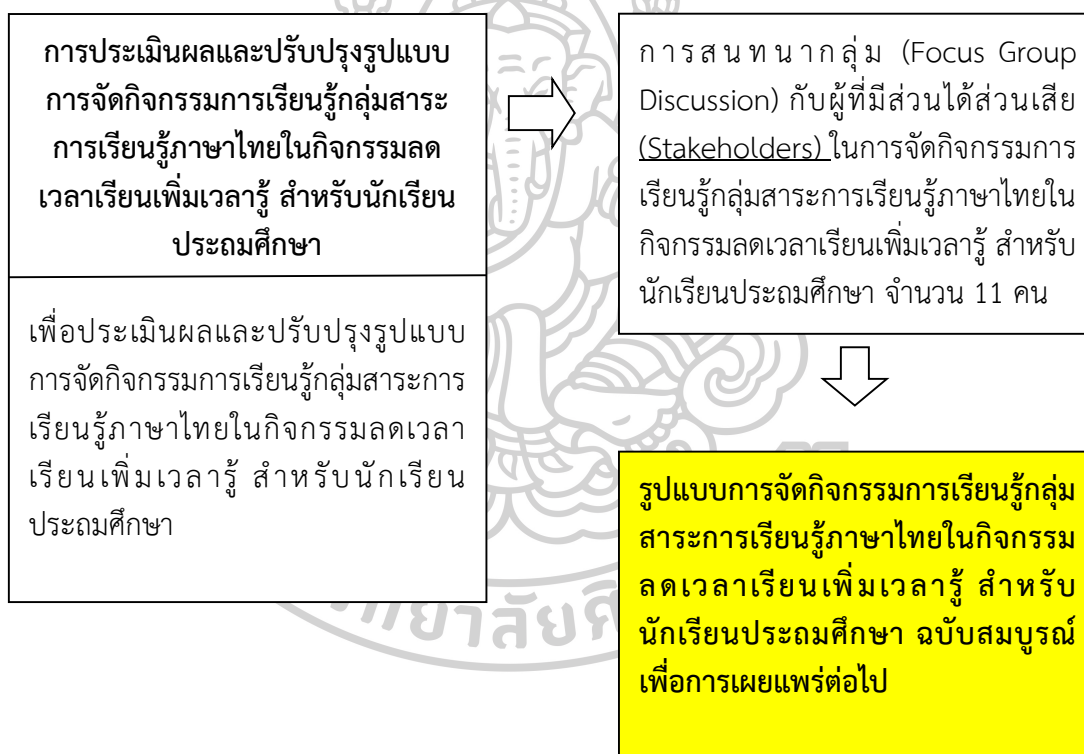
1.2 ผลการประเมินความความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา จากแบบทดสอบก่อนและหลังการใช้รูปแบบ โดยใช้ค่าสถิติ t-test แบบ dependent

1.3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

2. การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา โดยนำผลการศึกษาจากการประเมินคุณภาพการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา มาพิจารณาความเหมาะสมตามองค์ประกอบต่าง ๆ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา จำนวน 11 คน ดังนี้

- 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน
- 2) ครูหัวหน้างานบริหารวิชาการของโรงเรียน จำนวน 1 คน
- 3) ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียน จำนวน 5 คน
- 4) ศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ จำนวน 1 คน
- 5) ศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 1 คน
- 6) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 2 คน

จากขั้นตอนที่ 4 เพื่อการประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยได้นำเสนอขั้นตอนการดำเนินการ ดังแผนภาพที่ 9

แผนภาพที่ 9 การพัฒนา (Development: D₂) เป็นการประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา เป็นการศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) (วรรณวีร์ บุญคุ้ม, 2556) ด้วยการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) ร่วมกับการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) (Creswell, 2011) มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา 2) เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

1.1 ผลการวิเคราะห์เอกสารข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

1.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ตอนที่ 2 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

2.1 ร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

2.1.1 ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

2.2 จัดทำเครื่องมือประกอบรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 1) คู่มือ 2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบความสามารถทางภาษาไทย และ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นหลังจากรู้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

2.2.1 ประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือประกอบรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 1) คู่มือ 2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบความสามารถทางภาษาไทย และ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นหลังจากการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

2.3 ดำเนินการทดลองเครื่องมือประกอบรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา กับกลุ่มตัวอย่าง

2.4 ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

1.1 ผลการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) พบว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กล่าวคือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นกลุ่มสาระที่เน้นในเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระ การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป ทั้งนี้ภาษาไทยเน้นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่านเพื่อนำไป ปรับใช้ในชีวิตประจำวัน การเขียน การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่าง ๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ

ย่อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์ การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณ์ญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษานั้นเน้นในเรื่องของการพัฒนาวิคิด ทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าหาความรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge-Based Society) มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาไทยที่เน้นการเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ โดยใช้กระบวนการในการสืบเสาะหาความรู้และการแก้ปัญหาที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน มีการทำกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริงอย่างหลากหลายเหมาะสมกับระดับชั้น

1.2 ผลการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2561) ได้มีการปรับปรุงให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานในการเรียนรู้ต่อไป มีทักษะที่จะแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง มีทักษะในการคิด มีหลักในการตัดสินใจมีทักษะในการแก้ปัญหาและส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกระบวนการสอนของครู มุ่งเน้นให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และทักษะในการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายมีการบูรณาการการเรียนรู้ สรุปได้ว่า หลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2561) เป็นหลักสูตรที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมทักษะกระบวนการคิด การแก้ปัญหา และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้ร่วมกับชุมชน มีการบูรณาการการเรียนรู้โดยใช้เทคนิควิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งผู้สอนสามารถเลือกใช้ปรับเปลี่ยนเทคนิคการเรียนการสอนได้ตามความเหมาะสมของสาระการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน

1.3 ผลการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) พบว่า

1.3.1 รูปแบบการเรียนการสอน (Instructional Models) มีมากมายหลายรูปแบบ ควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ลักษณะเนื้อหาวิชา ความสนใจของผู้เรียนและจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรม โดยการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนจะคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ หลักการของรูปแบบการเรียน จุดประสงค์ของรูปแบบการเรียน เนื้อหา เป็นส่วนที่ระบุถึงเนื้อหาและกิจกรรม ต่าง ๆ กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินการ และการวัดและการประเมินผล โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิด องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนเป็น 4 องค์ประกอบ (B. Joyce, Weil, M. and Calhoun, E., 2009) (ทิตนา แคมมณี, 2548) ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 วิธีการและ กิจกรรมการเรียนการสอนที่จะช่วยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ และองค์ประกอบที่ 4 การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ นำมาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย

1.3.2 แนวคิดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของประเทศไทย การจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ มีรูปแบบการจัดกิจกรรม 2 ลักษณะ ซึ่งขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชา ได้แก่ กิจกรรมบูรณาการ และกิจกรรมเฉพาะเรื่อง โดยมีหลักการสำคัญของการจัดกิจกรรม 7 ประการ คือ 1) เชื่อมโยงตัวชี้วัด: สอดคล้องและเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 2) เน้นจัด 4H: เน้นการจัดกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย 4H ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และ กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) 3) ผู้เรียนเป็นสุข: เรียนรู้อย่างมีความสุข โดยการใช้วิธีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายอย่างเหมาะสม ตอบสนองความสนใจ ความถนัด ความต้องการ และความแตกต่างของผู้เรียน 4) สนุกการคิดขั้นสูง: เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ ค้นคว้า ถกเถียง สร้างความคิดเชิงเหตุผล อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรม 5) มุ่งทำงานเป็นกลุ่ม: จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ทำงานอย่างเป็นระบบ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี และเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี 6) ลุ่มลึกแหล่งเรียนรู้: ใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ และ 7) สู่การประเมิน P&A: ประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย เน้นการประเมินการปฏิบัติ (P: Performance Assessment) และการประเมิน

คุณลักษณะ (A: Attribute Assessment) โดยสรุปจากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยพัฒนา 4H มาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

1.3.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาทางสติปัญญา (Piaget) พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีอายุ 11-12 ปี (Piaget, 2008) จะอยู่ในขั้นปฏิบัติการคิดค้นด้วยรูปธรรม (Concrete Operational Stage) และขั้นปฏิบัติการคิดค้นด้วยนามธรรม (Formal Operational Stage) เด็กวัยนี้สามารถสร้างกฎเกณฑ์ และตั้งเกณฑ์ในการแบ่งสิ่งแวดล้อมออกเป็นหมวดหมู่ได้ สามารถที่จะเข้าใจเหตุผล รู้จักแก้ปัญหาสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมได้ สามารถที่จะเข้าใจเรื่องความคงตัวของสิ่งต่าง ๆ สามารถที่จะเข้าใจความสัมพันธ์ของส่วนย่อย ส่วนรวม ลักษณะเด่นของเด็กวัยนี้ คือ ความสามารถในการคิดย้อนกลับ ความสามารถในการจำของเด็กในช่วงนี้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถสนทนากับบุคคลอื่นและเข้าใจความคิดของคนอื่นได้ดี โดยต้องอาศัยสิ่งเร้า และการกระตุ้นเพื่อให้ค้นพบกับปัญญาของตนที่แอบแฝงไว้ อีกทั้งยังสามารถคิดอย่างเป็นเหตุผลและคิดในสิ่งที่ซับซ้อนและเป็นนามธรรมมากขึ้น เมื่อเด็กพัฒนาได้อย่างเต็มที่แล้วจะสามารถคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลและแก้ปัญหาได้อย่างดี จนพร้อมที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะ มาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย

1.3.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ (Analyzing Thinking) การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ทำได้โดยการดำเนินการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการสอนตามขั้นตอนอย่างมีระบบจะช่วยให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายซึ่งในขณะเดียวกันกระบวนการทางสมองมีการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน เริ่มจากความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ มีการเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการตอบสนองของการคิดโดยฝึกคิด ฝึกตั้งคำถาม กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ การคิดตีความ การคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์การคิดแบบย้อนทวน การคิดจำแบบแยกแยะ การคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์และการคิดจัดอันดับเป็นการปฏิบัติตามหลักการเป็นขั้นตอน (Thinking, 1996) คือ การกำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์ กำหนดหลักการพิจารณาแยกแยะและสรุปหาคำตอบ และเทคนิคการตั้งคำถามเพื่อการคิดวิเคราะห์ มาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย

1.3.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ผู้วิจัยจึงนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการเรียนแบบร่วมมือ (Johnson, 1987) ซึ่งยึดหลักการเบื้องต้น 5 ประการด้วยกัน คือ การพึ่งพาอาศัยกันในทางบวก การมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล ทักษะมนุษยสัมพันธ์และทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม และกระบวนการกลุ่ม มาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย

1.4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยใน กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติดีต้นแบบ (Best Practice) สรุปได้ดังนี้

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ศึกษานิเทศก์ผู้ดูแล กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 3 คน และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของ โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติดีต้นแบบ (Best Practice) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 5 คน เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2561 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ข้อมูลความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลา เรียน เพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา สรุปได้ดังนี้

1.4.1 การเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ในกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยใน กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ สรุป ได้ดังต่อไปนี้ มีการปรับวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ยังคงยึดเนื้อหาในมาตรฐานและตัวชี้วัด ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมจากตัวอย่างในหนังสือเรียน เลือกใช้สื่อและ อุปกรณ์ที่มีอยู่ การจัดกิจกรรมแตกต่างกันตามเนื้อหาสาระการเรียนรู้ เน้นการลงมือปฏิบัติจริงของ ผู้เรียนบูรณาการทักษะการคิดวิเคราะห์และผสมผสานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดประโยชน์ สูงสุด การทำแบบฝึกหัดเพื่อเป็นการทบทวนบทเรียน มีการทดสอบผู้เรียนโดยนำมาจากเอกสาร ประกอบของหนังสือเรียนวัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรแกนกลางที่กำหนดให้เป็น มาตรฐาน ประเมินโดยใช้ข้อสอบที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับช่วงวัย เน้นการทดสอบ มาตรฐานและการท่องจำ เน้นการทำงานด้วยกระบวนการทำงานแบบกลุ่มมีการร่วมมือร่วมใจกัน

1.4.2 การจัดการศึกษาในปัจจุบันมีความต้องการในเรื่องการฝึกฝนให้นักเรียนมี ทักษะการคิดเป็น ในกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของ นักเรียนระดับประถมศึกษา ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ดังนี้ ปัญหาด้านทักษะการคิด เป็น ปัญหาที่สำคัญระดับประเทศเพราะนักเรียนทุกโรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องนี้และเป็นปัญหาที่ แก้ไขได้ยาก โดยเฉพาะความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดขั้นสูง การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งความสามารถในการแก้ปัญหา การทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เป็น ระบบ มีการวางแผนในการทำงานและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ฉะนั้นในฐานะครูผู้สอนควรตระหนักใน การบ่มเพาะผู้เรียนให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน รู้จักการประยุกต์ใช้ทักษะการคิด วิเคราะห์ให้แบบง่าย ๆ เช่น การจำแนก การแยกแยะในสิ่งต่างและสิ่งเหมือน โดยจะเป็นขั้นเริ่มต้น ของการนำไปสู่การคิดขั้นสูงต่อไป ทั้งนี้จำต้องให้นักเรียนมีการใช้กระบวนการกลุ่มเป็นเทคนิคสำคัญ ในการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีและเป็นการเสริมแรงทางบวกได้อีกหนึ่งทาง

1.4.3 แนวทางการจัดกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ดังนี้ วิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและตอบสนองกับการเรียนการสอนใน Thailand Education 4.0 หรือตอบสนองให้เข้ากับทักษะในศตวรรษที่ 21 นั้นผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนเทคนิควิธีการสอนปรับเปลี่ยนมุมมองและความคิดใหม่ โดยอาจศึกษาจากตัวอย่างการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ประสบผลสำเร็จจากโรงเรียนต่าง ๆ มีการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ฝึกการใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและมีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มากขึ้น มีการสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อฝึกกระบวนการคิด การแก้ปัญหา ใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายปรับเปลี่ยนหมุนเวียนกันตามความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา มีการจัดเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ สื่ออุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริง การจัดการกิจกรรมที่จะส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ได้นั้นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพราะทักษะกระบวนการคิดจะเกิดขึ้นได้ด้วยการฝึกคิดและปฏิบัติอย่างซ้ำ ๆ ดังนั้นผู้สอนต้องร่วมมือกันเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างจริงจังเพราะเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับการเตรียมผู้เรียนสู่การใช้ชีวิตจริง

1.4.4 การวัดและประเมินผลทางการจัดกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ดังนี้แนวทางในการวัดและประเมินผลควรมีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ประเมินจากสภาพจริงโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่นำมาใช้ประกอบในการประเมิน เช่น พฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกให้ปรากฏหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชิ้นงานที่ได้แนวทาง วิธีการที่สื่อถึงสุขในการเรียนรู้ โดยมีการประเมินก่อนเรียน และการประเมินหลังเรียน ด้วยภาระงานหรือชิ้นงานที่กำหนดขึ้น ซึ่งผลงานที่ได้อาจมีความแตกต่างกันตามความสามารถและความต้องการของผู้เรียน

1.4.5 ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ สรุปได้ดังนี้ ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องต้องทบทวนแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิธีการสอน ให้มีความเหมาะสมกับบุคคลที่มี การเปลี่ยนแปลง คงต้องมีการนำสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาปรับใช้ในการเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้น การสอนควรมีการบูรณาการสาระการเรียนรู้ต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อลดภาระงานของผู้เรียนมีการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้นอกห้องเรียน จะเป็นการกระตุ้นและท้าทายให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้น

จากการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 3 คน และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติดีต้นแบบ (Best Practice) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 5 คน เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2561 ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โรงเรียนมหาภาพระจาดทองอุปลัมภ์ และโรงเรียนวัดแค โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal Interview) ซึ่งใช้เครื่องมือการสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นและดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยสรุปความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ พบว่า นักเรียนขาดขาดทักษะกระบวนการคิด ครูผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนเทคนิควิธีการสอน การจัดกิจกรรม สื่อ การประเมินผล เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการทำงานแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย การเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งอาจมีการนำนักเรียนออกไปเรียนรู้ในห้องเรียน นำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หรือใช้เป็นเครื่องมือในแสวงหาความรู้ การรวบรวมข้อมูล การนำเสนอ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเนื้อหากิจกรรมนั้น ๆ มีการวัดประเมินผลที่หลากหลายวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมิน ดังตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ดังนี้

“กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ในเรื่องของวิชาการควบคู่ไปกับการเรียนรู้ที่มีความสุข โดยเฉพาะวิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่ยาก นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ค่อยเข้าใจ ครูผู้สอนจะต้องให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ครูต้องสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียน สุดท้ายนักเรียนก็จะเกิดความเข้าใจและเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนานและมีความสุข”

(ศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้)

“วิชาภาษาไทยนับว่าเป็นวิชาพื้นฐานที่มีความลึกซึ้งละเอียดอ่อนเป็นอย่างมาก โดยการนำกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เข้ามามีบทบาทเชิงบูรณาการผสมผสานร่วมกับการจัดกิจกรรมของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยแล้วนั้นไม่ใช่เรื่องที่ยาก แต่คนเป็นครูผู้สอนก็สามารถเปลี่ยนเรื่องที่ยากเป็นเรื่องที่ง่ายได้ โดยการใช้กระบวนการเรียนปนเล่น ฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือหรือกระบวนการกลุ่ม ให้ช่วยกันเรียนแบบพี่สอนน้อง ไม่แข่งขันกันเอง ทั้งนี้การเรียนจะตกผลึกในเรื่องของทักษะการคิดวิเคราะห์เพราะวิชาภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เน้นเน้นการพัฒนาส่วนสมอง (Head) เป็นหลัก ทำให้นักเรียนสามารถสะท้อนคิดหรือสรุปความรู้ได้เป็นอย่างดีเนื่องจากนักเรียนมีความเข้าใจในรายวิชามากขึ้น”

(ศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย)

“ความสุขที่เกิดจากการสอนกิจกรรมภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ นั้นถือเป็นสิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญและตระหนักเป็นอย่างมาก เพราะเราเชื่อว่าเป็นการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอีกทางหนึ่ง และให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขผ่านทักษะกระบวนการคิด

วิเคราะห์ เน้นการพัฒนาสมอง (Head) มีการนำหรือเข้าสู่บทเรียนด้วยการสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ โดยก่อนเริ่มกิจกรรมควรมีการตรวจสอบประสบการณ์เดิมหรือองค์ความรู้เดิมของผู้เรียนด้วยแบบทดสอบง่าย ๆ ซึ่งไม่ยากมากและสุดท้ายก็ประเมินผลด้วยวิธีเดิม ทั้งนี้เราก็จะสามารถรู้พัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามก็อย่าไปเครียดมากเพราะถ้าผู้สอนเครียดต่อการสอนก็จะทำให้ผู้เรียนเครียดตามไปด้วย ผลสุดท้ายผู้เรียนก็จะไม่มีความสุขในการเรียนรู้”

(ครูผู้สอนภาษาไทย Best Practice โรงเรียนมหาภาพระจาดทองอุปถัมภ์)

“การเรียนรู้นอกห้องเรียนเป็นการเรียนที่สนุก ตื่นเต้น ไม่น่าเบื่อ การได้ทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ เป็นการฝึกความสามารถ อยากรู้ให้ครูกำหนดโจทย์ที่ทำทาย แล้วให้นักเรียนช่วยกันหาคำตอบ โดยเปิดโอกาสให้เลือกทำชิ้นงานได้ตามความถนัด ความสนใจ ขอให้ครูผู้สอนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในเชิงสร้างสรรค์เพื่อเป็นการกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียน เน้นคำถามคิดวิเคราะห์เชิงสร้างสรรค์ กระบวนการกลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และท้ายที่สุดนักเรียนจะตกผลึกแห่งการเรียนรู้ด้วยการสะท้อนคิดความรู้ที่ได้จากคาบเรียนนั้น ๆ”

(ครูผู้สอนภาษาไทย Best Practice โรงเรียนวัดแค)

1.5 ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูกลุ่มงานบริหารวิชาการ และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง สรุปลงได้ดังนี้

ผู้วิจัยได้สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูกลุ่มงานบริหารวิชาการ จำนวน 11 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 จำนวน 30 คน เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2561 ณ ห้องประชุมกลุ่มงานบริหารวิชาการ และห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพข้อมูลความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา สรุปลงได้ดังนี้

1.5.1 ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบบรรยายและมีโจทย์ให้ฝึกทำ ให้ปฏิบัติบ้างบางครั้ง มีการใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีการทบทวนความรู้ให้ก่อนสอบ ส่วนใหญ่จะให้ทำแบบฝึกหัดเป็นตัวอย่าง จัดสรุปความรู้ให้ท่องจำ และสอนวิธีการแก้โจทย์ปัญหาในลักษณะต่าง ๆ โดยอยากให้ครูสมัยใหม่ซึ่งอยู่ในยุคศตวรรษที่ 21 มีกิจกรรมเกม เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้กระบวนการ Active Learning ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจากนั้นประสิทธิผลของนักเรียนก็จะตามมา ดังตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มดังนี้

“ชอบการเรียนแบบลงมือปฏิบัติจริง มีเกมแบบสร้างสรรค์ ถ่ายทอดประสบการณ์ตรง อยากรู้ทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน ๆ อยากรู้ให้ครูสอนเกี่ยวกับหลักภาษาโดยเฉพาะคำชนิดต่าง ๆ

เช่น คำนาม คำกริยา คำสรรพนาม คำวิเศษณ์ เป็นต้น เพราะเรียนมาตั้งแต่ ป. 1 ตอนนี้อยู่ ป.6 แล้วก็ยังไม่ค่อยเข้าใจเท่าที่ควร และต้องการให้ครูมีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย เรียนแล้วเข้าใจง่ายขึ้น น่าเบื่อ มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3)

“ครูผู้สอนต้องคิดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ แปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร ถ้าซ้ำนักเรียนก็จะเกิดความเบื่อหน่าย สามารถประยุกต์กิจกรรมนอกห้องเรียนเพื่อให้เกิดบรรยากาศที่น่าตื่นเต้นและเร้าการเรียนรู้นักเรียน มีการเปิดสื่อการเรียนรู้อาจ Youtube ก็จะมีมาก ๆ”

(ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์)

“มุ่งเน้นในเรื่องของการพัฒนาสมอง (Head) เพราะจะทำให้ให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ และนำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ได้เป็นอย่างดี”

(ครูกลุ่มงานบริหารวิชาการ โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์)

1.5.2 ด้านสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า นักเรียนต้องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการทำงานร่วมกับผู้อื่น แต่ขาดความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบหรือการคิดขั้นสูง และควรส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดดังกล่าว เพราะมีความจำเป็นต่อการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ต้องการให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ดังกล่าวเพราะนักเรียนแต่ละคนมีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ต่างกัน มีความชอบต่างกัน นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า การเรียนรู้นอกห้องเรียน น่าจะเป็นการเรียนรู้ที่สนุก ทำทหายความสามารถ เป็นการเรียนที่ไม่น่าเบื่อ ฝึกการลงมือปฏิบัติ ส่วนการแสวงหาความรู้ที่นั่นทำได้หลายวิธี เช่น สอบถามคุณครู เพื่อนผู้ปกครอง ศึกษาจากอินเทอร์เน็ต หนังสือเรียน ในส่วนของการทำงานกลุ่มนักเรียนมีความเห็นได้ว่าได้มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามความสามารถและความถนัด พยายามให้ทุกคนในกลุ่มได้ทำงาน แต่ก็มีปัญหาบ้างในกรณีที่เพื่อนไม่ช่วย ในส่วนของการประเมินผลนักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกันว่าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมิน ได้แก่ ครูผู้สอน นักเรียน เพื่อน ผู้ปกครอง ดังตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ดังนี้

“อยากเรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น ห้องสมุด สวนวรรณคดีไทย สวนวิทยาศาสตร์ ลานธรรม หอประชุม สนามกีฬา ครูต้องคิดกิจกรรมภาษาไทยโดยสอนพวกเรานอกห้องเรียนให้ได้ เพราะการสอนในห้องเรียนบางครั้งมันน่าเบื่อมาก ๆ”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3)

“อยากให้ครูผู้สอนนำเรื่องราวในชีวิตประจำวัน เรื่องใกล้ตัวมาบูรณาการกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยให้ได้มีคุณภาพและสร้างสรรค์โดยใช้สื่อต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวก็ได้ มีการตั้งคำถามแบบคิดวิเคราะห์ ให้นักเรียนได้คิดมาก ๆ เพราะกระบวนการคิดเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ”

(ครูกลุ่มงานบริหารวิชาการ โรงเรียนอนุบาลพระสมุทระเจติย์)

“ครูผู้สอนภาษาไทยต้องอดทน เพราะถ้านักเรียนไม่เข้าใจ ครูต้องพยายามอย่างมากที่จะสอนให้นักเรียนคนนั้นได้เข้าใจในสาระวิชาที่สอน และสามารถใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนเข้ามามีบทบาทสำคัญได้ถือเป็นการฝึกจิตอาสาแก่ผู้เรียนอีกทางหนึ่ง”

(ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนอนุบาลพระสมุทระเจติย์)

1.5.3 ข้อเสนอแนะต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ส่วนใหญ่ต้องการครูที่มีคุณลักษณะ ดังนี้ ใจดี ไม่ดุ มีเหตุผล เปิดโอกาสให้นักเรียนถามข้อสงสัย อธิบายโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย สอนสนุก ให้นักเรียนไปเรียนรู้ในห้องเรียนและมีการใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบการเรียนการสอนที่ทันสมัยเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนโดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เป็นส่วนประกอบการเรียนการสอนดังตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ดังนี้

“ต้องการให้ครูเข้าใจและให้โอกาสนักเรียนได้เลือกเรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจ อยากให้ครูเปิด Youtube ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการสอน”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3)

“ไม่อยากให้ครูมีการบ้าน แต่เปลี่ยนจากการบ้านเป็นการให้นักเรียนได้ช่วยเหลือกันในคาบเรียน คือ เรียนรู้ในช่วงชั่วโมงให้เข้าใจให้ได้มากที่สุด ส่วนการบ้านไม่ขอเป็นแบบทดสอบ แต่ขอเป็นชิ้นงานเชิงสร้างสรรค์อะไรก็ได้ที่เข้ากับภาษาไทย”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3)

“ครูสามารถนำตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเข้ามาร่วมประเมินความสามารถของนักเรียนได้ ”

(ครูกลุ่มงานบริหารวิชาการ โรงเรียนอนุบาลพระสมุทระเจติย์)

“อยากให้ครูที่สอนภาษาไทยทุกคนพยายามคิดกิจกรรมที่มีความแปลกใหม่น่าสนใจ เพื่อกระตุ้นนักเรียนให้เกิดความรักและความชอบในภาษาไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ

ไทย เพราะในสมัยนี้นักเรียนชอบใช้คำที่ผิดความหมาย หรือแม้แต่การเขียนหนังสือผิด ๆ อยู่เป็นประจำ”

(ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์)

จากการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2561) การสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา และผลการศึกษาความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ผู้ดูแลกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติดีต้นแบบ (Best Practice) ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูกลุ่มงานบริหารวิชาการ และนักเรียนในโรงเรียน โดยในภาพรวมสรุปได้ว่า สภาพความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา พบว่า ผู้สอนต้องมีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และตอบสนองกับการเรียนการสอนใน Thailand Education 4.0 หรือตอบสนองให้เข้ากับทักษะในศตวรรษที่ 21 นั้นผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนเทคนิควิธีการสอน ปรับเปลี่ยนมุมมองและความคิดใหม่ โดยอาจศึกษาจากตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ประสบผลสำเร็จจากโรงเรียนต่าง ๆ มีการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ฝึกการใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและมีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มากขึ้น มีการสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อฝึกกระบวนการคิด การแก้ปัญหา ใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายปรับเปลี่ยนหมุนเวียนกันตามความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา มีการจัดเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริง การจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ได้นั้นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพราะทักษะกระบวนการคิดจะเกิดขึ้นได้ด้วยการฝึกคิด และปฏิบัติอย่างซ้ำ ๆ ดังนั้นผู้สอนต้องร่วมมือกันเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างจริงจังเพราะเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับการเตรียมผู้เรียนสู่การใช้ชีวิตจริง ทั้งนี้ผู้เรียนกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีสภาพปัญหา กล่าวคือ ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการทำงานร่วมกับผู้อื่น แต่ขาดความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบหรือการคิดขั้นสูง และควรส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดดังกล่าว เพราะมีความจำเป็นต่อการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ต้องการให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ดังกล่าวเพราะผู้เรียนแต่ละคนมีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ต่างกัน มีความชอบต่างกัน ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า การเรียนรู้นอกห้องเรียน น่าจะเป็นการเรียนรู้ที่สนุก ทำลายความสามารถ เป็นการเรียนที่ไม่น่าเบื่อ ฝึก

การลงมือปฏิบัติ ส่วนการแสวงหาความรู้ค้นหาได้หลายวิธี เช่น สอบถามคุณครู เพื่อนผู้ปกครอง ศึกษาจากอินเทอร์เน็ต หนังสือเรียน ในส่วนของการทำงานกลุ่มผู้เรียนมีความเห็นว่าได้มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามความสามารถและความถนัด พยายามให้ทุกคนในกลุ่มได้ทำงาน แต่ก็มีปัญหาบ้างในกรณีที่เพื่อนไม่ช่วย ในส่วนของการประเมินผลผู้เรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกันว่าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมิน ได้แก่ ครูผู้สอน นักเรียน เพื่อน ผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

2.1 ร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา หลังจากศึกษาเอกสารและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยดำเนินการยกร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ตรวจสอบความเหมาะสม และรับรองรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

ผลการยกร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

หลักการของรูปแบบ

การจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์และมีความสุขจากการเรียนรู้ โดยมีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอน ITDR ซึ่งผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติจริง และอาศัยการมีส่วนร่วมของเพื่อนในกลุ่ม โดยใช้การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาสมองแก่ผู้เรียนเป็นหลัก (Head) โดยให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ร่วมกับการพัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health)

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของผู้เรียน จำแนกเป็น 4 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 10 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	บทบาทผู้เรียน	บทบาทผู้สอน
ขั้นที่ 1 Inspiring สร้างแรงบันดาลใจ	Self – Regulation ผู้เรียนสามารถควบคุมตนเอง และกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ของตนเอง	Motivation & Coach ผู้สอน กระตุ้นให้ผู้เรียน วิเคราะห์ความสนใจ รวมทั้ง ผู้เรียน สามารถกำหนด เป้าหมายการเรียนรู้
ขั้นที่ 2 Thinking คำถามคิดวิเคราะห์	Self – Learning ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่าง หลากหลายมิติ โดยใช้ ประสบการณ์เดิม และ ประสบการณ์ใหม่	Motivation & Coach ผู้สอน ตั้งคำถามที่เน้น กระบวนการคิดวิเคราะห์
ขั้นที่ 3 Doing ลงมือปฏิบัติแบบร่วมมือ	Self – Learning ผู้เรียนร่วมกันลงมือปฏิบัติ กิจกรรม	Facilitator ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ส่งเสริม และ สนับสนุนผู้เรียนโดยใช้วิธีการ ที่เหมาะสม
ขั้นที่ 4 Reflecting สะท้อนสิ่งที่เรียนรู้	Self – Assessment ผู้เรียนประเมินตนเอง และ สะท้อนสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้	Feedback ผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับ กระตุ้นให้ผู้เรียนสรุปสิ่งที่ได้ เรียนรู้ และสะท้อนการเรียนรู้

2.1.1 ประเมินความเหมาะสม และรับรองรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

การประเมินความเหมาะสม และรับรองรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา เพื่อตรวจสอบยืนยันคุณภาพของรูปแบบ แบ่งเป็น 2 หัวข้อ คือ 1) การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ 2) ข้อเสนอแนะต่อรูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 2 คน ด้านการพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 2 คน และด้านวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา จำนวน 1 คน ดังนี้

1) ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบ

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ผลการประเมิน
1	หลักการ	4.40	0.89	มาก
2	วัตถุประสงค์	4.60	0.55	มากที่สุด
3	กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.40	0.89	มาก
4	การวัดและประเมินผล	4.40	0.89	มาก
5	ปัจจัยสนับสนุน	4.40	0.89	มาก
6	เงื่อนไขในการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จ	4.40	0.89	มาก
รวม		4.43	0.84	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า วัตถุประสงค์ มีระดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.55) ส่วนหลักการ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ปัจจัยสนับสนุน และเงื่อนไขในการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบผล สำเร็จ มีระดับที่เท่ากัน ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.89)

2) ข้อเสนอแนะต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้เสนอแนะต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่ม สาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ดังนี้

2.1) รูปแบบที่ดีมากแต่การการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลต้อง ชัดเจน ผู้สอนทุกคนสามารถปฏิบัติได้โดยไม่ต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัวหรือความสามารถพิเศษที่ จะทำให้ผู้สอนเข้าถึงการใช้กิจกรรมที่วางไว้

2.2) ปัจจัยสนับสนุนควรเพิ่มในประเด็นการบริหารจัดการเวลาของผู้สอน และสื่อ อุปกรณ์ ที่มีความน่าสนใจ

3) ผลการพัฒนาปรับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยใน กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

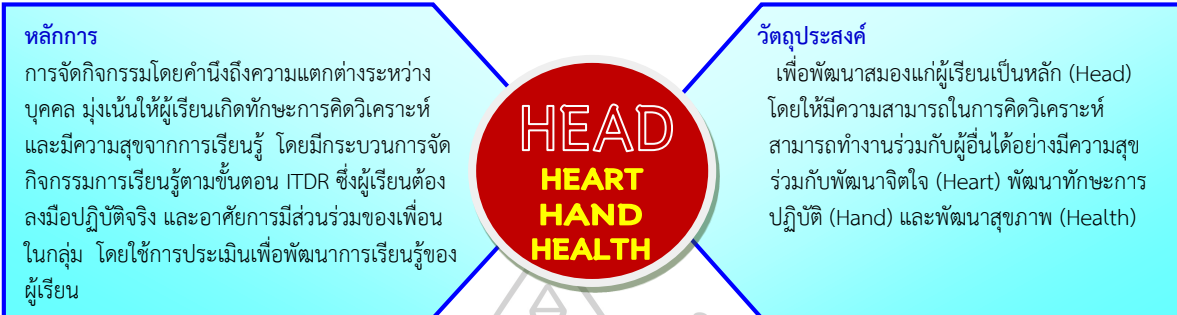
โดยที่มาของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา “ITDR model” ได้มาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 1) ผลการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 2) ผลการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลพระสมุทระเจติย์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2561) 3) ผลการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา คือ รูปแบบการเรียนการสอน แนวคิดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของประเทศไทย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางสติปัญญา แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือ 4) ผลการศึกษาความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติดีต้นแบบ (Best Practice) 5) ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูกลุ่มงานบริหารวิชาการ และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 12 ขั้นตอนกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

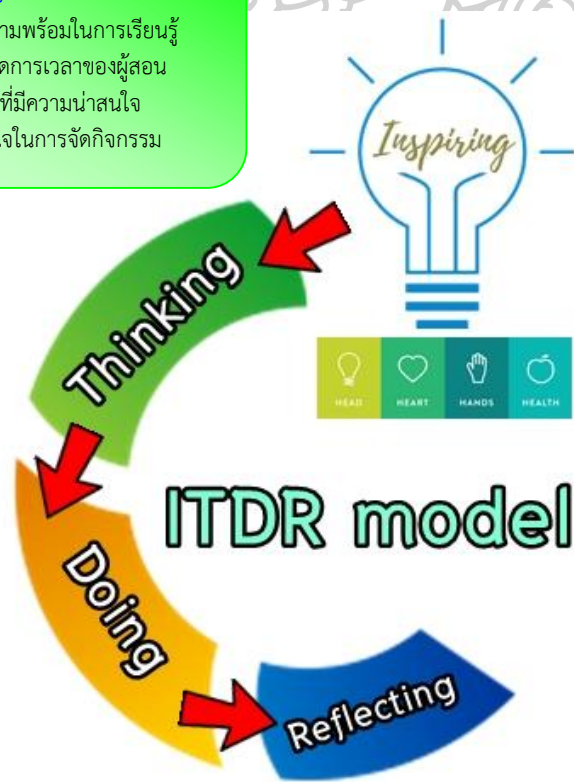
ที่	ขั้นตอนกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ที่มา
1	ขั้นที่ 1 Inspiring สร้างแรงบันดาลใจ	ผลการศึกษาความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติต้นแบบ (Best Practice)
2	ขั้นที่ 2 Thinking คำถามคิดวิเคราะห์	แนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget, 2008) แนวคิดเทคนิคการตั้งคำถามเพื่อการคิดวิเคราะห์ (Thinking, 1996) และผลการศึกษาความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติต้นแบบ (Best Practice)
3	ขั้นที่ 3 Doing ลงมือปฏิบัติแบบร่วมมือ	แนวคิดการเรียนรู้แบบ (Johnson, 1987) ผ่านแนวคิดการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) และผลการศึกษาความคิดเห็นของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูกลุ่มงานบริหารวิชาการ และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3
4	ขั้นที่ 4 Reflecting สะท้อนสิ่งที่เรียนรู้	ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูกลุ่มงานบริหารวิชาการ และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ขั้นที่ 1 Inspiring สร้างแรงบันดาลใจ	ขั้นที่ 2 Thinking คำถกาคิดวิเคราะห์	ขั้นที่ 3 Doing ลงมือปฏิบัติแบบร่วมมือ	ขั้นที่ 4 Reflecting สะท้อนสิ่งที่เรียนรู้
การประเมินเพื่อการเรียนรู้	กระตุ้นการเรียนรู้	ตรวจสอบความเข้าใจ		ให้ข้อมูลย้อนกลับ
บทบาทผู้เรียน	Self - Regulation	Self - Learning		Self - Assessment
บทบาทผู้สอน	Motivation & Coach		Facilitator	Feedback

- ปัจจัยสนับสนุน**
- 1) ผู้เรียนที่มีความพร้อมในการเรียนรู้
 - 2) การบริหารจัดการเวลาของผู้สอน
 - 3) สื่อ อุปกรณ์ ที่มีความน่าสนใจ
 - 4) ผู้บริหารเข้าใจในการจัดกิจกรรม

การวัดและประเมินผล
ใช้การประเมินที่หลากหลายในคาบกิจกรรมเมื่อเรียนในแต่ละหัวข้อเสร็จสิ้น และมีการประเมินเพื่อพัฒนาสมองเป็นหลัก (Head) โดยใช้แบบทดสอบความสามารถทางภาษาไทยเมื่อสิ้นสุดหน่วยการเรียนรู้

- เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จ**
- 1) ผู้สอนต้องมีความเข้าใจ ตระหนัก และเห็นความสำคัญของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย
 - 2) ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมจริง โดยเน้นในเรื่องของทักษะการคิดวิเคราะห์และการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มเป็นหลัก
 - 3) มีการยืดหยุ่นเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมนอกห้องเรียน

แผนภาพที่ 10 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ “ITDR model”

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา คือ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล 5) ปัจจัยสนับสนุน และ 6) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จ มีรายละเอียดดังนี้

1. หลักการ

การจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์และมีความสุขจากการเรียนรู้ โดยมีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอน ITDR ซึ่งผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติจริง และอาศัยการมีส่วนร่วมของเพื่อนในกลุ่ม โดยใช้การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาสมองแก่ผู้เรียนเป็นหลัก (Head) โดยให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ร่วมกับการพัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health)

3. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของผู้เรียน จำแนกเป็น 4 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 Inspiring สร้างแรงบันดาลใจ ผู้เรียนสามารถควบคุมตนเอง และกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง

ขั้นที่ 2 Thinking คำถามคิดวิเคราะห์ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายมิติโดยใช้ประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่

ขั้นที่ 3 Doing ลงมือปฏิบัติแบบร่วมมือ ผู้เรียนร่วมกันลงมือปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นที่ 4 Reflecting สะท้อนสิ่งที่เรียนรู้ ผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับ กระตุ้นให้ผู้เรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ และสะท้อนการเรียนรู้

คำอธิบายบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนตามกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ “ITDR model”

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	บทบาทผู้เรียน	บทบาทผู้สอน
ขั้นที่ 1 Inspiring สร้างแรงบันดาลใจ	Self – Regulation ผู้เรียนสามารถควบคุมตนเอง และ กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง	Motivation & Coach ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความสนใจ รวมทั้งผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้
ขั้นที่ 2 Thinking คำถามคิดวิเคราะห์	Self – Learning ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายมิติโดยใช้ประสบการณ์เดิม และ ประสบการณ์ใหม่	Motivation & Coach ผู้สอนตั้งคำถามที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์
ขั้นที่ 3 Doing ลงมือปฏิบัติแบบร่วมมือ	Self – Learning ผู้เรียนร่วมกันลงมือปฏิบัติกิจกรรม	Facilitator ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ส่งเสริม และ สนับสนุนผู้เรียนโดยใช้วิธีการที่เหมาะสม
ขั้นที่ 4 Reflecting สะท้อนสิ่งที่เรียนรู้	Self – Assessment ผู้เรียนประเมินตนเอง และ สะท้อนสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้	Feedback ผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับ กระตุ้นให้ผู้เรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ และสะท้อนการเรียนรู้

4. การวัดและประเมินผล

ใช้การประเมินที่หลากหลายในคาบกิจกรรมเมื่อเรียนในแต่ละหัวข้อเสร็จสิ้น และมีการประเมินเพื่อพัฒนาสมองเป็นหลัก (Head) โดยใช้แบบทดสอบความสามารถทางภาษาไทยเมื่อสิ้นสุดหน่วยการเรียนรู้

5. ปัจจัยสนับสนุน

- 1) ผู้เรียนที่มีความพร้อมในการเรียนรู้
- 2) การบริหารจัดการเวลาของผู้สอน
- 3) สื่อ อุปกรณ์ ที่มีความน่าสนใจ
- 4) ผู้บริหารเข้าใจในการจัดกิจกรรม

6. เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จ

- 1) ผู้สอนต้องมีความเข้าใจ ตระหนักและเห็นความสำคัญของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย
- 2) ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมจริงโดยเน้นในเรื่องของทักษะการคิดวิเคราะห์และการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มเป็นหลัก
- 3) มีการยืดหยุ่นเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมนอกห้องเรียน

2.2 จัดทำเครื่องมือประกอบรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย

- 1) คู่มือ
- 2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 3) แบบทดสอบความสามารถทางภาษาไทย และ
- 4) แบบสอบถามความคิดเห็นหลังจากการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

2.2.1 ประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือประกอบรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย

- 1) คู่มือ
- 2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 3) แบบทดสอบความสามารถทางภาษาไทย และ
- 4) แบบสอบถามความคิดเห็นหลังจากการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

1) ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา เพื่อตรวจสอบยืนยันคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 2 คน ด้านการพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 2 คน และด้านวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา จำนวน 1 คน

ตารางที่ 13 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อคู่มือการใช้รูปแบบ

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ผลการประเมิน
1	สาระสำคัญ	4.80	0.45	มากที่สุด
2	แนวทางในการนำไปใช้	4.80	0.45	มากที่สุด
3	แนวคิดพื้นฐาน	4.80	0.45	มากที่สุด
4	หน่วยการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
5	การวัดและประเมินผล	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม		4.84	0.36	มากที่สุด

จากตารางที่ 13 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อคู่มือการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หน่วยการเรียนรู้ มีระดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0) ส่วนสาระสำคัญ แนวทางในการนำไปใช้ แนวคิดพื้นฐาน และการวัดและประเมินผล มีระดับที่เท่ากัน ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.45)

2) ผลการประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เพื่อตรวจสอบยืนยันคุณภาพของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน คือ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 2 คน และด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษาจำนวน 1 คน

ตารางที่ 14 ผลการประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ที่	รายการประเมิน	ค่า IOC	ผลการประเมิน
1	สาระสำคัญสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา	1.00	ใช้ได้
2	จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหา	1.00	ใช้ได้
3	จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผล	1.00	ใช้ได้
4	เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1.00	ใช้ได้
5	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1.00	ใช้ได้
6	กิจกรรมการเรียนรู้กับเนื้อหา	1.00	ใช้ได้
7	กิจกรรมการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผล	1.00	ใช้ได้
8	สื่อ/แหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1.00	ใช้ได้
9	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1.00	ใช้ได้
10	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1.00	ใช้ได้

จากตารางที่ 14 พบว่า ผลการประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าความสอดคล้องแต่ละข้อค่าถ้ามมากกว่า 0.5 ขึ้นไป โดยสามารถใช้ได้ทั้งหมด

3) ผลการประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบความสามารถทางภาษาไทย เรื่อง คำ 7 ชนิด เพื่อตรวจสอบยืนยันคุณภาพของแบบทดสอบ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 2 คน และด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษาจำนวน 1 คน

ตารางที่ 15 ผลการประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบภาษาไทย

ข้อสอบข้อที่	ค่า IOC	ความหมาย
1	1.00	ใช้ได้
2	1.00	ใช้ได้
3	1.00	ใช้ได้
4	0.67	ใช้ได้
5	1.00	ใช้ได้
6	1.00	ใช้ได้
7	1.00	ใช้ได้
8	0.67	ใช้ได้
9	1.00	ใช้ได้
10	1.00	ใช้ได้
11	0.67	ใช้ได้
12	0.67	ใช้ได้
13	1.00	ใช้ได้
14	1.00	ใช้ได้
15	0.67	ใช้ได้
16	1.00	ใช้ได้
17	0.67	ใช้ได้
18	1.00	ใช้ได้
19	0.67	ใช้ได้
20	0.67	ใช้ได้

จากตารางที่ 15 พบว่า ผลการประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบความสามารถทาง ภาษาไทย เรื่อง คำ 7 ชนิด จำนวน 20 ข้อ มีค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหาแต่ละข้อค่าถ้ามมากกว่า 0.5 ขึ้นไป โดยสามารถใช้ได้ทั้งหมด และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.76

4) ผลการประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความคิดเห็นหลังจากการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา เพื่อตรวจสอบยืนยันคุณภาพของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 2 คน และด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษาจำนวน 1 คน

ตารางที่ 16 ผลการประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความคิดเห็น

ที่	รายการประเมิน	ค่า IOC	ผลการประเมิน
1	สื่อน่าสนใจ	1.00	ใช้ได้
2	สื่อทำให้นักเรียนสนุกสนาน	1.00	ใช้ได้
3	กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์	1.00	ใช้ได้
4	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	0.67	ใช้ได้
5	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน	1.00	ใช้ได้
6	นักเรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	1.00	ใช้ได้
7	นักเรียนสนุกสนานในการทำกิจกรรมกลุ่ม	1.00	ใช้ได้
8	นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในการทำกิจกรรมกลุ่มมากขึ้น	1.00	ใช้ได้
9	รูปแบบการประเมินผลมีความน่าสนใจ	1.00	ใช้ได้
10	วิธีการประเมินผลเหมาะสมกับสิ่งที่เรียน	1.00	ใช้ได้

จากตารางที่ 16 พบว่า ผลการประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความคิดเห็นหลังการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าความสอดคล้องแต่ละข้อคำถามมากกว่า 0.5 ขึ้นไป โดยสามารถใช้ได้ทั้งหมด และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.79

2.3 ดำเนินการทดลองเครื่องมือประกอบรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา กับกลุ่มตัวอย่าง

2.3.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาไทย เรื่อง คำ 7 ชนิด ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 จำนวน 38 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ ที่เรียนกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t-test dependent

ตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ระยษะทดลอง	N	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	t-test	P
ก่อนเรียน	38	20	9.16	2.19	-31.37*	.00
หลังเรียน	38	20	16.42	2.21		

*P<.05

จากตารางที่ 17 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความสามารถทางภาษาไทยหลังเรียน ($\bar{X} = 16.42$, S.D. = 2.21) ด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 9.16$, S.D. = 2.19) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3.2 ผลความคิดเห็นของผู้เรียนหลังจากการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 จำนวน 38 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ ที่เรียนกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ตารางที่ 18 ความคิดเห็นของผู้เรียนหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ผลการประเมิน	ลำดับ
1	สื่อน่าสนใจ	4.63	0.59	มากที่สุด	4
2	สื่อทำให้นักเรียนสนุกสนาน	4.42	0.55	มาก	6
3	กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์	4.53	0.56	มากที่สุด	5
4	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.11	0.83	มาก	10
5	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน	4.84	0.37	มากที่สุด	2
6	นักเรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.39	0.64	มาก	7
7	นักเรียนสนุกสนานในการทำกิจกรรมกลุ่ม	4.95	0.23	มากที่สุด	1
8	นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในการทำกิจกรรมกลุ่มมากขึ้น	4.74	0.45	มากที่สุด	3
9	รูปแบบการประเมินผลมีความน่าสนใจ	4.18	0.69	มาก	9
10	วิธีการประเมินผลเหมาะสมกับสิ่งที่เรียน	4.39	0.79	มาก	7
รวม		4.52	0.57	มากที่สุด	

จากตารางที่ 18 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นหลังจากการเรียนรู้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนสนุกสนานในการทำกิจกรรมกลุ่ม มีระดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.95$, S.D. = 0.23) ส่วนระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม มีระดับที่น้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.83) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นักเรียนอย่างไม่เป็นทางการเพิ่มเติม พบว่า นักเรียนมีความสุขและเข้าใจกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนดังนี้

“เรื่อง คำ 7 ชนิด ในวิชาภาษาไทยนั้นยากมากพวกเราเรียนมาตั้งแต่ชั้น ป.4 ก็ยังไม่ค่อยเข้าใจ แต่ครูมีกิจกรรมที่สนุกสนาน แบ่งกลุ่มกัน และตั้งคำถามเพื่อถามนักเรียนตลอดเวลา ทำให้ผมเข้าใจขึ้นมากครับ”

“ครูมีการเตรียมการสอนที่ดีมาก ๆ เวลาพวกเราไม่เข้าใจ ครูยังไม่บอกคำตอบ ครูให้เราไปปรึกษาเพื่อนในกลุ่มก่อน จากนั้นออกมาเสนอผลสรุปเนื้อหาที่เรียนในเรื่องนั้น ๆ จึงทำให้หนูเข้าใจขึ้นมาก และรักวิชาภาษาไทยค่ะ”

“ตอนแบ่งกลุ่ม ครูมีวิธีแบ่งกลุ่มที่ไม่เหมือนกันสักครั้ง เช่น แบ่งกลุ่มตามชอบใจ แบ่งกลุ่มตามวันเกิด แบ่งกลุ่มตามตัวเลข แบ่งกลุ่มแบบจับสลาก ซึ่งทำให้ผมได้เข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนที่ไม่ค่อยสนิท ทำให้ความสัมพันธ์ดีขึ้นมาก ๆ ผมชอบกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน”

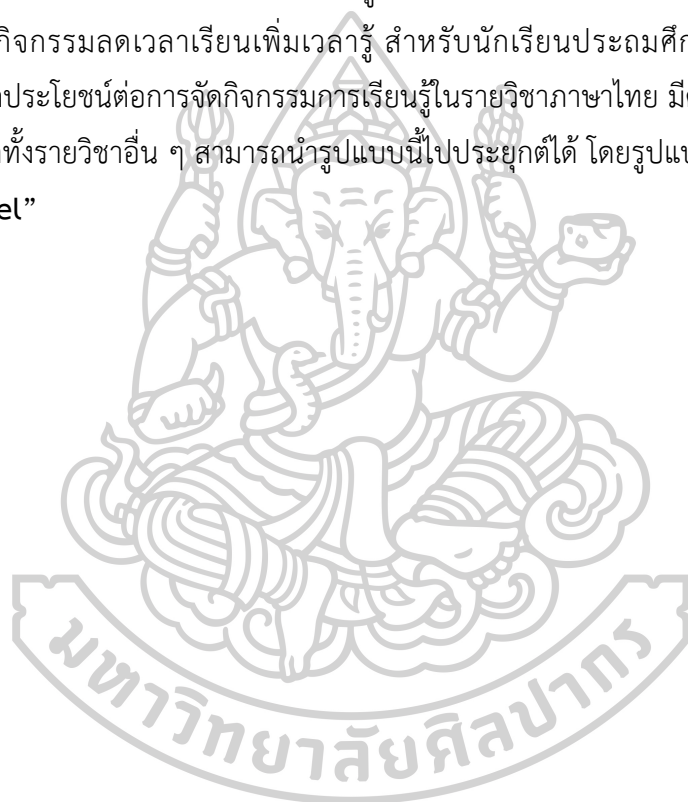
“ครูสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้โดยให้พวกเราตั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละวันของตนเอง จากนั้นครูจะตั้งคำถามให้พวกเราตอบ เป็นคำถามทางภาษาไทยโดยต้องใช้การคิด หรือปรึกษาเพื่อนในกลุ่มได้ จากนั้นครูจะให้พวกเราแบ่งกลุ่มแล้วช่วยกันเรียนรู้ สุดท้ายครูจะให้แต่ละกลุ่มทุกคนออกมานำเสนอว่าวันนี้เรียนรู้เรื่องอะไร ได้แบ่งปันความรู้ และเพิ่มเติมความรู้ ชอบมาก ๆ”

2.4 การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบโดยนำผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

มาพิจารณาความเหมาะสมตามองค์ประกอบต่าง ๆ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา จำนวน 11 คน ดังนี้ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน 2) ครูหัวหน้างานบริหารวิชาการของโรงเรียน (ผู้วิจัย) จำนวน 1 คน 3) ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียน จำนวน 5 คน 4) ศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้/ภาษาไทย จำนวน 2 คน และ 5) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 2 คน

ห้องกลุ่มงานบริหารวิชาการ ชั้น 2 อาคารอำนวยการ โรงเรียนอนุบาลพระสมุทระเจติย์ ทั้งนี้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ได้ประเมินผลรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ว่ารูปแบบมีความเหมาะสม เกิดประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทย มีความเข้าใจง่าย ขั้นตอนไม่ซับซ้อน อีกทั้งรายวิชาอื่น ๆ สามารถนำรูปแบบนี้ไปประยุกต์ได้ โดยรูปแบบฉบับสมบูรณ์ มีชื่อว่า “ITDR model”

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา 2) เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ด้วยการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) โดยดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ **ขั้นตอนที่ 1** การวิจัย (Research: R₁) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการศึกษาสภาพข้อมูลความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 1) วิเคราะห์เอกสารข้อมูลพื้นฐาน และ 2) ศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง **ขั้นตอนที่ 2** การพัฒนา (Development: D₁) เป็นการออกแบบ/พัฒนาและการรับรองรูปแบบ โดยการสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 1) ร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น การออกแบบรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการออกแบบคู่มือการใช้รูปแบบ 2) ตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมและรับรองรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และคู่มือการใช้รูปแบบ แบ่งออกเป็น วิธีดำเนินการตรวจสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบ และการหาค่าคุณภาพ และ 3) วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล **ขั้นตอนที่ 3** การวิจัย (Research: R₂) เป็นการนำไปใช้ โดยการทดลองใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 1) การนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 2) การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบโดยใช้แบบทดสอบความสามารถรายวิชาภาษาไทย และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนหลังจากการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ **ขั้นตอนที่ 4** การพัฒนา (Development: D₂) เป็นการประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบ โดยการสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

สภาพความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา พบว่า ผู้สอนต้องมีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและตอบสนองกับการเรียนการสอนใน Thailand Education 4.0 หรือตอบสนองให้เข้ากับทักษะในศตวรรษที่ 21 นั้นผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนเทคนิควิธีการสอน ปรับเปลี่ยนมุมมองและความคิดใหม่ โดยอาจศึกษาจากตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ประสบผลสำเร็จจากโรงเรียนต่าง ๆ มีการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ฝึกการใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและมีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มากขึ้น มีการสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อฝึกกระบวนการคิด การแก้ปัญหา ใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายปรับเปลี่ยนหมุนเวียนกันตามความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา มีการจัดเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริง การจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ได้นั้นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพราะทักษะกระบวนการคิดจะเกิดขึ้นได้ด้วยการฝึกคิดและปฏิบัติอย่างซ้ำ ๆ ดังนั้นผู้สอนต้องร่วมมือกันเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างจริงจังเพราะเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับการเตรียมผู้เรียนสู่การใช้ชีวิตจริง ทั้งนี้ผู้เรียนกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีสภาพปัญหา กล่าวคือ ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการทำงานร่วมกับผู้อื่น แต่ขาดความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบหรือการคิดขั้นสูง และควรส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดดังกล่าว เพราะมีความจำเป็นต่อการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ต้องการให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ดังกล่าวเพราะผู้เรียนแต่ละคนมีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ต่างกัน มีความชอบต่างกัน ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า การเรียนรู้นอกห้องเรียน น่าจะเป็นการเรียนรู้ที่สนุก ทำหายความสามารถ เป็นการเรียนที่ไม่น่าเบื่อ ฝึกการลงมือปฏิบัติ ส่วนการแสวงหาความรู้ค้นหาได้หลายวิธี เช่น สอบถามคุณครู เพื่อนผู้ปกครอง ศึกษาจากอินเทอร์เน็ต หนังสือเรียน ในส่วนของการทำงานกลุ่มผู้เรียนมีความเห็นว่า ได้มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามความสามารถและความถนัด พยายามให้ทุกคนในกลุ่มได้ทำงาน แต่ก็มีปัญหาบ้างในกรณีที่เพื่อนไม่ช่วย ในส่วนของการประเมินผลผู้เรียนส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมิน ได้แก่ ครูผู้สอน นักเรียน เพื่อน ผู้ปกครอง

2. ผลการสร้างและพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีชื่อว่า “ITDR model” ประกอบด้วยกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4 ขั้น คือ **ขั้นที่ 1 Inspiring: I** (ผู้สอนสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน) **ขั้นที่ 2 Thinking: T** (ผู้สอนกระตุ้นด้วยคำถามให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์) **ขั้นที่ 3 Doing: D** (การลงมือปฏิบัติแบบร่วมมือของผู้เรียน) และ **ขั้นที่ 4 Reflecting: R** (ผู้เรียนสะท้อนสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้) โดยมี 6 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ปัจจัยสนับสนุน การวัดและประเมินผล เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จ รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีคุณภาพเนื่องจากการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และผ่านการรับรองจากการสนทนากลุ่มแล้ว โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากสามารถนำไปจัดการเรียนการสอนได้จริง คู่มือการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีคุณภาพเนื่องจากการประเมินความเหมาะสมและรับรองรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. สภาพความต้องการด้านการเลือกใช่วิธีการจัดการเรียนรู้ในกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า มีการปรับวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ยังคงยึดเนื้อหาในมาตรฐานและตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมจากตัวอย่างในหนังสือเรียน เลือกใช้สื่อและอุปกรณ์ที่มีอยู่ การจัดกิจกรรมแตกต่างกันตามเนื้อหาสาระการเรียนรู้ เน้นการลงมือปฏิบัติจริงของผู้เรียนบูรณาการทักษะการคิดวิเคราะห์และผสมผสานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด การทำแบบฝึกหัดเพื่อเป็นการทบทวนบทเรียน มีการทดสอบผู้เรียนโดยนำมาจากเอกสารประกอบของหนังสือเรียนวัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรแกนกลางที่กำหนดให้เป็นมาตรฐาน ประเมินโดยใช้ข้อสอบที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับช่วงวัย เน้นการทดสอบมาตรฐานและการท่องจำ เน้นการทำงานด้วยกระบวนการทำงานแบบกลุ่มมีการร่วมมือร่วมใจกัน ด้านการจัดการศึกษาในปัจจุบันมีความต้องการในเรื่องการฝึกฝนให้นักเรียนมีทักษะการคิดเป็นในกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า ปัญหาด้านทักษะการคิด เป็นปัญหาที่สำคัญระดับประเทศเพราะนักเรียนทุกโรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องนี้และเป็นปัญหาที่แก้ไขได้ยาก โดยเฉพาะความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดขั้นสูง การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งความสามารถในการแก้ปัญหา การทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เป็นระบบ มีการวางแผนในการทำงานและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ฉะนั้นในฐานะครูผู้สอนควรตระหนักในการบ่มเพาะผู้เรียนให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน รู้จักการประยุกต์ใช้ทักษะการคิด

วิเคราะห์ในแบบง่าย ๆ เช่น การจำแนก การแยกแยะในสิ่งต่างและสิ่งเหมือน โดยจะเป็นขั้นเริ่มต้นของการนำไปสู่การคิดขั้นสูงต่อไป

ทั้งนี้ จำเป็นต้องให้นักเรียนมีการใช้กระบวนการกลุ่มเป็นเทคนิคสำคัญในการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีและเป็นการเสริมแรงทางบวกได้อีกหนึ่งทาง ด้านแนวทางการจัดกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า วิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและตอบสนองกับการเรียนการสอนใน Thailand Education 4.0 หรือตอบสนองให้เข้ากับทักษะในศตวรรษที่ 21 นั้นผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนเทคนิควิธีการสอนปรับเปลี่ยนมุมมองและความคิดใหม่ โดยอาจศึกษาจากตัวอย่างการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่ประสบผลสำเร็จจากโรงเรียนต่าง ๆ มีการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ฝึกการใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและมีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มากขึ้น มีการสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อฝึกกระบวนการคิด การแก้ปัญหา ใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายปรับเปลี่ยนหมุนเวียนกันตามความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา มีการจัดเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ สื่ออุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริง การจัดการกิจกรรมที่จะส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ได้นั้นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพราะทักษะกระบวนการคิดจะเกิดขึ้นได้ด้วยการฝึกคิดและปฏิบัติอย่างซ้ำ ๆ

ดังนั้น ผู้สอนต้องร่วมมือกันเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างจริงจังเพราะเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับการเตรียมผู้เรียนสู่การใช้ชีวิตจริงและด้านการวัดและประเมินผลทางการจัดกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า แนวทางในการวัดและประเมินผลควรมีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ประเมินจากสภาพจริงโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่นำมาใช้ประกอบในการประเมิน เช่น พฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกให้ปรากฏหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชิ้นงานที่ได้ แนวทาง วิธีการที่สื่อถึงสุขในการเรียนรู้ โดยมีการประเมินก่อนเรียน และการประเมินหลังเรียน ด้วยภาระงานหรือชิ้นงานที่กำหนดขึ้น ซึ่งผลงานที่ได้อาจมีความแตกต่างกันตามความสามารถและความต้องการของผู้เรียน ซึ่งสภาพความต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ นั้นสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนมณี สุขะใจ (2561), เอกนถน บางท่าไม้ (2561), อรปริยา ญาณะชัย (2561), ฐิตพัฒน์ สดางค์จันทร์ (2561) และ รัฐพล ประดับเวทย์ (2560) ที่พบว่า การเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน ได้ปรับเปลี่ยนจากระบบการเรียนการสอนที่ผู้สอนเป็นผู้บรรยายแต่ผู้เดียว มาเป็นการใช้เทคโนโลยีควบคู่ไปกับการสอนและผู้สอนเปลี่ยนบทบาทจากผู้ให้ความรู้ เป็นผู้ชี้แนะแนวทางการเรียนการสอนแบบเดิมที่ผู้สอนเป็นศูนย์กลางไม่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ได้ ดังนั้นจึงต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนและปรับความเข้าใจในบทบาทของผู้เรียนและผู้สอนให้ถูกต้อง เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะที่สำคัญและจำเป็นอยู่เสมอ ซึ่งจะช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในศตวรรษที่ 21 ที่สิ่งแวดล้อมรอบตัวมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะเมื่อเทคโนโลยีถูกพัฒนาและมีประสิทธิภาพมากขึ้นทั้งความเร็ว และความเสถียร การนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาคงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่มีอยู่อย่างหลากหลายนั้นมีประสิทธิภาพสำหรับการใช้งานที่แตกต่างกัน โดยนับวันจะพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

2. การสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีชื่อว่า “ITDR model” ประกอบด้วย 4 ชั้น คือ **ขั้นที่ 1 Inspiring: I** (ผู้สอนสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน) **ขั้นที่ 2 Thinking: T** (ผู้สอนกระตุ้นด้วยคำถามให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์) **ขั้นที่ 3 Doing: D** (การลงมือปฏิบัติแบบร่วมมือของผู้เรียน) และ **ขั้นที่ 4 Reflecting: R** (ผู้เรียนสะท้อนสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้) โดยมี 6 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ปัจจัยสนับสนุน การวัดและประเมินผล เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้ในขั้นที่ 2 Thinking: T (ผู้สอนกระตุ้นด้วยคำถามให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์) นั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) กล่าวว่า การตั้งคำถามที่กระตุ้นการคิดเป็นเทคนิคของการประเมินที่สำคัญที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยเฉพาะการสร้างทักษะการคิดระดับสูงครูผู้สอนอาจใช้การตั้งคำถามปลายเปิดกว้าง ๆ ในการนำเข้าสู่เรื่อง (Scene-Setting) คำถามปลายเปิดจะมีประโยชน์มากกว่าคำถามปลายปิด ในการกระตุ้นให้นักเรียนฝึกคิด พุด และสื่อความเข้าใจ ครูผู้สอนอาจตั้งคำถามโดยใช้เทคนิค Might คือ ตั้งคำถามให้นักเรียนคิดหาคำตอบที่เป็นไปได้ที่หลากหลายซึ่งคำถามแรกถามเพื่อให้ได้คำตอบเดียวให้ตรงกับที่ครูรู้ในขณะที่คำถามหลังจะเปิดกว้างให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นมากกว่า นอกจากนั้นควรปรับคำถาม (Invert the Question) ที่วัดความรู้ความจำ เป็นคำถามที่แสดงเหตุและผลมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา งามบรรจง (สุกัญญา งามบรรจง, 2560) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่ารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการ จัดการเรียนรู 4) การวัดและประเมินผล 5) ปัจจัยสนับสนุน 6) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ โดยในกระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 ชั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 เกิดแรงบันดาลใจ (Inspire) ขั้นที่ 2 เลือกสนใจตามถนัด (Choose) ขั้นที่ 3 เป้าหมายชัดปฏิบัติตามแผน (Aim & Act) ขั้นที่ 4 สะท้อนแก่นการเรียนรู้ (Reflect) ขั้นที่ 5 การยกระดับสู่คุณภาพ (Enhance) ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ มีความเหมาะสมเป็นไปได้และเป็นประโยชน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผู้เรียนที่ผ่านการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1) ความสามารถในการวิธีการคิดเกี่ยวกับการคิดแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม 2) ความสามารถในการทำงานเกี่ยวกับทักษะการสื่อสาร และการร่วมมือทำงานเป็นทีม 3) ความสามารถในการใช้เครื่องมือการทำงานเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสารสนเทศ การรู้เท่าทันสื่อ และการรู้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 4) การประพจน์และปฏิบัติในการดำรงชีวิตเกี่ยวกับเป็นพลเมืองและพลโลก ความรู้ ทักษะ และเจตคติอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน

โดย “ITDR model” เป็นนวัตกรรมที่ไม่มีผู้วิจัยคนใดเคยคิดมาก่อนและเป็นนวัตกรรมที่แปลกใหม่ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของสมุน อมรวิวัฒน์ (2541) ได้กล่าวถึง การพัฒนาคุณภาพการ

จัดการเรียนการสอนของครูเพื่อให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสุข และสนุกในการเรียน ครูต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวิธีการในการจัดกิจกรรมการสอน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการเรียนการสอน อีกทั้งยังสอดคล้องกับอัจฉรา ชิวพันธ์ (2554) กล่าวว่า กิจกรรมการเล่นประกอบการสอนภาษาไทย จัดเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยเร้าใจให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น และเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนเห็นคุณค่าเกิดความเข้าใจในบทเรียนได้ดีขึ้น โดยกิจกรรมการเล่นประกอบการสอนภาษาไทย มีประโยชน์ คือ 1) ช่วยให้เกิดพัฒนาการทางด้านความคิดให้กับนักเรียน 2) ช่วยส่งเสริมทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน 3) ช่วยในการฝึกทักษะทางภาษาและทบทวนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ 4) ช่วยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิด 5) ช่วยประเมินผลการเรียนการสอน 6) ช่วยให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลินและผ่อนคลายความตึงเครียด 7) ช่วยจูงใจและเร้าความสนใจของนักเรียน 8) ใช้เป็นกิจกรรมชั้นนำเข้าสู่บทเรียน เสริมบทเรียน และสรุปบทเรียน

ทั้งนี้ รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา “ITDR model” นั้น เมื่อครูผู้สอนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนผลปรากฏเป็นที่ประจักษ์ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบดังกล่าวสามารถพัฒนาผู้เรียนในส่วนของการพัฒนา 4H คือ Head (การพัฒนาสมอง) ระดับมากที่สุด Heart (การพัฒนาจิตใจ) ระดับปานกลาง Hand (การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) ระดับปานกลาง และ Health (การพัฒนาสุขภาพ) ระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบ 4 ประการของการจัดการศึกษา คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา และพลศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนในทุกด้านโดยเน้นด้านการพัฒนาสมอง (Head) เป็นหลัก เนื่องจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีเนื้อหาวิชาค่อนข้างมาก ผู้เรียนต้องค้นคว้า ถกเถียง สร้างความคิดเชิงเหตุผล และประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในชีวิตประจำวันหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและการประเมินผลเป็นการประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของประสาธน์ เนื่องเฉลิม (เนื่องเฉลิม, 2559) กล่าวว่า 4H ได้แก่ Head Heart Hands และ Health ซึ่ง Head การเรียนรู้ต้องพัฒนาการคิด ความรู้ ความเข้าใจ Heart การเรียนรู้ต้องพัฒนาความเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น เห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ Hands เป็นการเรียนรู้ผ่านการลงมือกระทำ เมื่อเข้าไปสัมผัสแล้วจะเกิดความสัมพันธ์ของการทำงานระหว่างสมองกับอวัยวะรับสัมผัส ผู้เรียนก็จะเกิด การปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อสิ่งเรานั้นๆ Health เป็นการเรียนรู้เพื่อนำ ไปสู่สุขภาพที่ดี มีจิตใจที่เข้มแข็ง และสุขภาพร่างกายดี เช่นเดียวกับผลการวิจัยของสุธิดา ศรีปลั่ง (2559) ที่ศึกษาเรื่อง การประเมินการบริหารโครงการ “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ มีความสามารถด้านการสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม และนักเรียนมีความสามารถด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี

2.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาไทย เรื่อง คำ 7 ชนิด ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา “ITDR model” แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งผลการทดลองนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของธนิษฐ์รัฐ กฤษณ์ฉันทพิท ศิริวิศาล สุวรรณ (2559) ที่ศึกษาเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วัตรกรรม THINK TALK TURN plus TEACH for THAI LANGUAGE: 5T Model โดยบูรณาการกิจกรรมร้องเล่นเต้นเรียนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า ผลทักษะการคิดวิเคราะห์ที่รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัตรกรรม 5T Model โดยบูรณาการกิจกรรมร้องเล่น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มซึ่งเป็นวิธีการที่จะส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถ้าหากผู้เรียนทุกคนเปิดใจรับความรู้ ความคิด ความรู้สึกของผู้อื่นและมีวิธีการที่ดีในการเก็บเกี่ยวความรู้ พลังในการเรียนรู้จากกลุ่มจะเกิดขึ้นได้ (วิภา ตัณฑุลพงษ์, 2549) ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวจึงส่งผลให้ทักษะการคิดวิเคราะห์ที่วิชาภาษาไทยของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรมน ชันธาฤทธิ์ (2551) ศึกษาเรื่อง การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบำเพ็ญเหนือ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่า คะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนการคิดวิเคราะห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเช่นเดียวกับผลการวิจัยของสุพจน์ วิทลัสวสินุ (2552) ศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมเกมการศึกษาเพื่อสร้างเสริมทักษะทางสังคมในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลการประเมินทักษะทางสังคมของนักเรียนก่อนและหลังจัดกิจกรรมเกมการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลการประเมินทักษะทางสังคมของนักเรียนหลังจัดกิจกรรมเกมการศึกษาสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมเกมการศึกษา และนักเรียนเห็นด้วยต่อการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาในระดับมาก โดยเห็นว่ากิจกรรมเกมการศึกษามีความน่าสนใจ สนุกสนาน ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนใฝ่การเรียนรู้ และปลูกฝังทักษะทางสังคม เนื่องจาก “ITDR model” มีการเร้าความสนใจของผู้เรียนในขั้นที่ 1 คือ Inspiring: I (ผู้สอนสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน) ครูผู้สอนจะมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้เรียน มีความหลากหลายในการนำเข้าสู่บทเรียน เช่น การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศต่าง ๆ การใช้เกมการศึกษา หรือแม้แต่การให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งทำให้ผู้เรียนสนใจและเกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้เป็นอย่างมาก

2.2 ความคิดเห็นของผู้เรียนจากการเรียนด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา “ITDR” พบว่า ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบ “ITDR” ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน ผ่อนคลายในการเรียน ด้วยการเรียนที่ประยุกต์ด้วยเกมการศึกษานักเรียนรักษากฎกติกา การร้องเพลงเข้ามา มีบทบาทสำคัญในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อเพื่อนในกลุ่มด้วยรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวจึงส่งผลให้เจตคติของนักเรียน

หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีบังอร จุ้ยศิริ (2550) ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวรรณคดีไทยโดยใช้เพลงประกอบการสอนกับการสอนแบบปกติ พบว่า ความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงประกอบการสอนกับการสอนแบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเช่นเดียวกับผลการวิจัยของกฤษกร จิริง (2555) ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรม Rock & Rap for Mathematics: RRM โดยยึดแนวคิดการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐานที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรม Rock & Rap for Mathematics: RRM สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากการค้นพบในการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า หลังการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ “ITDR” ประกอบด้วย 4 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 Inspiring: I (ผู้สอนสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน) ชั้นที่ 2 Thinking: T (ผู้สอนกระตุ้นด้วยคำถามให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์) ชั้นที่ 3 Doing: D (การลงมือปฏิบัติแบบร่วมมือของผู้เรียน) และชั้นที่ 4 Reflecting: R (ผู้เรียนสะท้อนสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้) ผู้เรียนมีความสามารถ เรื่อง คำ 7 ชนิด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ดังนั้นในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ผู้สอนควรนำรูปแบบนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถทางภาษาไทยของผู้เรียนให้สูงขึ้น

1.2 การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ “ITDR” สามารถบูรณาการกับรายวิชาอื่น ๆ ได้นอกเหนือจากรายวิชาภาษาไทย โดยครูผู้สอนสามารถสอดแทรกกิจกรรมพัฒนา 4H คือ Head (การพัฒนาสมอง) Heart (การพัฒนาจิตใจ) Hand (การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) และ Health (การพัฒนาสุขภาพ) เข้ามามีบทบาทสำคัญในทุกขั้นตอนของการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

1.3 การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ “ITDR” ผู้สอนต้องศึกษาและทำความเข้าใจในองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสร้างความเข้าใจกับผู้เรียนในขั้นตอนการใช้รูปแบบ

1.4 การประเมินผลการเรียนรู้ในกิจกรรมการเรียนการสอนต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการประเมินผลให้ครบทุกด้านตามสภาพจริง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาและนักเรียนมัธยมศึกษา เพื่อให้เกิดรูปแบบเชิงสร้างสรรค์ในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หรือ แม้แต่การคิดแก้ไขปัญหา ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

2.2 ควรศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดทฤษฎีอื่น ๆ มาบูรณาการให้สอดคล้องกับสภาพบริบททางด้านผู้เรียน ด้านโรงเรียน และด้านชุมชน

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนานวัตกรรม สื่อการสอน ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนเนื่องจากมีความสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เพื่อตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

รายการอ้างอิง

- Best, J. W. (1986). *Research in Education*. New York Prentice-Hall, Inc.
- Bloom, B. S. (1976). *Taxonomy of Educational Objective Handbook: Cognitive Domain*. New York: David Mc Kay Company Inc.
- Branch, J. L. (2005). Nontraditional undergraduates at home, work, and school: An Examination of information-seeking behaviors and the impact of information literacy instruction [Electronic version. *Research Strategies* 19, 3-15.
- Charbonneau, P. (2005). What is a model? In dynamo models of the solar cycle. Retrieved from <http://solarphysicslivingreviews.org/Articles/lrsp-2005-2/articlesu2.html>
- Clark, G. A. a. Z. E. D. (1985). *Resources for Educating Artistically Talented Students*. New York Syracuse University Press.
- Creswell, J. W. (2011). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. California: C & M Digitals (P) Ltd.
- Cronbach, L. J. (1971). *Essentials of psychology testing*. New York Harper & Row.
- David, M. M. (1971). *Instructional Design: Readings*. New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Edu, T. W. a. B. (2012). Instructional design model. Retrieved from http://edutechwiki.unique.ch/en/Instructional_design_model
- Eggen, P. a. K. D. (1997). *Education Psychology*. New Jersey: Prentice Hall. Elizabeth Cohen.
- Ennis, R. H. (1985). A Logical Basic for Measuring Critical Thinking Skill. *Educational Leadership*, 36(October), 45-48.
- Glasser, R., ed. (1962). *Teaching machine and program learning II*. Pittsburgh: University of Pittsburgh Press.
- Goodson, A. a. (1980). *Model of Learning activities*. Colorado: Power Book
- Jerome, H. F. a. A. D. (1992). *Universal Teaching Strategies*. Needham Heights: Allyn and Bacon.

- Johnson, D. W., and R.T. Johnson. (1987). *Learning Together and Alone: Cooperative Competitive and Individualistic*. New Jersey A Paramount Communications Company.
- Joyce, B., Weil, M. and Calhoun, E. (2009). *Model of Teaching*. New York: Allyn and Bacon.
- Joyce, B., Weil, M., and Showers, B. (1992). *Model of Teaching*. Boston: Allyn And Bacon.
- Joyce, B. a. W., Masha. (1996). *Model of Teaching*. Boston: Allyn and Bacon.
- Nattie, A., N. Winitzky, and R. Drickey. (1991). Using Cooperative Learning with Preservice Elementary and Secondary Education. *Journal of Teacher Education*, 4(2 (May – June 1991)), 216-225.
- Piaget. (2008). Developmental Theory Retrieved from <http://www.learningandteaching.info/learning/piaget.html>
- Richardson, W. (2016). The Global-Ready Student: Getting Schools Ready for the World. *Teacher Education*, 74(4), 24-29.
- Richey, R. (1990). *The Theoretical and Conceptual Bases of Instructional Design*. New York: Nichols Publishing Company.
- Slavin, R. E. (1983). *Cooperative Learning*. New York Longman.
- Thinking, C. f. C. (1996). *Evaluation Critical Thinking*: USA Midwest Publications Critical Thinking Press.
- Tyler-Porter, M. (1997). Media Specialists Perceptions of Administration in Censorship And Access of Information in School Library Media Centers. *Dissertation Abstracts International*, 58(October 1997), 1172-1184.
- Watson, G., and Glaser, E.M. (1964). *Watson-Glaser Critical Thinking Appraisal Manual*. New York: Brace and World.
- Winthrop, R. a. M., E. . (2017). Skills for a Changing World: Advancing Quality Learning for Vibrant Societies. Retrieved from https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/05/Brookings_Skills-for-a-Changing-World_Advancing-Quality.pdf

- กรมวิชาการ, ก., . (2539). เอกสารลำดับที่ 2 ชุดนวัตกรรมช่วยการเรียนรู้การสอนเปลี่ยนโฉมการเรียนรู้.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กฤษกร จิรัง. (2555). การจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรม Rock & Rap for Mathematics: RRM โดย
ยึดแนวความคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อวิชา
คณิตศาสตร์. In การวิจัยเพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพ. กรุงเทพมหานคร:
สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). การคิดเชิงบูรณาการ. กรุงเทพมหานคร: ชัคเชส มีเดีย.
- จุฑามาศ สดแสงจันทร์. (2540). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
ที่สอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกันโดยใช้เทคนิคสแตดกับการสอนตามปกติในรายวิชา ส 401
สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ.
(ปริญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน),
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2541). การเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา.
ประจวบคีรีขันธ์: ม.ป.พ.
- ชาตรี สำราญ. (2548). ก้าวใหม่ของวิจัยในชั้นเรียน (แบบมุ่งสู่ความเป็นสากล). กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิ
สดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- ฐิตพัฒน์ สดางค์จันทร์. (2561). การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. วารสารวิชาการ
Veridian E-Journal 11(มกราคม – เมษายน), 343-365.
- ฐิติมา อุ่นใจ. (2538). การเปรียบเทียบการคิดแบบอเนกนัยของเด็กปฐมวัยที่ได้รับประสบการณ์การ
เรียนแบบร่วมมือกับประสบการณ์ตามแผนปกติ. (ปริญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
หลักสูตรและการสอน), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ทีศนา เขมมณี. (2548). รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนิษฐ์ กฤษณ์ฉันทซ์ ศิริวิศาลสุวรรณ. (2559). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรม THINK
TALK TURN plus TEACH for THAI LANGUAGE: 5T Model โดยบูรณาการกิจกรรมร้อง
เล่นเต้นเรียนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับ
ประถมศึกษา. In หนังสือการประชุมทางวิชาการระดับชาติ ของคุรุสภา ประจำปี 2559.
กรุงเทพมหานคร: คุรุสภา.

- ธิตีรัตน์ รุ่งเจริญเกียรติ. (2557). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบ 4 MAT เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีความสามารถทางปัญญาต่างกัน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน), มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- เนื่องเฉลิม, ป. (2559). ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้: นโยบายสู่ทฤษฎีและทางปฏิบัติ. วารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, 3(มกราคม-เมษายน 2559), 137-146.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรมน ชันธาฤทธิ. (2551). การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดป่าเพ็ญเหนือ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร. (ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- รัฐพล ประดับเวทย์. (2560). แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีตามแนวคิดอนุกรมวิธานของบลูม. วารสารวิชาการ *Veridian E-Journal*, 10(กันยายน-ธันวาคม), 1051-1065.
- รัตน์มณี สุขะใจ. (2561). การพัฒนารูปแบบการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในยุคประเทศไทย 4.0 ของกองทัพบก. วารสารวิชาการ *Veridian E-Journal*, 11(มกราคม - เมษายน), 3210-3227.
- วนิช สุธารัตน์. (2547). ความคิดและความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- วรรณวีร์ บุญคุ้ม. (2556). การวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ Saroj Digital Print& Copy Center.
- วัชรา เล่าเรียนี. (2548). เทคนิคการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศ. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- วิภา ตันฑุลพงษ์. (2549). เกมภาษาสื่อความคิดพิชิตการอ่าน. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ศรีบังอร จ้อยศิริ. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวรรณคดีไทยโดยใช้เพลงประกอบการสอนกับการสอนแบบปกติ. (ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการมัธยมศึกษา), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- สมจิต สวธนไพบุลย์. (2541). เอกสารคำสอนวิชา กว.571 ประชุมปฏิบัติการการสอนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). แนวการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร: ครูสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้”. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. Retrieved from http://data.boppobec.info/emis/schooldataview_student.php?School_ID=1011570133&Area_CODE=1101
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561). กรุงเทพมหานคร: สกศ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2559). รายงานการดำเนินโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ปีการศึกษา 2558. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สฤณีญา งามบรรจง. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุธิดา ศรีปลั่ง. (2559). การประเมินการบริหารโครงการ “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนนาร่องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี. In การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช ครั้งที่ 6 (pp. 1-16). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.
- สุพจน์ วิทลัสวสินุ. (2552). การพัฒนากิจกรรมเกมการศึกษาเพื่อสร้างเสริมทักษะทางสังคมในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ), มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- สุนน อมรววัฒน์. (2541). ทำไมต้องปฏิรูปการเรียนรู้: การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร: หจก. ไอเดียสแควร์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). ครบเครื่องเรื่องการคิด เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

- อรปรียา ญาณะชัย. (2561). รูปแบบการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สอนน้อง. วารสารวิชาการ *Veridian E-Journal*, 11(มกราคม-เมษายน), 2993-3016.
- อรพรรณ พรสีมา. (2543). การคิดทำอย่างไร. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาทักษะการคิด.
- อัจฉรา ชิวพันธ์. (2554). พัฒนาทักษะภาษา พัฒนาความคิด ด้วยกิจกรรมการเล่นประกอบการสอนภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: บริษัท วี.พรีนธ์ (1991) จำกัด.
- เอกนถน บางท่าไม้. (2561). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาในรายวิชาการถ่ายภาพดิจิทัล สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. วารสารวิชาการ *Veridian E-Journal*, 11(มกราคม-เมษายน), 30-51.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้
สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน มีดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ หม่อมหลวงอัจฉิมา เกิดผล
ความเชี่ยวชาญ: การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สังกัด: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. อาจารย์พิรุณเทพ เพชรบุรี
ความเชี่ยวชาญ: การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สังกัด: โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กวิสรา รัตนกร
ความเชี่ยวชาญ: การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สังกัด: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ดร. ลลิตา ธรรมบุตร (ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ)
ความเชี่ยวชาญ: การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สังกัด: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
5. ดร. ฐาปณัฐ อุดมศรี (นักวิชาการชำนาญการ)
ความเชี่ยวชาญ: วิจัยทางการวิจัยทางการศึกษา
สังกัด: สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
และแบบทดสอบความสามารถทางภาษาไทย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน มีดังนี้

1. นางอรพิน บวรอิทธิกร (ครูชำนาญการพิเศษ)

ความเชี่ยวชาญ: การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สังกัด: โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ

2. นางสาวมุกดา ลอนใหม่ (ครูชำนาญการพิเศษ)

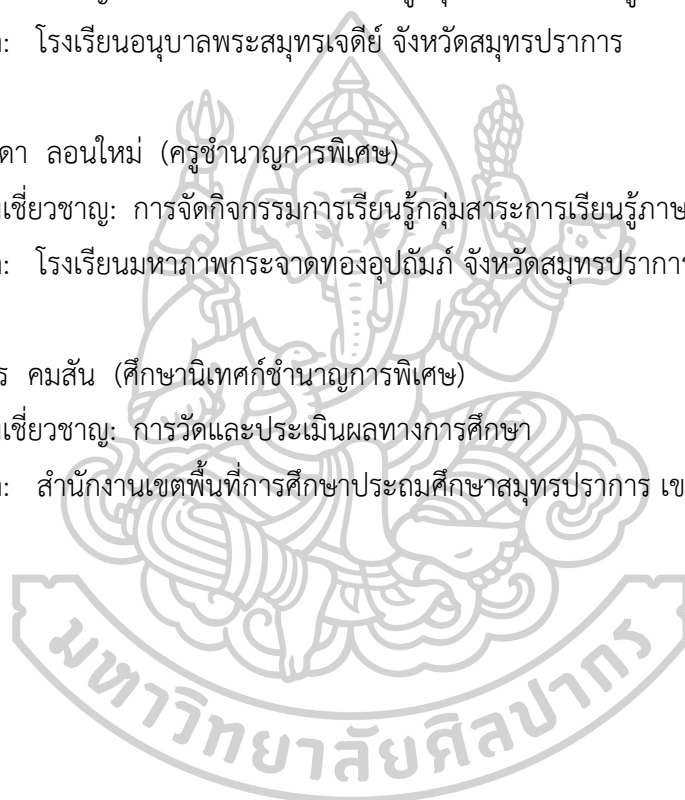
ความเชี่ยวชาญ: การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สังกัด: โรงเรียนมหาภาพระจาดทองอุบลรัตน์ จังหวัดสมุทรปราการ

3. ดร. คณาพร คมสัน (ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ)

ความเชี่ยวชาญ: การวัดและประเมินผลทางการศึกษา

สังกัด: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 8 คน มีดังนี้

1. ดร. ลลิตา ธรรมบุตร (ศึกษานิเทศก์)
สังกัด: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
2. นางอุษา สังข์น้อย (ศึกษานิเทศก์)
สังกัด: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
3. นางสาวพิมพ์ภัทรา ศิริจารุกิตติ (ศึกษานิเทศก์)
สังกัด: สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ
4. นางสาวพิมพ์จันทร์ พิมพ์ศรี (ครู)
สังกัด: โรงเรียนมหาภาพระจาดทองอุปลัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ
5. นางสาวสินี สุวรรณเมศ (ครู)
สังกัด: โรงเรียนมหาภาพระจาดทองอุปลัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ
6. นางสาวยุวดี นุดกลาง (ครู)
สังกัด: โรงเรียนมหาภาพระจาดทองอุปลัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ
7. นางสาวทิวาภรณ์ พันโนนจิว (ครู)
สังกัด: โรงเรียนวัดแค จังหวัดสมุทรปราการ
8. นางสมพร พรหมมายนต์ (ครู)
สังกัด: โรงเรียนวัดแค จังหวัดสมุทรปราการ

รายชื่อผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
และครูกลุ่มงานบริหารวิชาการ โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์

รายชื่อผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม จำนวน 11 คน มีดังนี้

1. นายธนินท์รัฐ กฤษณ์นันทน์ ศิริวิศาลสุวรรณ ตำแหน่ง ครู (ผู้วิจัย)
2. นายสมโชค พรามเพชร ตำแหน่ง ครูผู้ทรงคุณค่าแห่งแผ่นดิน
3. นางมณฑา มาอ่อน ตำแหน่ง วิทยากรส่งเสริมการสอน
4. นางอรพิน บวรอิทธิกร ตำแหน่ง ครู
5. นางอชลีย์ บัวทรง ตำแหน่ง ครู
6. นางศิริลักษณ์ พิณยะชิต ตำแหน่ง ครู
7. นางรัชดาภรณ์ บุญคำภา ตำแหน่ง ครู
8. นางสาวเปรมศรี ปิตรีกษ์พงษา ตำแหน่ง ครู
9. นายเรืองยศ เรืองจันทร์ ตำแหน่ง ครู
10. นางสาวจุฑามาศ ประภากรเจริญ ตำแหน่ง ครู
11. นางสาวสุชัญญา นามพรม ตำแหน่ง ครู

รายชื่อผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)
โรงเรียนอนุบาลพระสมุทระเจติย์

รายชื่อผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม จำนวน 11 คน มีดังนี้

1. นางวรีวรรณ สิงห์ทอง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
2. นายธนินท์รัฐ กฤษณ์ฉันทช์ ศิริวิศาลสุวรรณ ตำแหน่ง ครูหัวหน้างานบริหารวิชาการ (ผู้วิจัย)
3. นางอรพิน บวรอิทธิกร ตำแหน่ง ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
4. นางอชลีย์ บัวทรง ตำแหน่ง ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
5. นางรัชดาภรณ์ บุญคำภา ตำแหน่ง ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
6. นางสาวจุฑามาศ ประภากรเจริญ ตำแหน่ง ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
7. นางสาวสุชัญญา นามพรม ตำแหน่ง ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
8. ดร. ลลิตา ธรรมบุตร ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์
9. นางอุษา สังข์น้อย ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์
10. นายสมเดช จันทร์ ตำแหน่ง ผู้ปกครองนักเรียน
11. นางนิตยา เขียวสลับ ตำแหน่ง ผู้ปกครองนักเรียน

ภาคผนวก ง
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพค่าดัชนีความสอดคล้อง
(Index of Item Objective Congruence: IOC)
ประเด็นการสัมภาษณ์ครู และศึกษานิเทศก์ เพื่อการวิจัย
เรื่อง รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ตารางที่ 19 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของประเด็นการสัมภาษณ์ครู และศึกษานิเทศก์

ข้อ	ประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ความหมาย
		1	2	3			
1	สภาพข้อมูลพื้นฐาน	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
2	เทคนิควิธีการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
3	สื่อและแหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
4	การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
5	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้

การตรวจสอบคุณภาพค่าดัชนีความสอดคล้อง

(Index of Item Objective Congruence: IOC)

ประเด็นการสนทนากลุ่มของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูกลุ่มงานบริหารวิชาการ
และนักเรียน เพื่อการวิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ตารางที่ 20 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของประเด็นการสนทนากลุ่ม

ข้อ	ประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		1	2	3			
1	สภาพข้อมูลพื้นฐาน	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
2	ความต้องการ	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
3	เทคนิควิธีการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่ม สาระการเรียนรู้ภาษาไทย	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
4	สื่อและแหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
5	การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
6	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบ ต่าง ๆ	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้

การตรวจสอบคุณภาพค่าดัชนีความเหมาะสมของ
รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ตารางที่ 21 ค่าดัชนีความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
		1	2	3	4	5			
1	หลักการ	5	5	5	4	3	4.40	0.89	มาก
2	วัตถุประสงค์	5	5	5	4	4	4.60	0.55	มากที่สุด
3	กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	5	3	4	4.40	0.89	มาก
4	การวัดและประเมินผล	5	5	5	4	3	4.40	0.89	มาก
5	ปัจจัยสนับสนุน	5	5	5	3	4	4.40	0.89	มาก
6	เงื่อนไขในการนำรูปแบบไปใช้ให้ ประสบผลสำเร็จ	5	5	5	4	3	4.40	0.89	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม							4.43	0.84	มาก

การตรวจสอบคุณภาพค่าดัชนีความเหมาะสมของ
คู่มือการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ตารางที่ 22 ค่าดัชนีความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
		1	2	3	4	5			
1	สาระสำคัญ	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
2	แนวทางในการนำไปใช้	5	5	5	4	5	4.80	0.45	มากที่สุด
3	แนวคิดพื้นฐาน	5	5	5	5	4	4.80	0.45	มากที่สุด
4	หน่วยการเรียนรู้	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5	การวัดและประเมินผล	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม							4.84	0.36	มากที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพค่าดัชนีความสอดคล้อง
(Index of Item Objective Congruence: IOC)
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย
เรื่อง รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ตารางที่ 23 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ความหมาย
		1	2	3			
1	สาระสำคัญสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
2	จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
3	จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผล	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
4	เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
5	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
6	กิจกรรมการเรียนรู้กับเนื้อหา	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
7	กิจกรรมการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
8	สื่อ/แหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
9	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
10	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้

การตรวจสอบคุณภาพค่าดัชนีความสอดคล้อง
(Index of Item Objective Congruence: IOC)
แบบทดสอบความสามารถทางภาษาไทย เรื่อง คำ 7 ชนิด
เครื่องมือประกอบรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ตารางที่ 24 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบภาษาไทย

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ความหมาย
	1	2	3			
1	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
4	+1	0	+1	2.00	0.67	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	0	2.00	0.67	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
11	0	+1	+1	2.00	0.67	ใช้ได้
12	+1	0	+1	2.00	0.67	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
15	+1	0	+1	2.00	0.67	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	0	2.00	0.67	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
19	0	+1	+1	2.00	0.67	ใช้ได้
20	0	+1	+1	2.00	0.67	ใช้ได้

การตรวจสอบค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r)
ของแบบทดสอบความสามารถทางภาษาไทย เรื่อง คำ 7 ชนิด
เครื่องมือประกอบรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ตารางที่ 25 ค่าดัชนีความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ความหมาย
1	0.64	0.21	ใช้ได้
2	0.71	0.30	ใช้ได้
3	0.57	0.31	ใช้ได้
4	0.61	0.25	ใช้ได้
5	0.54	0.36	ใช้ได้
6	0.64	0.53	ใช้ได้
7	0.57	0.24	ใช้ได้
8	0.64	0.22	ใช้ได้
9	0.64	0.25	ใช้ได้
10	0.56	0.31	ใช้ได้
11	0.57	0.32	ใช้ได้
12	0.54	0.27	ใช้ได้
13	0.57	0.21	ใช้ได้
14	0.61	0.24	ใช้ได้
15	0.68	0.39	ใช้ได้
16	0.57	0.22	ใช้ได้
17	0.57	0.30	ใช้ได้
18	0.54	0.40	ใช้ได้
19	0.68	0.46	ใช้ได้
20	0.54	0.25	ใช้ได้

ค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.76

*หมายเหตุ ค่า (P) ตามเกณฑ์ คือ 0.20 – 0.80 สามารถใช้ได้
ค่า (r) ตามเกณฑ์ คือ 0.20 ขึ้นไป สามารถใช้ได้

การตรวจสอบคุณภาพค่าดัชนีความสอดคล้อง
(Index of Item Objective Congruence: IOC)
แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน
เรื่อง รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ตารางที่ 26 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความคิดเห็น

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ความหมาย
		1	2	3			
1	สื่อน่าสนใจ	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
2	สื่อทำให้นักเรียนสนุกสนาน	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
3	กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
4	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	+1	0	+1	2.00	0.67	ใช้ได้
5	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
6	นักเรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
7	นักเรียนสนุกสนานในการทำกิจกรรมกลุ่ม	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
8	นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในการทำกิจกรรมกลุ่มมากขึ้น	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
9	รูปแบบการประเมินผลมีความน่าสนใจ	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้
10	วิธีการประเมินผลเหมาะสมกับสิ่งที่เรียน	+1	+1	+1	3.00	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก จ
ประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึก ประเด็นการสนทนากลุ่ม แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ
และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน

ประเด็นการสัมภาษณ์สำหรับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีวิธีปฏิบัติและศึกษานิเทศก์
 “การพัฒนาารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา”

ผู้วิจัย: นายธนินทร์รัฐ กฤษณ์ฉันทซ์ ศิริวิศาลสุวรรณ
 นักศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิิทยาการวิจัยทางการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
 มือถือ. 089-763-7298

คำชี้แจง

ประเด็นการสัมภาษณ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีวิธีปฏิบัติ และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เกี่ยวกับสภาพข้อมูลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยมีขอบเขตครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ 1) เทคนิควิธีการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 3) การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 4) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ

ประเด็นในการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ด้านสภาพข้อมูลพื้นฐาน

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนในสังกัดมีกิจกรรมอะไรบ้างที่น่าสนใจและมีความโดดเด่นขอให้ออกมา 5 กิจกรรม

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนในสังกัดเน้นทักษะกระบวนการในเรื่องใด

2. ด้านเทคนิควิธีการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.2 เทคนิควิธีการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจที่มีความเหมาะสมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ระดับประถมศึกษา มีเทคนิคอะไรบ้าง

3. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

3.1 สื่อที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ระดับประถมศึกษา ควรเป็นอย่างไร

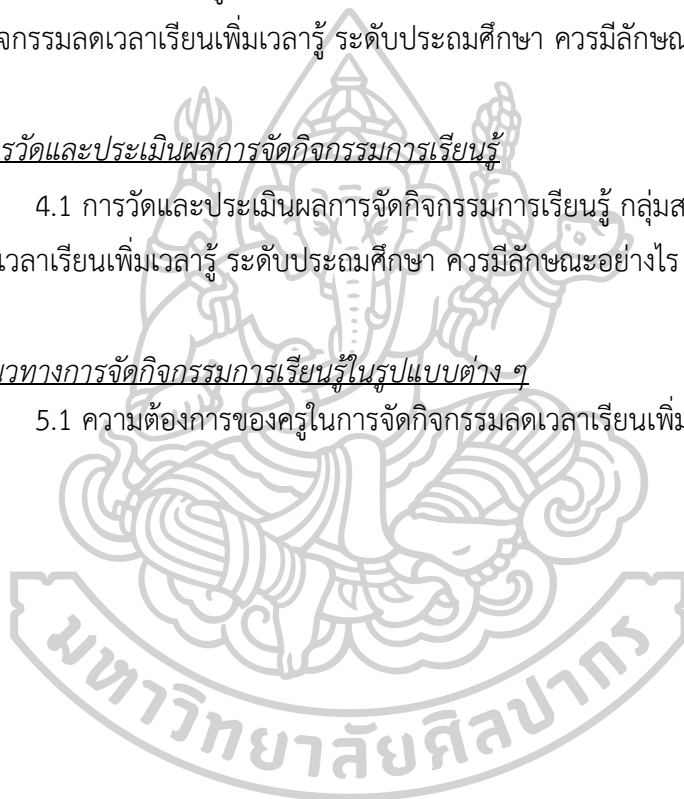
3.2 แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ระดับประถมศึกษา ควรมีลักษณะอย่างไร

4. การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.1 การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ระดับประถมศึกษา ควรมีลักษณะอย่างไร

5. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ

5.1 ความต้องการของครูในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เป็นอย่างไร

ประเด็นการสนทนากลุ่มสำหรับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและครูกลุ่มงานบริหารวิชาการ
 “การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา”
 ณ ห้องงานบริหารวิชาการ ชั้น 2 อาคารอำนวยการ โรงเรียนอนุบาลพระสมุทระเจติย์

ผู้วิจัย: นายธนินทร์รัฐ กฤษณ์ฉันทชท์ ศิริวิศาลสุวรรณ
 นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
 มือถือ. 089-763-7298

คำชี้แจง

ประเด็นการสัมภาษณ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และครูกลุ่มงานบริหารวิชาการ โรงเรียนอนุบาลพระสมุทระเจติย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เกี่ยวกับสภาพข้อมูลพื้นฐานและความต้องการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยมีขอบเขตครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ 1) เทคนิควิธีการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 3) การวัดและประเมินผล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 4) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ

ประเด็นในการสนทนากลุ่ม ดังนี้

1. ด้านสภาพข้อมูลพื้นฐาน

1.1 สภาพข้อมูลพื้นฐานของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนเป็นอย่างไร

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนมีกิจกรรมอะไรบ้างที่น่าสนใจและมีความโดดเด่นขอให้บอกมา 5 กิจกรรม

1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนเน้นทักษะกระบวนการในเรื่องใด

1.4 นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนมากน้อยเพียงใด ขอให้ขยายความ

1.5 สภาพบรรยากาศในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนเป็นอย่างไร

1.6 ครูผู้สอนมีปัญหาหรือไม่ อย่างไร

2. ด้านความต้องการ

2.1 ครูมีความต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียน ในกิจกรรมอะไรบ้าง

2.2 ครูมีความต้องการเสริมสร้างทักษะใดของผู้เรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียน

3. ด้านเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

3.1 เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจที่มีความเหมาะสมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ระดับประถมศึกษา มีเทคนิคอะไรบ้าง

3.2 เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ของครูเทคนิคใด ที่ครูในโรงเรียน ประสบผลสำเร็จสูงสุดในการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

3.3 เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 มีแนวทางพัฒนาหรือต่อยอดอย่างไร

4. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

4.1 สื่อมีความสำคัญอย่างไรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ระดับประถมศึกษา

4.2 สื่อที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ระดับประถมศึกษา ควรเป็นอย่างไร

4.3 แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญอย่างไรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ระดับประถมศึกษา

4.4 แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ระดับประถมศึกษา ควรมีลักษณะอย่างไร

4.5 สื่อการสอนมีเพียงพอหรือไม่ อย่างไร

5. การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

5.1 การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ระดับประถมศึกษา ควรมีลักษณะอย่างไร

5.2 การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ระดับประถมศึกษา มีความสำคัญอย่างไร

6. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ

6.1 ความต้องการของครูในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นอย่างไร

แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2. แบบประเมินฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ปัจจัยสนับสนุน และเงื่อนไขในการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จ

ทั้งนี้ผู้กรณศึกษารูปแบบที่แนบมาพร้อมนี้ โดยแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ตามเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบแบบประเมินครบทุกข้อ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ให้มีความสมบูรณ์และเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นายธนิษฐ์รัฐ กฤษณ์ฉันทซ์ ศิริวิศาลสุวรรณ นักศึกษาปริญญาโทบัณฑิต

สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

มือถือ. 089-7637298 Email. thaninrat@mkj.ac.th, kruyo_thaninrat@hotmail.com

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบประเมิน

1. ชื่อ-สกุล _____
2. วุฒิการศึกษาสูงสุด _____ สาขา _____
สถาบัน _____
3. ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี) _____
4. หน่วยงานที่สังกัด _____
5. ความเชี่ยวชาญ _____

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ที่	ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	หลักการ					
2	วัตถุประสงค์					
3	กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4	การวัดและประเมินผล					
5	ปัจจัยสนับสนุน					
6	เงื่อนไขในการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จ					

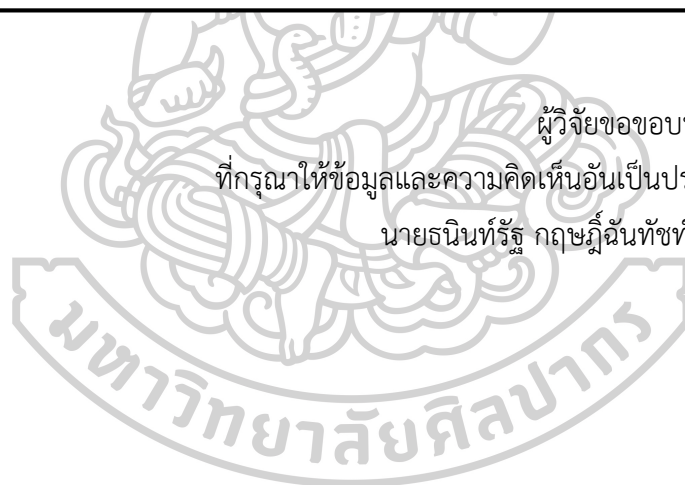
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ข้าพเจ้า _____

ได้ทำการประเมินความเหมาะสมของ “รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา” เรียบร้อยแล้ว และเห็นควรว่า

- รูปแบบมีความเหมาะสมดีแล้ว
- รูปแบบมีความเหมาะสม แต่ควรปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ลงชื่อ _____

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง
ที่กรุณาให้ข้อมูลและความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยครั้งนี้
นายธนินท์รัฐ กฤษณ์ฉันทซ์ ศิริวิศาลสุวรรณ ผู้วิจัย

**แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
โดยใช้รูปแบบ ITDR**

ตอนที่ 1 โปรดแสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบ ITDR การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ตามเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
1	สื่อน่าสนใจ					
2	สื่อทำให้นักเรียนสนุกสนาน					
3	กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์					
4	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
5	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน					
6	นักเรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
7	นักเรียนสนุกสนานในการทำกิจกรรมกลุ่ม					
8	นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในการทำกิจกรรมกลุ่มมากขึ้น					
9	รูปแบบการประเมินผลมีความน่าสนใจ					
10	วิธีการประเมินผลเหมาะสมกับสิ่งที่เรียน					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

ภาพกิจกรรมการสัมภาษณ์

สัมภาษณ์ นางอุษา สິงษ์น้อย (ศึกษานิเทศก์) ณ สพป. สมุทรปราการ เขต 1

สัมภาษณ์ ดร. ลลิตา ธรรมบุตร (ศึกษานิเทศก์) ณ สพป. สมุทรปราการ เขต 1

สัมภาษณ์ นางสาวพิมพ์ภัทรา ศิริจารุกิตต์ (ศึกษานิเทศก์) ณ ศธจ. สมุทรปราการ

ภาพกิจกรรมการสัมภาษณ์ (ต่อ)

สัมภาษณ์ นางสาวพิมจันทร์ พิมศรี ครู โรงเรียนนมหาภาพระจาดทองอุปถัมภ์

สัมภาษณ์ นางสาวสินี สุวรรณเมศ ครู โรงเรียนนมหาภาพระจาดทองอุปถัมภ์

สัมภาษณ์ นางสาวยุวดี นุตกลาง ครู โรงเรียนนมหาภาพระจาดทองอุปถัมภ์

ภาพกิจกรรมการสัมภาษณ์ (ต่อ)

สัมภาษณ์ นางสาวทิวากรณ์ พันโนนจิว และนางสมพร พรหมมายนต์ ครู โรงเรียนวัดแค

ภาพกิจกรรมการสนทนากลุ่มของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
และครูกลุ่มงานบริหารวิชาการ โรงเรียนอนุบาลพระสมุทระเจติย์

การสนทนากลุ่มของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และครูกลุ่มงานบริหารวิชาการ
โรงเรียนอนุบาลพระสมุทระเจติย์

ภาพกิจกรรมการสนทนากลุ่มของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)
โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์

การสนทนากลุ่มของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)
โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์

ภาพกิจกรรมการสนทนากลุ่มของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์

การสนทนากลุ่มของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์

ภาพกิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยใน
กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา
โดยใช้รูปแบบ ITDR นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยใน
กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา
โดยใช้รูปแบบ ITDR นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์

ภาพกิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยใน
กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา
โดยใช้รูปแบบ ITDR นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลพระสมุทระเจติย์ (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยใน
กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา
โดยใช้รูปแบบ ITDR นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลพระสมุทระเจติย์

ภาคผนวก ข

ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์

ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์

ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ (งานบริหารวิชาการ โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์, 2561) ดังนี้

ชื่อสถานศึกษา	โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์
ที่ตั้ง	เลขที่ 141 หมู่ 3 ตำบลปากคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ รหัสไปรษณีย์ 10290 โทรศัพท์ 0-2425-8413 โทรสาร 0-2425-8413 Website http://www.school.obec.go.th/prasamutjadee
เปิดสอนตั้งแต่	สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
มีเขตพื้นที่บริการได้แก่	หมู่ที่ 3 ตำบลปากคลองบางปลากด และหมู่ที่ 13 ตำบลในคลองบางปลากด
คำขวัญของโรงเรียน	ศึกษาดี มีวินัย ใฝ่คุณธรรม
เอกลักษณ์ของโรงเรียน	โรงเรียนน่าอยู่ ภูมิทัศน์น่านมอม
อัตลักษณ์ของโรงเรียน	คุณธรรมนำความรู้
วิสัยทัศน์โรงเรียน	ผู้เรียนมีคุณภาพ โรงเรียนได้มาตรฐาน พัฒนาสู่สากล บนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความเป็นวิถีพุทธ

รางวัล และผลงานดีเด่น

ผู้บริหารโรงเรียน / ครูได้รับรางวัล / ผลงานดีเด่น

- 1) โรงเรียนได้รับคัดเลือกเป็น “โรงเรียนสดใส ปลอดภัยยาเสพติด กระทรวงศึกษาธิการ”
- 2) โรงเรียนได้รับรางวัลประกวดดนตรีไทย รองชนะเลิศอันดับ 2 ระดับประถมศึกษา
- 3) โรงเรียนได้รับรางวัลชนะเลิศการแข่งขันทางวิชาการ ณ โรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์
- 4) โรงเรียนได้รับรางวัลโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเหรียญทอง
- 5) โรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ
- 6) โรงเรียนต้นแบบจัดการเรียนรวม จังหวัดสมุทรปราการ
- 7) โรงเรียนในโครงการห้องเรียนสีเขียว ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
- 8) โรงเรียนศูนย์พัฒนาระบบวัดผล และประเมินผลอำเภอพระสมุทรเจดีย์
- 9) โรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลง การกระจายอำนาจประเภท 1
- 10) โรงเรียนในโครงการกระบวนการคิดสู่ห้องเรียน

- 11) โรงเรียนปทุมวิไลต้นแบบ
- 12) โรงเรียนดีประจำตำบล
- 13) กิจกรรมบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย
- 14) โรงเรียนสีเขียว โรงเรียนต้นแบบด้านการอนุรักษ์พลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อม ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
- 15) โรงเรียนแกนนำโรงเรียนสุจริต
- 16) โรงเรียนวิถีพุทธ รุ่น 6
- 17) โรงเรียนแบบอย่างการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อมูลด้านอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้

- 1) อาคารเรียนและอาคารประกอบจำนวน 18 หลัง ได้แก่ อาคารเรียน 5 หลัง อาคารประกอบ 13 หลัง
- 2) ห้องที่จัดไว้ใช้ปฏิบัติกิจกรรม ได้แก่ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องจริยธรรม ห้องสมุด ห้องสืบค้น ห้องประชุมบัวชมพู ห้องประชุมศรีกิตติยา ห้องอัจฉริยะภาพ ห้องอัจฉริยะ ห้องประชุมสวาทยานนท์ ห้องพยาบาล ห้องเรียนสีเขียว ห้องโรงเรียนธนาคาร ห้องอาเซียน ห้องวิชาการ ห้องธุรการ ห้องเด็กพิเศษเรียนรวม ห้องดนตรี / นาฏศิลป์ ห้องสหกรณ์ ศูนย์การศึกษา ปทุมวิไล และ โรงอาหาร
- 3) พื้นที่ปฏิบัติกิจกรรม / นันทนาการ ได้แก่ สนามเด็กเล่น (เครื่องเล่นสนาม) สวนวิทยาศาสตร์ สวนพฤกษชาติ สวนไม้เลื้อยสวนครัว สวนสมุนไพร
- 4) มีคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน จำนวน 40 เครื่อง มีการติดตั้งอินเทอร์เน็ตเพื่อการค้นคว้าของนักเรียนจำนวน 18 เครื่อง
- 5) แหล่งเรียนรู้ภายใน และภายนอกโรงเรียน

ตารางที่ 27 แสดงแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน

แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน	แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน
<ul style="list-style-type: none"> - ห้องสมุดโรงเรียน - ห้องเรียนสีเขียว - ห้องเรียนวิทยาศาสตร์ - ห้องเรียนดนตรี - นาฏศิลป์ - ห้องเรียนศิลปะ - ห้องเรียนคอมพิวเตอร์ - ห้องพลศึกษา / นันทนาการ - ห้องเรียนศูนย์พัฒนาศักยภาพผู้เรียน - ห้องสืบค้นข้อมูลโดยการใช้ Internet - สวนสมุนไพร - ห้องธุรการ - ห้องเรียนสีเขียว - ห้องโรงเรียนธนาคาร - ห้องเด็กพิเศษเรียนรวม - ห้องสหกรณ์ - ห้องวิชาการ 	<ul style="list-style-type: none"> - องค์พระสมุทรเจดีย์ - วัดพระสมุทรเจดีย์ - ป้อมพระจุลจอมเกล้า - หมู่บ้านสาขลา - ป่าชายเลน - แหล่งเรียนรู้จังหวัดสมุทรปราการ - แหล่งเรียนรู้จังหวัดใกล้เคียง และ กรุงเทพมหานคร

สภาพชุมชน

1) สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะ กึ่งเมือง มีประชากรประมาณ 3,000 คน บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน ได้แก่ หมู่บ้านนครทอง อาชีพหลักของชุมชน คือ รับจ้าง ประมง ค้าขาย เนื่องจากเป็นชุมชนกึ่งเมือง ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประเพณี / ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไปคืองานนมัสการองค์พระสมุทรเจดีย์

2) ผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าระดับปริญญาตรี อาชีพหลักคือ รับจ้าง ประมงค้าขาย (คิดเป็นร้อยละ) 90 ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (คิดเป็นร้อยละ) 99 ฐานะทางเศรษฐกิจ / รายได้เฉลี่ยต่อครอบครัวต่อปี 40,000 บาท จำนวนคนเฉลี่ยต่อครอบครัว 5 คน

3) โอกาส และข้อจำกัดของโรงเรียน โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ อยู่ติดกับวัดพระสมุทรเจดีย์ และอยู่ใกล้กับองค์พระสมุทรเจดีย์ซึ่งทางโรงเรียนจะได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากวัดพระสมุทรเจดีย์และหน่วยงานที่อยู่ใกล้เคียง

ผลการดำเนินงานในปีการศึกษา 2560

การบริหารวิชาการ

1) การนิเทศภายในช่วยพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอน และการสร้างเครื่องมือนิเทศภายใน ประกอบกับการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ สามารถทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพ

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มทักษะที่เป็นพื้นฐานการเรียนรู้ จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพสูงขึ้นทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และทักษะในการคิดคำนวณ

3) แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือในการจัดทำกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพตรงตามหลักสูตร เนื้อหา และสภาพของสังคม จึงจำเป็นในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรทุกประการ

4) ห้องสมุดเป็นแหล่งวิทยาการในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ให้นักเรียน และฝึกฝนนิสัยในการรักการอ่าน ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการเรียนการสอน และการเพิ่มพูนประสบการณ์ให้ดียิ่งขึ้น

5) ในแต่ละปีการศึกษา การแสวงหานักเรียนที่มีความสามารถในเชิงวิชาการ และมีความเป็นเลิศในด้านต่างๆ เป็นภารกิจที่จะต้องส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกซึ่งความสามารถด้านต่างๆ ในการแข่งขันทางวิชาการในทุกระดับจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการเตรียมการในด้านนี้เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน

6) หนังสือเด็ก เป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านการอ่าน การเขียน และศิลปะการวาดภาพให้นักเรียนมีเจตคติที่ดี ชื่นชมในผลงานของตนเอง และสามารถเผยแพร่ความรู้ความสามารถทักษะต่างๆ ของนักเรียนให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

7) การส่งเสริมให้ครูได้สร้างนวัตกรรม และสื่อปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละปีการศึกษา สื่อการเรียนการสอนใดขาด ซึ่งจะต้องดำเนินการซ่อมแซมปรับปรุงและจัดทำจัดหาใหม่ขึ้นมา เพื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้

8) การส่งเสริมการเรียนรู้ดนตรีไทยขั้นพื้นฐาน จนสามารถบรรเลงดนตรีไทยร่วมกันได้นั้น จะเป็นการสร้างคุณค่าในเจตคติ และแสดงออกถึงความรู้ความสามารถด้านดนตรีไทยได้เป็นอย่างดี ผลที่ได้จะเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมด้านดนตรีไทยให้คงไว้

9) วินัยนักเรียนที่แสดงออกให้เห็นได้ชัดเจนอย่างหนึ่ง ก็คือ การให้ความสนใจ มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน การตรวจสอบทำงานของนักเรียน เป็นการวัดวินัยการทำงานได้ประการหนึ่ง และจะทำให้นักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้ชนะเลิศในการตรวจสอบทำงานจะเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

- 10) ส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษา สืบค้นข้อมูลค้นคว้าหาความรู้โดยการใช้อินเทอร์เน็ต และการรู้จักใช้คอมพิวเตอร์ เพื่อการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการเข้าสู่ระบบ E-learning
- 11) การแนะนำเป็นงานที่สามารถทำให้รู้พฤติกรรม ปัญหาและความต้องการของนักเรียน การออกเยี่ยมบ้าน พบปะผู้ปกครองสามารถทำให้รู้ข้อมูลต่างๆ เพื่อพัฒนางานแนะนำ
- 12) การปฏิบัติงานของโรงเรียนควรได้รับการเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์
- 13) โรงเรียน และชุมชนควรร่วมมือกันรักษาสภาพแวดล้อมให้มีระเบียบ และสะอาดอยู่เสมอ

การบริหารงบประมาณ

- 1) นำข้อมูลด้านการศึกษา และบุคลากร ไปพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านต่างๆ
- 2) นำเสนอข้อมูลด้านต่างๆ ในรูปของสถิติแสดงไว้ให้เด่นชัด ง่ายต่อการนำไปใช้
- 3) ทราบจำนวนครุภัณฑ์ประเภทต่างๆ ว่ามีจำนวนเท่าไร สิ่งไหนชำรุด จะได้ทำเรื่องจำหน่าย และขอเพิ่มเติมในส่วนที่ขาด

การบริหารงานบุคคล

เนื่องจากภาวะการณ์ครองชีพในปัจจุบันสูงขึ้น ครูบางท่านต้องการจะไปอบรมเพิ่มความรู้อื่นๆ ขาดแคลนทุนทรัพย์ โรงเรียนจัดสวัสดิการการเงิน เพื่อเพิ่มเติมความรู้ให้กับครูในโรงเรียน เพื่อที่โรงเรียนจะได้ครูที่มีความสามารถมากขึ้น

การบริหารงานทั่วไป

- 1) การเสริมสร้างประชาธิปไตย และสร้างวินัยให้นักเรียน เน้นการมีคารวะธรรม สามัคคีธรรม ปัญญาธรรม แสดงความสามารถอย่างมีเหตุผล ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เน้นการมีวินัยในตนเองและการติดตามพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง
- 2) มุ่งเน้นการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม ให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความรู้ควบคู่กับคุณธรรม สามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
- 3) มุ่งเน้นให้นักเรียนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย ในด้านมารยาทไทย ฝึกให้นักเรียนเป็นผู้มีมารยาทงดงามและอนุรักษ์ไว้
- 4) ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ชีวิตร่วมกัน การผจญภัย โดยผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือและเนตรนารี และเน้นกิจกรรมสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอน
- 5) ให้นักเรียนมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ สามารถเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ตลอดทั้งส่งเสริมด้านโภชนาการ และตรวจดูแลรักษานักเรียนที่มีสุขภาพอนามัยต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

6) ส่งเสริมกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนสหกรณ์โรงเรียน และจัดโครงการอาหารกลางวันครบวงจร เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมโดยตรงในกิจกรรมต่างๆ

7) การแข่งขันกีฬาเป็นการส่งเสริมความสามารถของนักเรียน และพัฒนาด้านร่างกาย สติปัญญา ส่งเสริมพัฒนาการในการอยู่ร่วมกันด้วยความสามัคคี

8) จัดกิจกรรมการแจกประกาศนียบัตร กิจกรรมวันขึ้นชมยินดี เพื่อให้นักเรียนที่จบการศึกษา มีความภาคภูมิใจ

9) นักเรียนเห็นคุณค่าในการปลูกต้นไม้ และจัดสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เพราะคิดว่าสิ่งนี้เป็นของส่วนรวม ไม่ใช่เป็นของตนเอง ทางโรงเรียนจึงฝึกให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างธรรมชาติ และดำเนินการให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ในลักษณะรีสอร์ท

ทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีการศึกษา 2561

สังคมโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะวิกฤตทางเศรษฐกิจ จะเห็นได้ว่า ส่งผลกระทบต่อสังคมได้มีการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาเรื่องภาวะทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก โดยการหามาตรการต่างๆ มาแก้ไขปัญหาเพื่อลดปัญหาเรื่องนี้ การสื่อสารมีความสะดวกรวดเร็วและคล่องตัว เทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น มีการรับวัฒนธรรมต่างชาติมาใช้โดยขาดวิจาร์ณญาณและไม่สนใจความเป็นไทย ส่งผลให้ประชาชนมีวิถีชีวิตและความคิดที่แตกต่างกันไป เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศชาติเป็นอย่างมาก การสร้างประชากรที่มีคุณภาพจะช่วยให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าและมีความมั่นคงทุก ๆ ด้าน จึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมีการแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้โดยให้ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและให้นักเรียนมีลักษณะเป็นคนดี คนเก่งและอยู่รอดในสังคมได้อย่างมีความสุข ประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 โดยให้โรงเรียนมีฐานะเป็นโรงเรียนนิติบุคคล สามารถบริหารอย่างเป็นอิสระ คล่องตัว มีคุณภาพ ประสิทธิภาพและได้ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาทั้ง 4 งาน ได้แก่ วิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความก้าวหน้าในวิชาชีพ มีขวัญกำลังใจสูงขึ้น โรงเรียนอนุบาลพระสมุทระเจติย์ เป็นโรงเรียนอนุบาลประจำอำเภอพระสมุทระเจติย์ จังหวัดสมุทรปราการ ผู้บริหารเป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาหลายงานหรือหลายโครงการ ทำให้ต้องมีการพัฒนา งานทุกงานให้มีคุณภาพ ทางโรงเรียนจึงได้ร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ได้แก่ จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weakness) และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน ได้แก่ โอกาส (Opportunity) อุปสรรค (Threat) เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) เป้าหมาย

(Goal) และกลยุทธ์ในการบริหารจัดการ เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีคุณภาพและมาตรฐาน ดังนี้

จุดแข็ง (Strengths)

1. โรงเรียนมีการบริหารงานที่เน้นการมีส่วนร่วมในรูปแบบของภาคี 4 ฝ่าย คือ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองหรือชุมชน มีการจัดทำแผนพัฒนาร่วมกัน
2. โรงเรียนได้รับการสนับสนุนทั้งจากประชาชน หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ทำให้โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์ของโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่น มีบรรยากาศที่ดี เอื้อต่อการเรียนรู้ มีห้องเรียนและอุปกรณ์การเรียนมีเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน
3. ครูผู้สอนทุกคนต้องจบปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำงานและมีจำนวนเพียงพอ ซึ่งบางส่วนได้รับความอนุเคราะห์จากหน่วยงานในระดับจังหวัดและท้องถิ่น งบประมาณที่ได้รับ นอกเหนือจากเงินงบประมาณแล้วยังได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ผู้ปกครอง หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐและเอกชน
4. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในเกณฑ์ในแต่ละกลุ่มสาระ มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการและมีกระบวนการคิด มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์
5. งบประมาณที่ได้รับนอกเหนือจากเงินงบประมาณแล้วยังได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ผู้ปกครอง หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

จุดอ่อน (Weakness)

1. ครูส่วนใหญ่มีอายุค่อนข้างมาก ทำให้ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย ขาดความกระตือรือร้น สุขภาพไม่แข็งแรงมีโรคประจำตัว ทำให้มีการพัฒนาตนเองค่อนข้างน้อยและไม่สนใจในด้านเทคโนโลยี ทำให้ไม่ทันเหตุการณ์ นอกจากนี้ยังต้องรับผิดชอบงานในด้านอื่นๆ นอกเหนือจากการสอน ทำให้ประสิทธิภาพในการสอนลดลง ขาดการนิเทศ ติดตามงานอย่างต่อเนื่อง
2. นักเรียนขาดการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว มีปัญหาทั้งในด้านการเรียนและพฤติกรรมครอบครัว
3. นักเรียนควรได้รับการส่งเสริมด้านการจัดทำโครงการเพื่อปลูกฝังความรับผิดชอบ ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
4. ควรส่งเสริมการใช้ห้องสมุดให้มากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
5. อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนค่อนข้างเก่า ขาดผู้ชำนาญการในการบำรุงรักษา

6. ควรพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเนื่องจากเป็นภาษาหลักประจำชาติ เน้นในเรื่องทักษะการคิดวิเคราะห์ การมีส่วนร่วม การกล้าแสดงออก และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

โอกาส (Opportunity)

1. สภาพโรงเรียนเป็นชุมชนที่มีคนอพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่เพื่อประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงาน ซึ่งกระจายอยู่ทั่วไปภายในพื้นที่ ทั้งที่เป็นโรงงานขนาดเล็กและขนาดใหญ่ จึงเป็นสังคมที่มีความหลากหลาย เป็นชุมชนกึ่งเมืองและกึ่งชนบท โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์จะอยู่ใกล้แม่น้ำเจ้าพระยาและโบราณสถานที่สำคัญคือ องค์พระสมุทรเจดีย์ บริเวณชุมชนที่ใกล้เคียงโรงเรียนจึงมีประชาชนไม่หนาแน่น

2. โรงเรียนเป็นโรงเรียนอนุบาลประจำอำเภอ เป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จึงทำให้มีผู้ปกครองพานักเรียนเข้ามาเรียนเป็นจำนวนมาก ทำให้โรงเรียนมีโอกาสพัฒนาในด้านต่างๆ นอกจากนี้โรงงานและหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนในชุมชนให้ความร่วมมือพร้อมทั้งให้การสนับสนุนแก่โรงเรียนโดยตลอด

3. โรงเรียนตั้งอยู่ในเขตเมือง การคมนาคมสะดวกและคล่องตัวในการรับส่งบุตรหลาน มีภูมิทัศน์ที่สวยงาม ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนรู้

4. ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาทุกด้านเป็นอย่างดี

5. มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน / ท้องถิ่นที่มีความหลากหลาย

วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโรงเรียน

จากการประชุมเชิงปฏิบัติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการวางแผนจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ โดยให้ข้าราชการครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน อันได้แก่ จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weakness) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ โอกาส (Opportunity) อุปสรรค (Threat) และได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) เป้าหมาย (Goal) ของโรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ ไว้ดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision)

ผู้เรียนมีคุณภาพ โรงเรียนได้มาตรฐาน พัฒนาสู่สากล บนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความเป็นวิถีพุทธ

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้และบรรยากาศในโรงเรียนให้สะอาด มีระเบียบ ร่มรื่น สวยงามและปลอดภัย
2. พัฒนาห้องเรียน ห้องพิเศษให้พร้อมบริการ อยู่ในสภาพดี ทันสมัย
3. จัดโครงการบริหารงานอย่างเป็นระบบ
4. มอบหมายงานและภาระงานตามโครงสร้างอย่างชัดเจน
5. ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ในการร่วมพัฒนาชุมชน วัดและการจัดการศึกษาของโรงเรียน
6. ประสานความร่วมมือในการระดมทรัพยากรในการบริหารเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง
7. พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผลและการพัฒนาตนเองทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ
8. ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ
9. พัฒนาครูและบุคลากรในมิวนิย คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู
10. พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับนโยบาย ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น
11. จัดทำ / จัดหาสื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมที่เหมาะสมและทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผลและพัฒนางาน
12. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในทุกชั้นเรียน
13. ปลุกฝังและเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์
14. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน สังคมและปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตย
15. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกเห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วม อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
16. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
17. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า ภูมิใจในภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรมไทย
18. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี
19. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา
20. จัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์

21. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร
22. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง พึ่งตนเองและมีบุคลิกภาพที่ดี

เป้าหมาย (Goal)

โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ มุ่งเน้นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถ ทักษะชีวิตและอยู่กับสังคมโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีความสุขและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. นักเรียนมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์
2. นักเรียนมีความซื่อสัตย์ สุจริต ประหยัดและอดออม
3. นักเรียนมีวินัยในตนเอง สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคมได้
4. นักเรียนมีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียนและอดทนต่อความยากลำบาก
5. นักเรียนอยู่อย่างพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
6. นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการทำงาน
7. นักเรียนรักความเป็นไทย ภูมิใจในศิลปะ วัฒนธรรมไทยและมีความกตัญญูต่อครูอาจารย์
บิดามารดาและผู้มีพระคุณ
8. นักเรียนรู้จักดูแลรักษาสาธารณสมบัติ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและมีจิตสาธารณะ

แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์

เพื่อให้การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ผู้ปกครองนักเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตามพันธกิจ เป้าหมายที่กำหนดไว้ บรรลุตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ จึงได้กำหนดกลยุทธ์หรือมาตรการในแต่ละกลยุทธ์ วัตถุประสงค์ (Objective) ตัวชี้วัด (Measures) เป้าหมาย (Targets) ในปี 2560 โครงการ (Project) และกิจการ (Activity) ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาองค์กร พัฒนาระบบงาน ประสานร่วมกับชุมชน

- มาตรการที่ 1 จัดสภาพอาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน
- มาตรการที่ 2 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา โดยจัดทำข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ
- มาตรการที่ 3 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา
- มาตรการที่ 4 ชุมชน ผู้ปกครองมีศักยภาพในการสนับสนุนการจัดและพัฒนาการจัดการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาครูและบุคลากรให้มีสมรรถนะตรงตามสายงานและมีจำนวนเพียงพอ

- มาตรการที่ 1 ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถและก้าวสู่ความเป็นครูมืออาชีพ
- มาตรการที่ 2 ส่งเสริมครูและบุคลากรให้มีวินัย คุณธรรม จริยธรรมและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ
- มาตรการที่ 3 จัดหาครูและบุคลากรให้มีจำนวนเหมาะสมและเพียงพอกับปริมาณงาน

กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาหลักสูตร พัฒนาสื่อการสอน อุปกรณ์และครุภัณฑ์ในองค์กรให้พร้อมบริการ

- มาตรการที่ 1 พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับนโยบาย ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น
- มาตรการที่ 2 จัดทำจัดหาสื่อการสอนและเทคโนโลยีให้เหมาะสม ทันสมัยและเอื้อต่อการเรียนรู้
- มาตรการที่ 3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียน และท้องถิ่น

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียน

- มาตรการที่ 1 สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- มาตรการที่ 2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์
- มาตรการที่ 3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน สังคมและปฏิบัติตามระบบประชาธิปไตย
- มาตรการที่ 4 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
- มาตรการที่ 5 กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- มาตรการที่ 6 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า ภูมิใจในภูมิปัญญา ศิลปะและวัฒนธรรมไทย
- มาตรการที่ 7 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี
- มาตรการที่ 8 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาทักษะกระบวนการคิดและจัดกิจกรรมส่งเสริมและช่วยเหลือผู้เรียน

- มาตรการที่ 1 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์
- มาตรการที่ 2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

มาตรการที่ 3 จัดกิจกรรมช่วยเหลือและส่งเสริมผู้เรียน

การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีงบประมาณ 2561

การบริหารงานของโรงเรียนใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Base Management : SBM) โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการบริหารจัดการในทุกด้าน ได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงานบุคคล งานงบประมาณ งานบริหารทั่วไป และให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน นักเรียน ครู ผู้บริหาร สถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยงาน องค์กร บุคลากรในท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะของผู้แทนซึ่งมาจากส่วนต่างๆ ของสังคม และมีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม และการบริหารด้วยตนเอง ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน มีวิสัยทัศน์ กล้าตัดสินใจเชื่อมความสัมพันธ์กับชุมชนได้เป็นอย่างดี มีความสามารถในการควบคุม กำกับติดตาม นิเทศ ในการประเมิน ตรวจสอบ และรายงาน เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านที่เกี่ยวกับผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ มาตรฐานด้านปัจจัย และตอบสนองต่อความสามารถความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนตามศักยภาพ สอดคล้องตามสภาพความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น

การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การดำเนินการเพื่อบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นได้ดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมมุ่งส่งเสริม และพัฒนากระบวนการในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ดังนี้

1. เตรียมความพร้อมเพื่อสู่โรงเรียนมาตรฐาน
2. เตรียมความพร้อมด้านบุคลากร
3. เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ ผู้บริหาร และผู้นำการเปลี่ยนแปลง
4. พัฒนาสมรรถภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้
6. พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน

การบริหารจัดการ การดำเนินงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องกำหนดกรอบการบริหารจัดการ ดังนี้

1. กำหนดวิสัยทัศน์ และค่านิยม
2. กำหนดแผนพัฒนา และแผนกลยุทธ์
3. กำหนดปัจจัยความสำเร็จ ดัชนีชี้วัดผลการปฏิบัติงาน เป้าหมาย / มาตรฐานการปฏิบัติงาน
4. การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่

5. การประเมินผลการปฏิบัติงาน
6. รายงานผลการปฏิบัติงาน การประเมินตนเอง
7. การประกันคุณภาพการศึกษา และคุณภาพอย่างยั่งยืน

ความพร้อมด้านคุณลักษณะของโรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์

1. มีศักยภาพที่จะดำเนินการได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ
2. มีบทบาทหลักการให้บริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น โดยยึดกรอบนโยบายระดับชาติ
3. มีอิสระ ความคล่องตัว บริหารจัดการภายใต้กรอบนโยบายที่กำหนดด้วยตนเอง
 - ครอบคลุม งานทั้ง 4 งาน ได้แก่
 - 3.1 งานบริหารวิชาการ
 - 3.2 งานบริหารงบประมาณ
 - 3.3 งานบริหารงานบุคคล
 - 3.4 งานบริหารทั่วไป
4. มีส่วนร่วมขององค์คณะบุคคล และผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย
 - 4.1 คณะกรรมการสถานศึกษา
 - 4.2 เครือข่ายผู้ปกครอง
 - 4.3 ชุมชน
 - 4.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 4.5 ศิษย์เก่า

ทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในอนาคต

สภาพบรรยากาศ และภูมิทัศน์ภายในโรงเรียนมีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ เป็นบ้านแห่งการเรียนรู้ ได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากสังคมทุกส่วน และชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม มีการบริหารจัดการโดยหลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในระบบการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน การจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพ และการปรับปรุงวิถึฐานะ เป็นครูมืออาชีพที่มีความเป็นเลิศในการปฏิบัติหน้าที่ครู และการจัดการเรียนรู้ (งานบริหารวิชาการ โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์, 2561)

ความคาดหวังในอนาคตด้านผู้เรียนที่มีคุณภาพ

มุ่งมั่นพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นคนดี คนเก่ง มีทักษะชีวิตในสังคมโดยยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์เป็นประมุข อ่านออก เขียนได้ คิดเป็น และใฝ่เรียนรู้ รู้จักการใช้ชีวิตตามลักษณะวิถีชีวิตไทย มีจิตสาธารณะ ให้ประโยชน์ส่วนรวม และมีจิตอาสา ได้รับการเรียนรู้ตามหลักสูตร มีประสบการณ์จากการเรียนรู้ตามสภาพท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน (งานบริหารวิชาการ โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์, 2561)

ความคาดหวังในอนาคตด้านพัฒนาสู่สากล

ความสำคัญของการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคตมีความสำคัญและความจำเป็นในด้านการจัดเก็บข้อมูล และการบริหารจัดการในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการสืบค้นข้อมูลเพื่อการศึกษา และการเรียนรู้ การกำหนดจุดขายซึ่งเป็นจุดเด่นหรือผลสำเร็จของการปฏิบัติงาน กิจกรรมของผู้เรียน ผลงานของครู และอื่น ๆ ซึ่งจะให้สังคมภายนอกโรงเรียนได้รับข้อมูลความสำเร็จ ต่าง ๆ ของโรงเรียนตลอดถึงการศึกษาภาษาต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถทักษะในการใช้ภาษา และได้เรียนรู้โดยผู้สอนซึ่งเป็นเจ้าของภาษาต่างประเทศนั้น ๆ ด้วย (งานบริหารวิชาการ โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์, 2561)

แนวคิดหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

แนวคิดในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ และบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ นั้น ดำเนินการโดยใช้หลักการบริหารงานให้มีการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน ดำเนินงานตามวงจรเต็มมีงปฏิบัติงานตามขั้นตอน P.D.C.A และมีการวัดประเมินผลของงาน โดยใช้หลักการประเมินผลแบบวิเคราะห์ข้อมูลด้านความตระหนัก (Awareness) การปฏิบัติ (Attempt) และผลสำเร็จของงาน (Achievement) และเกณฑ์การกำหนดระดับมาตรฐาน ระดับ 3 ดี ระดับ 2 พอใช้ และระดับ 1 ควรปรับปรุง และการสร้างขวัญกำลังใจกับบุคลากร เพื่อสร้างความตระหนัก เกิดความพึงพอใจ และมีเจตคติต่อการปฏิบัติงาน (งานบริหารวิชาการ โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์, 2561)

ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ คาดหวังว่า ในอนาคตหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนจะมีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นโรงเรียนอนุบาลประจำอำเภอ โดยจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย และการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเปิดสอนตั้งแต่ ชั้นอนุบาล ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. จัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้นักเรียนรู้จัก คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และนำความรู้ที่ได้ไปใช้ชีวิตประจำวัน ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งจะนำไปสู่ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต

3. นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การวัดผล และประเมินผลให้มากขึ้นตาม

ด้านการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม

โรงเรียนมีความคาดหวังดังนี้ คือ

1. โรงเรียนมีอาคารเรียน อาคารประกอบ เพียงพอกับจำนวนนักเรียน อยู่ในสภาพดี สะอาด มีระเบียบและสวยงาม

2. มีห้องเรียน ห้องพิเศษ ห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติ อุปกรณ์การเรียนการสอน และเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีเพียงพอกับความต้องการและมีคุณภาพเหมาะสมกับการใช้งาน

3. มีสภาพแวดล้อมที่ดีงาม พ้นจากน้ำท่วมบริเวณโรงเรียน มีไม้ยืนต้นให้ร่มเงา ให้ความร่มรื่น มีไม้ดอกและไม้ประดับให้ความสวยงาม ทำให้โรงเรียนน่าอยู่ และสามารถใช้อาคารสถานที่ ได้เต็มศักยภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอนอย่างแท้จริง

ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและบุคลากร

โรงเรียนมีความคาดหวังไว้ว่าชุมชนควรมีส่วนร่วมกับโรงเรียน คือ

1. เป็นคณะกรรมการในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

2. รับเชิญเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเป็นวิทยากรพิเศษ เพื่อให้ความรู้แก่นักเรียน

3. ทำความเข้าใจกับระเบียบของโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนทุกครั้ง

4. ให้การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นเกี่ยวกับการเรียนการสอน

5. รับผิดชอบและเอาใจใส่บุตรหลานในการส่งเด็กเข้าเรียน ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ

6. ให้ความร่วมมือในการเข้าประชุมทุกครั้งที่โรงเรียนดำเนินการและขอความร่วมมือ

7. ช่วยอบรมสั่งสอนบุตรหลานให้อยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียน และประพฤติวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ

8. ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการแก้ไขปัญหาการเรียนของนักเรียน

9. ให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะแก่โรงเรียน โดยแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยและยุติธรรม

10. ช่วยเหลือและสนับสนุนในด้านงบประมาณ เพื่อให้นักเรียนสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม และจิตสำนึกที่ดีต่อโรงเรียนว่า เป็นโรงเรียนของชุมชน ทุกคนมีส่วนร่วมกันทั้งสิ้น

11. บุคลากรในโรงเรียนทุกคนมีจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน ปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างเต็มความสามารถและสามารถตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้

ด้านระบบบริหารและการจัดการ

ความคาดหวังของโรงเรียนในการบริหารงานและการจัดการ จะพัฒนาระบบบริหารและการจัดการให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวิธีการดำเนินการคือ

1. ชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

2. โรงเรียนจะพัฒนาและปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศให้ทันสมัย เป็นปัจจุบัน มีการวางแผนการใช้เทคโนโลยี การนิเทศติดตาม ประเมินผลอย่างคล่องตัว และสามารถบริการได้อย่างรวดเร็วจนบรรลุภารกิจหลักของโรงเรียน

3. พัฒนาระบบประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสามารถสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างชุมชนและโรงเรียนเพื่อเป็นที่ยอมรับของประชาชน ชุมชนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

4. พัฒนาระบบการบริหารของแผนงาน 4 งาน ให้มีประสิทธิภาพ และมีขั้นตอนการดำเนินงาน ที่ชัดเจน คล่องตัว สะดวกรวดเร็ว

5. บริหารโดยยึดหลักกระบวนการให้ทุกคนในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการโดยได้ศึกษา สภาพปัจจุบันก่อนทุกครั้งที่จะดำเนินการ แล้ววางแผนปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ รวมทั้งดำเนินการนิเทศติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ ทั้งก่อนปฏิบัติ ขณะปฏิบัติ และหลังสิ้นสุดการปฏิบัติโครงการนั้น ๆ

ด้านคุณภาพของนักเรียน

นักเรียนทุกคน ทุกระดับชั้น ได้รับการพัฒนาตรงตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรทุกระดับชั้น และได้มาตรฐานตรงตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนอกจากนี้ นักเรียนโรงเรียนอนุบาลพระสมุทระเจติย์ควรมีคุณสมบัติและกิจกรรมสำหรับปฏิบัติตน คือ

1. แต่งกายด้วยเครื่องแบบนักเรียนตามที่กฎกระทรวงศึกษาธิการกำหนด
2. มาโรงเรียนทันเวลาที่โรงเรียนกำหนดไว้

3. นักเรียนลาต้องส่งใบลา หรือแจ้งสาเหตุให้โรงเรียนทราบ และมีผู้ปกครองลงชื่อรับรองการลาทุกครั้ง

4. นักเรียนไม่ควรขาดเรียนโดยไม่ทราบสาเหตุ และถ้าขาดเกิน 3 วัน โรงเรียนจะดำเนินการติดตามครั้งที่ 1 ขาดเกิน 7 วัน โรงเรียนจะดำเนินการติดตามครั้งที่ 2 และรายงานให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ดำเนินการตามระเบียบ

5. นักเรียนต้องไม่เล่นการพนัน และละเว้นสิ่งเสพติดทุกชนิด

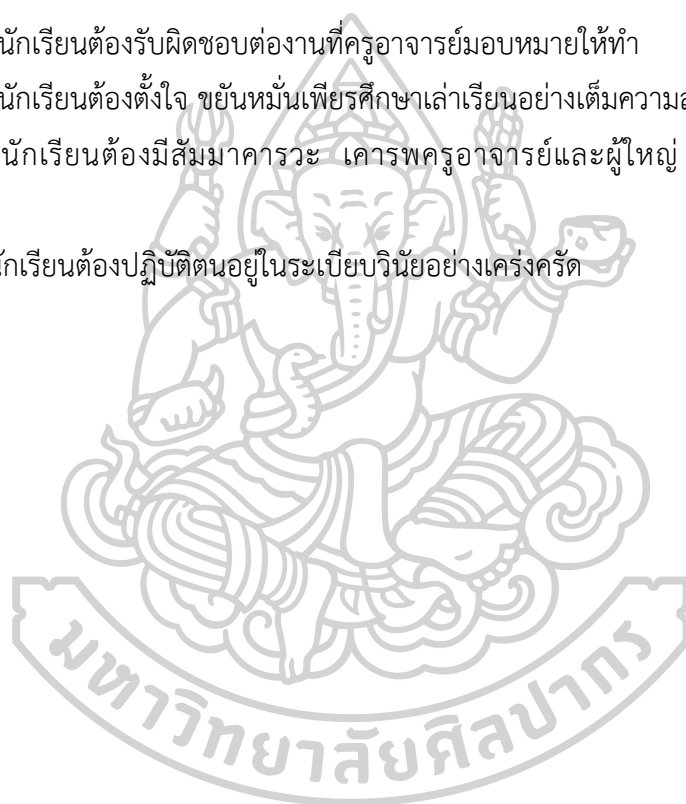
6. นักเรียนต้องไม่ประพฤติตนเป็นที่เดือดร้อนต่อครอบครัวและเป็นที่เสื่อมเสียเกียรติยศชื่อเสียงของโรงเรียน

7. นักเรียนต้องรับผิดชอบต่องานที่ครูอาจารย์มอบหมายให้ทำ

8. นักเรียนต้องตั้งใจ ขยันหมั่นเพียรศึกษาเล่าเรียนอย่างเต็มความสามารถ

9. นักเรียนต้องมีสัมมาคารวะ เคารพครูอาจารย์และผู้ใหญ่ ไม่แสดงกิริยากระด้างกระเดื่อง

10. นักเรียนต้องปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ธนินทร์รัฐ กฤษณ์ฉันทช์ ศิริวิศาลสุวรรณ
วัน เดือน ปี เกิด	28 ตุลาคม 2530
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2554 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2555 ESL. Cert. Front Range College, Colorado, USA. พ.ศ. 2557 เข้าศึกษาต่อ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ เลขที่ 141 หมู่ 3 ตำบลปากคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ 10290
ผลงานตีพิมพ์	โครงการประชุมวิชาการระดับชาติ หัวข้อ "ทิศทางและแนวโน้มการผลิตครูไทย" วันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ